

T.C.

**ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ ANABİLİM DALI

**İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ DERSİNİ ALAN VE ALMAYAN
ÖĞRENCİLERİN İŞ GÜVENLİĞİ KÜLTÜRÜ ALGISİNİN
İNCELENMESİ: ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
ÇANAKKALE TEKNİK BİLİMLER MESLEK YÜKSEKOKULU VE
YENİCE MESLEK YÜKSEKOKULU'NDA UYGULAMA**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Figen ŞİMŞEK

Tez Danışmanı

Prof. Dr. Ömer Faruk ÖZTÜRK

ÇANAKKALE – 2022

T.C.

ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ ANABİLİM DALI

**İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ DERSİNİ ALAN VE ALMAYAN
ÖĞRENCİLERİN İŞ GÜVENLİĞİ KÜLTÜRÜ ALGISININ İNCELENMESİ:
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ ÇANAKKALE TEKNİK
BİLİMLER MESLEK YÜKSEKOKULU VE YENİCE MESLEK
YÜKSEKOKULU'NDA UYGULAMA**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Figen ŞİMŞEK

Tez Danışmanı

Prof. Dr. Ömer Faruk ÖZTÜRK

ÇANAKKALE – 2022

TEŞEKKÜR

Bu tezin gerçekleştirilmesinde, çalışmam boyunca benden bir an olsun yardımlarını esirgemeyen saygı değer danışman hocam Prof. Dr. Ömer Faruk ÖZTÜRK'e teşekkür ederim.

Her zaman yanımda olup bana sonsuz sevgisi ve ilgisiyle destek olan canım babama, bu süreçte en çok yanımda olmasını dilediğim ama bitişini görme fırsatını yakalayamayan canım anneme, mesafelere rağmen her zaman yanımda olduğunu hissettiren canım ablama ne kadar teşekkür etsem azdır.

Bu çalışmaya başlamam için beni ikna eden, tüm çalışmam boyunca sonsuz sabırla bana destek olan, pes etmeme, vazgeçmeme izin vermeyip bana hep inanan, ihtiyaç duyduğum her anımda yanımda olan, bu süreçte tüm zorlukları birlikte aştığım canım eşim, yol arkadaşım Dr. Özcan ŞİMŞEK'e sonsuz teşekkürler. Ve son olarak bizi tamamlayan, sevgisiyle dünyamızı güzelleştiren canım kızım Ada ŞİMŞEK, bu tez çalışmamı sana ithaf ediyorum. Bu süreçte gösterdiğin tüm fedakarlıklar için teşekkür ederim.

Figen ŞİMŞEK
Çanakkale, Ocak 2022

ÖZET

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ DERSİNİ ALAN VE ALMAYAN ÖĞRENCİLERİN İŞ GÜVENLİĞİ KÜLTÜRÜ ALGISININ İNCELENMESİ: ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ ÇANAKKALE TEKNİK BİLİMLER MESLEK YÜKSEKOKULU VE YENİCE MESLEK YÜKSEKOKULU'NDA UYGULAMA

Figen ŞİMŞEK

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

İş Sağlığı ve Güvenliği Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Prof. Dr. Ömer Faruk ÖZTÜRK

31/01/2022, 157

Meslek Yüksekokullarında (MYO) İSG eğitimleri verilerek öğrencilerin güvenlik kültürüne sahip olmaları hedeflenmektedir. Bu nedenle öğrencilere verilen İSG eğitiminin sonucunda öğrencilerin güvenlik kültürü algı seviyeleri düzeyinin belirlenmesi önem arz etmektedir. Bu çalışmanın amacı, İSG dersi alan öğrenciler ile İSG dersi almayan öğrencilerin İSG hakkındaki bilgi ve bilinç düzeylerinin incelenerek iş güvenliği kültürü algı düzeylerindeki farklılıkların belirlenmesidir. Araştırmada tabakalı rastgele örneklem çalışması kullanılarak 437 öğrenciye çevrimiçi anket uygulanmıştır. Uygulanan anketin ilk bölümünde öğrencilerin demografik bilgilerini ölçmeye yönelik 8 soruya yer verilirken ikinci bölümde ise öğrencilerin iş güvenliği kültürü algı düzeylerini belirlemeye yönelik 17 sorudan oluşan “Güvenlik Kültürü Ölçeği”ne yer verilmiştir. Elde edilen veriler %5’lik hata payı ve % 95 güvenilirlik seviyesinde değerlendirilerek SPSS programı ile istatistiksel olarak analiz edilmiştir. Geliştirilen hipotezlerin sınanmasında, keşifsel analiz teknikleri ile varyans analizleri kullanılmıştır. Uygulanan analizler sonucunda, meslek yüksekokullarının farklı programlarında öğrenim gören öğrencilerin güvenlik kültürü algı düzeyleri arasında istatistiksel olarak farklılık olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İş sağlığı ve güvenliği, Meslek yüksekokulu, Güvenlik kültürü, İş kazası, İSG eğitimi, Eğitimin farkındalığı.

ABSTRACT

EXAMINATION OF OCCUPATIONAL SAFETY CULTURE PERCEPTION OF STUDENTS TAKING AND NOT TAKING OCCUPATIONAL HEALTH AND SAFETY LESSON: APPLICATION IN ÇANAKKALE ONSEKİZ MART UNIVERSITY ÇANAKKALE TECHNICAL SCIENCES VOCATIONAL SCHOOL AND YENİCE VOCATIONAL SCHOOL

Figen ŞİMŞEK

Çanakkale Onsekiz Mart University

School of Graduate Studies

Master of Science Thesis in Department of Occupational Health and Safety

Advisor: Prof. Dr. Ömer Faruk ÖZTÜRK

31/01/2022, 157

It is aimed that students have a safety culture by giving OHS educations in Vocational Schools. For this reason, it is important to determine the level of safety culture perception levels of the students as a result of the OHS educations given to the students. The aim of this study is to determine the differences in occupational safety culture perception levels by examining the knowledge and awareness levels of the students who take OHS course and the students who do not take OHS course. In the study, an online questionnaire was applied to 437 students using a stratified random sampling study. In the first part of the questionnaire applied, 8 questions were included to measure the demographic information of the students, while in the second part, the "Safety Culture Scale" consisting of 17 questions to determine the occupational safety culture perception levels of the students was included. The obtained data were evaluated statistically with the SPSS program, with a 5% margin of error and 95% confidence level.. In testing the developed hypotheses, exploratory analysis techniques and analysis of variance were used. As a result of the analyzes applied, it has been determined that there is a statistical difference between the safety culture perception levels of the students studying in different programs of vocational schools.

Keywords: Occupational health and safety, Vocational school, Safety culture, Occupational accident, OHS education, Awareness of education.

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

ÖZET.....	iv
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
SİMGELER VE KISALTMALAR	ix
TABLolar DİZİNİ	x

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

2

1.1. İş Sağlığı ve Güvenliğinin Tanımı.....	2
1.2. İş Sağlığı ve Güvenliği Kavramları	2
1.2.1. İş Kazası Tanımı.....	3
1.2.2. Meslek Hastalığı Tanımı	4
1.3. İş Sağlığı ve Güvenliğinin Amacı.....	6
1.4. İş Sağlığı ve Güvenliğinin Önemi	6
1.5. İş Sağlığı ve Güvenliğinin Tarihsel Gelişimi	7
1.5.1. Dünya’da İş Sağlığı ve Güvenliğinin Tarihsel Gelişimi	8
1.5.2. Türkiye’de İş Sağlığı ve Güvenliğinin Tarihsel Gelişimi	10
1.6. İş Güvenliği Kültürü	13
1.6.1. Kültür Kavramı.....	14
1.6.2. Örgüt Kültürü Kavramı	14
1.6.3. Güvenlik Kültürü Kavramı.....	15
1.6.4. Güvenlik Kültürünün Özellikleri.....	16
1.6.5. Güvenlik Kültürünün Önemi	17
1.6.6. Güvenlik Kültürünün Oluşturulması ve Geliştirilmesi.....	17
1.7. İş sağlığı ve Güvenliğinde Eğitimin Önemi	18
1.8. Meslek Yüksekokulları	19

İKİNCİ BÖLÜM

ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR 22

2.1. Önceki Çalışmalar	22
------------------------------	----

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMA YÖNTEMİ 27

3.1. Araştırmanın Amacı.....	27
3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklem.....	27
3.3. Örneklem Büyüklüğünün Hesaplanması	29
3.4. Veri Toplama Araçları.....	30
3.5. Verilerin Toplanması	31
3.6. Verilerin Analizi	31
3.7. Araştırmanın Etik Yönü.....	31

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMA BULGURLARI 32

4.1. Güvenlik Kültürü Ölçeğinin Güvenirlilik Analizi	32
4.2. Güvenlik Kültürü Ölçeğinin Normallik Analizi	33
4.3. Katılımcılara Ait Demografik Bulgular.....	34
4.4. Güvenlik Kültürü Ölçeği Tanımlayıcı İstatistikleri	46
4.5. Güvenlik Kültürü Ölçeği Boyutlarının Tanımlayıcı İstatistikleri.....	67
4.6. Demografik Faktörler ile Güvenlik Kültürü Ölçeği Arasında Kurulan.....	70
Hipotezler	70

4.7. Demografik Faktörler ile Güvenlik Kültürü Boyutları Arasında Kurulan	86
Hipotezler	86
4.8. Demografik Faktörlerin Karşılaştırmalı Analizi.....	112

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER	125
-------------------	-----

KAYNAKÇA	133
EKLER	I
EK 1 ANKET SORULARI	I
EK 2 BİLDİRİ ÖZETİ	V
ÖZGEÇMİŞ.....	VII

SİMGELER VE KISALTMALAR

WHO	Dünya Sağlık Örgütü
ILO	Uluslararası Çalışma Örgütü
OECD	Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü
MYO	Meslek Yüksekokulu
İSG	İş Sağlığı ve Güvenliği
İSGGM	İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü
SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu
TBMM	Türkiye Büyük Millet Meclisi
TDK	Türk Dil Kurumu
İ.Ö.	İkinci Öğretim
YÖK	Yüksek Öğretim Kurumu
SSK	Sosyal Sigortalar Kurumu
BM	Birleşmiş Milletler
ÇOMÜ	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
SPSS	Sosyal Bilimler İçin İstatistik Programı
N	Toplam Veri Sayısı
%	Yüzde Oranı
α	Cronbach's Alpha değeri
SS	Standart Sapma
F	Levene Testinin F değeri
p	Anlamlılık değeri
df	Serbestlik Derecesi
Post-Hoc	Çoklu Karşılaştırma
t	t-testinin değeri
Sig.	Testin p değeri
Sig.(2-tailed)	t-testinin p değeri

TABLolar DİZİNİ

Tablo No	Tablo Adı	Sayfa No
Tablo 1	Yenice MYO Öğrenci Sayıları	27
Tablo 2	Çanakkale Teknik Bilimler MYO Öğrenci Sayıları	28
Tablo 3	Güvenirlilik Kültürü Ölçeği Güvenirlilik Analizi	33
Tablo 4	Anket verilerinin tanımlayıcı istatistikleri	34
Tablo 5	Öğrencilerin yaş gruplarına göre oransal dağılımı	35
Tablo 6	Öğrencilerin cinsiyete göre oransal dağılımı	35
Tablo 7	Öğrencilerin öğrenim gördüğü MYO'lara göre oransal dağılımı	36
Tablo 8	Öğrencilerin eğitim gördükleri alandaki iş tecrübesine göre oransal dağılımı	36
Tablo 9	Öğrencilerin eğitim aldıkları alanda iş tecrübeleri olması durumunun programlara göre oransal dağılımı	37
Tablo 10	Öğrencilerin çalışma hayatları boyunca iş kazasına uğramalarına göre oransal dağılımı	38
Tablo 11	Öğrencilerin iş kazasına uğrama durumlarının programlara göre oransal dağılımı	39
Tablo 12	Öğrencilerin eğitim sırasında iş kazasına uğramalarına göre oransal dağılımı	40
Tablo 13	Öğrencilerin eğitim sırasında iş kazasına uğrama durumlarının programlara göre oransal dağılımı	40
Tablo 14	Öğrencilerin eğitim sırasında ramak kala olayı yaşamaları durumuna göre oransal dağılım	42

Tablo 15	Öğrencilerin eğitim sırasında ramak kala yaşama durumlarının programlara göre oransal dağılımı	42
Tablo 16	Öğrencilerin iş kazasına en fazla neyin sebep olduğu hakkındaki görüşlerinin oransal dağılımı	44
Tablo 17	Öğrencilerin iş kazasına en fazla neyin sebep olduğu hakkındaki görüşlerinin programlara göre dağılımı	44
Tablo 18	Güvenlik kültürü ölçeği 1. soru istatistikleri	46
Tablo 19	Güvenlik kültürü ölçeği 1.soru için frekans değerleri	47
Tablo 20	Güvenlik kültürü ölçeği 2. soru istatistikleri	48
Tablo 21	Güvenlik kültürü ölçeği 2. sorusu için frekans değerleri	48
Tablo 22	Güvenlik kültürü ölçeği 3. soru istatistikleri	49
Tablo 23	Güvenlik kültürü ölçeği 3. soru için frekans değerleri	49
Tablo 24	Güvenlik kültürü ölçeği 4. soru istatistikleri	50
Tablo 25	Güvenlik kültürü ölçeği 4. sorusu için frekans değerleri	51
Tablo 26	Güvenlik kültürü ölçeği 5. soru istatistikleri	51
Tablo 27	Güvenlik kültürü ölçeği 5. soru için frekans değerleri	52
Tablo 28	Güvenlik kültürü ölçeği 6. soru istatistikleri	53
Tablo 29	Güvenlik kültürü ölçeği 6. sorusu için frekans değerleri	53
Tablo 30	Güvenlik kültürü ölçeği 7. soru istatistikleri	54
Tablo 31	Güvenlik kültürü ölçeği 7. soru için frekans değerleri	54
Tablo 32	Güvenlik kültürü ölçeği 8. soru istatistikleri	55

Tablo 33	Güvenlik kültürü ölçeği 8. sorusu için frekans değerleri	56
Tablo 34	Güvenlik kültürü ölçeği 9. soru istatistikleri	56
Tablo 35	Güvenlik kültürü ölçeği 9. soru için frekans değerleri	57
Tablo 36	Güvenlik kültürü ölçeği 10. soru istatistikleri	58
Tablo 37	Güvenlik kültürü ölçeği 10. sorusu için frekans değerleri	58
Tablo 38	Güvenlik kültürü ölçeği 11. soru istatistikleri	59
Tablo 39	Güvenlik kültürü ölçeği 11. soru için frekans değerleri	59
Tablo 40	Güvenlik kültürü ölçeği 12. soru istatistikleri	60
Tablo 41	Güvenlik kültürü ölçeği 12. soru için frekans değerleri	61
Tablo 42	Güvenlik kültürü ölçeği 13. soru istatistikleri	61
Tablo 43	Güvenlik kültürü ölçeği 13. soru için frekans değerleri	62
Tablo 44	Güvenlik kültürü ölçeği 14. soru istatistikleri	63
Tablo 45	Güvenlik kültürü ölçeği 14. sorusu için frekans değerleri	63
Tablo 46	Güvenlik kültürü ölçeği 15. soru istatistikleri	64
Tablo 47	Güvenlik kültürü ölçeği 15. soru için frekans değerleri	64
Tablo 48	Güvenlik kültürü ölçeği 16. soru istatistikleri	65
Tablo 49	Güvenlik kültürü ölçeği 16. sorusu için frekans değerleri	66
Tablo 50	Güvenlik kültürü ölçeği 17. soru istatistikleri	66
Tablo 51	Güvenlik kültürü ölçeği 17. soru için frekans değerleri	67
Tablo 52	Güvenlik kültürü ölçeği boyutları için frekans değerleri	68

Tablo 53	Güvenlik kültürü ölçeğinin yaş aralıklarına göre tanımlayıcı istatistikleri	72
Tablo 54	Güvenlik kültürü ölçeğinin yaş gruplarına göre varyansların homojenliği analizi (Test of Homogeneity of Variances)	73
Tablo 55	Güvenlik kültürü ölçeğinin yaş aralıklarına göre tek yönlü varyans analizi	73
Tablo 56	Güvenlik kültürü ölçeğinin cinsiyete göre grup istatistikleri	74
Tablo 57	Güvenlik kültürü ölçeğinin cinsiyete göre bağımsız örneklem t-testi	74
Tablo 58	Güvenlik kültürü ölçeğinin MYO'lara göre grup istatistikleri	75
Tablo 59	Güvenlik kültürü ölçeğinin MYO'lara göre bağımsız örneklem t-testi	75
Tablo 60	Güvenlik kültürü ölçeğinin eğitim alınan programlara göre tanımlayıcı istatistikleri	76
Tablo 61	Güvenlik kültürü ölçeğinin eğitim alınan programlara göre varyansların homojenliği analizi	77
Tablo 62	Güvenlik kültürü ölçeğinin eğitim alınan programlara göre tek yönlü varyans analizi	77
Tablo 63	Güvenlik kültürü ölçeğinin eğitim alınan programlara göre Tukey testi sonuçları	78
Tablo 64	Güvenlik kültürü ölçeğinin eğitim alınan programlara göre homojen alt grupları	79
Tablo 65	Güvenlik kültürü ölçeğinin iş tecrübelerine göre grup istatistikleri	80
Tablo 66	Güvenlik kültürü ölçeğinin iş tecrübelerine göre bağımsız örneklem t-testi	80

Tablo 67	Güvenlik kültürü ölçeğinin iş kazasına uğrama durumuna göre grup istatistikleri	81
Tablo 68	Güvenlik kültürü ölçeğinin iş kazasına uğrama durumuna göre bağımsız örneklem t-testi	82
Tablo 69	Güvenlik kültürü ölçeğinin eğitim sırasında iş kazasına uğrama durumuna göre grup istatistikleri	83
Tablo 70	Güvenlik kültürü ölçeğinin eğitim sırasında iş kazasına uğrama durumuna göre bağımsız örneklem testi	83
Tablo 71	Güvenlik kültürü ölçeğinin eğitim sırasında ramak kala olayı yaşama durumuna göre grup istatistikleri	84
Tablo 72	Güvenlik kültürü ölçeğinin eğitim sırasında ramak kala olayı yaşama durumuna göre bağımsız örneklem t-testi	84
Tablo 73	Güvenlik kültürü ölçeğinin iş kazasına en fazla neyin sebep olduğu düşüncesine göre grup istatistikleri	85
Tablo 74	Güvenlik kültürü ölçeğinin iş kazasına en fazla neyin sebep olduğu düşüncesine göre bağımsız örneklem t-testi	86
Tablo 75	Güvenlik kültürü ölçeğinin boyutları ile öğrencilerin yaş aralıkları arasında tek yönlü varyans analizi sonuçları	87
Tablo 76	Güvenlik kültürü ölçeğinin boyutları ile öğrencilerin cinsiyeti arasında bağımsız örneklem t-testi sonuçları	89
Tablo 77	Güvenlik kültürü ölçeğinin boyutları ile öğrencilerin eğitim aldıkları meslek yüksekokulları arasında bağımsız örneklem t-testi sonuçları	90
Tablo 78	Güvenlik kültürü ölçeğinin boyutları ile öğrencilerin eğitim aldıkları programlar arasında varyansların homojenliği testi sonuçları	92

Tablo 79	Güvenlik kültürü ölçeğinin boyutları ile öğrencilerin eğitim aldıkları programlar arasında tek yönlü varyans analizi sonuçları	93
Tablo 80	Güvenlik kültürü ölçeği boyutlarından “Okul yönetiminin iş güvenliğine olan bağlılığı” ile öğrencilerin eğitim aldıkları programlara göre Tukey testi sonuçları	94
Tablo 81	Güvenlik kültürü ölçeği boyutlarından “Okul yönetiminin iş güvenliğine olan bağlılığı” ile öğrencilerin eğitim aldıkları programlara göre homojen alt grupları	95
Tablo 82	Güvenlik kültürü ölçeği boyutlarından “Okul yönetiminin iş güvenliğine verdiği önem” ile öğrencilerin eğitim aldıkları programlara göre Tukey testi sonuçları	96
Tablo 83	Güvenlik kültürü ölçeği boyutlarından “Okul yönetiminin iş güvenliğine verdiği önem” ile öğrencilerin eğitim aldıkları programlara göre homojen alt grupları	97
Tablo 84	Güvenlik kültürü ölçeği boyutlarından “Okul yönetimi ve öğrencilerin güvenlik iletişimi” ile öğrencilerin eğitim aldıkları programlara göre Tukey testi sonuçları	98
Tablo 85	Güvenlik kültürü ölçeği boyutlarından “Okul yönetimi ve öğrencilerin güvenlik iletişimi” ile öğrencilerin eğitim aldıkları programlara göre homojen alt grupları	99
Tablo 86	Güvenlik kültürü ölçeği boyutlarından “Öğrencilerin güvenlik eğitimi seviyeleri” ile öğrencilerin eğitim aldıkları programlara göre Tukey testi sonuçları	100
Tablo 87	Güvenlik kültürü ölçeği boyutlarından “Öğrencilerin güvenlik eğitimi seviyeleri” ile öğrencilerin eğitim aldıkları programlara göre homojen alt grupları	101

Tablo 88	Güvenlik kültürü ölçeği boyutlarından “Öğrencilerin güvenlik kültürü farkındalığı ve yetkinliği” ile öğrencilerin eğitim aldıkları programlara göre Tukey testi sonuçları	102
Tablo 89	Güvenlik kültürü ölçeği boyutlarından “Öğrencilerin güvenlik kültürü farkındalığı ve yetkinliği” ile öğrencilerin eğitim aldıkları programlara göre homojen alt grupları	103
Tablo 90	Güvenlik kültürü ölçeği boyutlarından “Öğrencilerin İSG çalışmalarına katılımı” ile öğrencilerin eğitim aldıkları programlara göre Tukey testi sonuçları	104
Tablo 91	Güvenlik kültürü ölçeği boyutlarından “Öğrencilerin İSG çalışmalarına katılımı” ile öğrencilerin eğitim aldıkları programlara göre homojen alt grupları	105
Tablo 92	Güvenlik kültürü ölçeğinin boyutları ile öğrencilerin iş tecrübeleri arasında bağımsız örneklem t-testi sonuçları	106
Tablo 93	Güvenlik kültürü ölçeğinin boyutları ile öğrencilerin iş kazasına uğrama durumu arasında bağımsız örneklem t-testi sonuçları	108
Tablo 94	Güvenlik kültürü ölçeğinin boyutları ile öğrencilerin eğitim sırasında iş kazasına uğrama durumu arasında bağımsız örneklem t-testi sonuçları	109
Tablo 95	Güvenlik kültürü ölçeğinin boyutları ile öğrencilerin eğitim sırasında ramak kala olayı yaşama durumu arasında bağımsız örneklem t-testi sonuçları	111
Tablo 96	Öğrencilerin iş kazasına en fazla neyin sebep olduğu hakkındaki düşüncelerinin cinsiyetle arasındaki ilişki	113
Tablo 97	Öğrencilerin iş kazasına en fazla neyin sebep olduğu hakkındaki düşüncelerinin cinsiyetle arasındaki ilişki ki-kare testi sonucu	114
Tablo 98	Öğrencilerin çalışma hayatında iş kazasına uğrama durumunun cinsiyetle arasındaki ilişki	115

Tablo 99	Öğrencilerin çalışma hayatında iş kazasına uğrama durumunun cinsiyetle arasındaki ilişki ki-kare testi sonucu	116
Tablo 100	Öğrencilerin eğitim gördükleri alanda iş tecrübesi durumunun cinsiyetle arasındaki ilişki	117
Tablo 101	Öğrencilerin eğitim gördükleri alanda iş tecrübesi durumunun cinsiyetle arasındaki ilişki ki-kare testi sonucu	118
Tablo 102	Öğrencilerin eğitim gördükleri alanda iş tecrübesi durumunun iş kazasına uğrama durumu ile arasındaki ilişki	119
Tablo 103	Öğrencilerin eğitim gördükleri alanda iş tecrübesi durumunun iş kazasına uğrama durumu ile arasındaki ilişki ki-kare testi sonucu	120
Tablo 104	Öğrencilerin iş kazasına en fazla neyin sebep olduğu hakkındaki düşüncelerinin eğitim aldıkları MYO ile arasındaki ilişki	121
Tablo 105	Öğrencilerin iş kazasına en fazla neyin sebep olduğu hakkındaki düşüncelerinin eğitim aldıkları MYO ile arasındaki ilişki ki-kare testi sonucu	122
Tablo 106	Öğrencilerin eğitim sırasında ramak kala olayı yaşama durumunun cinsiyete ile arasındaki ilişki	123
Tablo 107	Öğrencilerin eğitim sırasında ramak kala olayı yaşama durumunun cinsiyete ile arasındaki ilişki ki kare testi sonucu	124

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

İnsanoğlu var olduğundan beri çeşitli alanlarda çalışma hayatının içerisinde yer almış ve çalışma hayatı boyunca birçok sorunla karşı karşıya kalmıştır. Bu sorunlardan en önemlileri iş kazası ve meslek hastalıklarıdır. Dünya genelinde her sene 3,2 milyondan fazla birey iş kazası ve meslek hastalıkları nedeniyle yaşamını yitirmektedir. Türkiye iş kazası açısından Avrupa’da birinci dünyada ise ikinci sırada yer almaktadır (ILO,2016).

İş kazalarının sayılarının bu kadar yüksek olması kazaların önlenmesi için devletlerin sosyal politikalar alanında yasal düzenlemeler yapmalarını zorunlu hale getirmiştir. Yapılan yasal düzenlemelerde insan faktörünün göz ardı edilerek sadece teknik alanların ele alınması sonucu kazaların önlenmesi sağlanamamıştır. Bu durum insan faktörünün kazalardaki etkisinin incelenmesi gerekliliğini doğurmuştur. Yapılan alışmalar, iş kazalarının ve meslek hastalıklarının %90’ının çalışanların güvenli olmayan davranışlarından kaynaklandığını ortaya koymuştur (Baybora vd., 2014). Güvenli olmayan davranışların temelinde yatan sebep ise güvenlik kültürünün oluşmamasıdır.

Güvenlik kültürünün oluşturulması ile iş kazaları ve kaza sonucunda ortaya çıkan olumsuzluklar ortadan kaldırılabılır veya en aza indirilebilir. Güvenlik kültürünün toplumsal düzeyde oluşmasının en etkili yöntemi okullarda öğrencilere eğitimler verilmesidir.

Üniversiteler de bu kültürün oluşturulması için yükseköğretim seviyesinde eğitim veren kurumların başında gelmektedir. Mesleki ve teknik eğitimin üniversitedeki ilk ayağı Meslek Yksekokullarıdır. İş Sağlığı ve Güvenliği (İSG) eğitimlerinin MYO’larda verilmesi güvenlik kültürünün oluşmasında ve öğrencilerin çalışma hayatlarında karşılaşabilecekleri çeşitli olaylar (iş kazası, meslek hastalığı, işten akdinin feshi vb.) karşısında doğru seçimlerini yapmaları konusunda yeterli bilgiyi kazanmasını sağlamaktadır (Yavuz vd., 2018).

MYO’larda öğrenim görmekte olan öğrencilerin aldıkları İSG eğitimlerinin İSG kültürü algısı üzerine etkisini belirlemeye yönelik yeterli araştırma olmaması araştırmanın yapılış sebebini oluşturmaktadır. Hazırlanan bu çalışmada, İSG dersini alan Çanakkale Teknik Bilimler MYO ğrencileri ile İSG dersini almayan Yenice MYO ğrencilerinin iş

güvenliği kültürü algısı karşılaştırmalı olarak incelenmiş ve tespit edilen boşlukların giderilmesi için önerilerde bulunulmuştur.

1.1. İş Sağlığı ve Güvenliğinin Tanımı

Sanayi devrimi ile üretim süreçlerinde gerçekleşen hızlı mekanizasyonel değişimlerin getirdiği olumsuz çalışma ve yaşam koşullarının önlenmesi için İSG konusu gündeme gelmiştir.

İSG, çalışanların sosyal, zihinsel ve fiziksel açıdan bir bütün olarak tam iyilik halinin sağlanması ve bu durumun devamlılığını, çalışma koşulları nedeniyle iş görenin sağlığındaki bozulmaların engellenmesini, mesleki risk ve tehlikelere karşı korunarak, fizyolojik ve psikolojik özelliklerine uyumlu işlerle görevlendirilmelerini kapsamaktadır (Kağnıcıoğlu, 2010).

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ve Dünya Sağlık Örgütü (WHO), İSG'yi çalışanın fiziksel, zihinsel ve sosyal refahının en yüksek düzeye çıkarılarak korunması, işle ilgili sağlık sorunları ve mesleki risklerden korunması, kapasitelerine uygun işlerde çalıştırılması olarak ifade etmiştir (TBMM, 2011).

İSG, işin yürütümünden doğan zararlı koşulları ve güvenliği tehlikeye düşürecek durumları en aza indirgeyerek, çalışanların sağlığını olumsuz etkileyecek durumların bertaraf edilmesi olarak tanımlanabilir. İSG kavramları tek tek açıklanması gereken kavramlardır fakat yukarıdaki tanımlamadan da anlaşılacağı gibi bu iki kavram bir bütün olarak değerlendirilmedir.

1.2. İş Sağlığı ve Güvenliği Kavramları

İSG'de kullanılan kavramlardan bazıları şunlardır;

1.2.1. İş Kazası Tanımı

WHO'ya göre iş kazası “önceden planlanmamış, çoğu zaman yaralanmalara, makine ve teçhizatın zarara uğramasına veya üretimin bir süre durmasına yol açan olay” şeklinde tanımlanmaktadır.

ILO tarafından da iş kazası; “bir ya da birden fazla çalışmada yaralanmaya, hastalığa ya da ölüme neden olan, işten ya da iş ile ilgili olan bir nedenden kaynaklanan, şiddet davranışlarını da içeren beklenmeyen ve planlanmamış olay” olarak tanımlanmıştır (ILO, 1998).

5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu 13. Maddesinde iş kazası;

- a) Sigortalının işyerinde bulunduğu sırada,
- b) İşveren tarafından yürütülmekte olan iş nedeniyle sigortalı kendi adına ve hesabına bağımsız çalışıyorsa yürütmekte olduğu iş nedeniyle dışarıda,
- c) Bir işverene bağlı olarak çalışan sigortalının, görevli olarak işyeri dışında başka bir yere gönderilmesi nedeniyle asıl işini yapmaksızın geçen zamanlarda,
- d) Emziren kadın sigortalının, çocuğuna süt vermek için ayrılan zamanlarda,
- e) Sigortalıların, işverence sağlanan bir taşıtla işin yapıldığı yere gidiş geliş sırasında, meydana gelen ve sigortalıyı hemen veya sonradan bedenen ya da ruhen özre uğratan olay şeklinde belirtmektedir.

Ülkemizde yürürlükte olan 6331 sayılı İSG Kanunu'nun 3. Maddesinde iş kazası, işyerinde veya işin yürütümü nedeniyle meydana gelen, ölüme sebebiyet veren veya vücut bütünlüğünü ruhen ya da bedenen engelli hâle getiren olay şeklinde tanımlanır.

İş kazasının gerçekleşmesi sadece kazaya uğrayan kişinin yaşamını etkilememekte, aynı zamanda işletmeler için önemli ekonomik kayıplara neden olmaktadır. İş kazaları, işletmelere ilk olarak doğrudan (görünür) maliyet olarak yansımakta fakat büyük bir ölçüde

dolaylı (görünmez) maliyetlere de neden olmaktadır. Özellikle küçük ve orta büyüklükteki işletmeler bu kayıplardan daha çok etkilenmektedirler.

SGK verilerine göre Türkiye 'de 2020 yılı istihdamı 23 milyon 381 bin çalışandır. 2020 yılında toplam 384.262 iş kazası meydana gelmiş bu kazalar sonucunda 1236 çalışan hayatını kaybetmiştir. Çalışanların 909'e meslek hastalığı teşhisi konulmuştur. İş kazalarının yaklaşık %26'sı ve ölümlerin ise yaklaşık %57'si çalışan sayısı 1-50 arasında olan işyerlerinde yaşanmıştır. Bu veriler doğrultusunda Türkiye iş kazası açısından Avrupa'da birinci, dünyada ise ikinci sırada yer almaktadır (SGK, 2020).

İş kazalarının birden fazla nedeni bulunmakla birlikte bunların arasında en önemlileri işletmelerin iş güvenliğinin sağlanması için gereken önemleri almaması, bunun için gerekli bütçeyi oluşturamaması ve düzenli denetimi sağlamamasıdır. Oysaki iş kazalarının olmasını engellemek kaza gerçekleşikten sonraki mali kayıpları karşılamaktan daha kolaydır. Yapılan araştırmalar iş kazalarının %98'i önlenemez %2'sinin önlenemez kazalar olduğunu ortaya koymaktadır. Önlenemez kazaların yüzdesini en üste seviyeye çekebilmek için işletmelerde ve çalışanlarda güvenlik kültürünü oluşturmak gerekmektedir.

1.2.2. Meslek Hastalığı Tanımı

WHO meslek hastalığını, iş faaliyetlerinden kaynaklanan risk faktörlerine maruz kalmanın bir sonucu olarak ortaya çıkan hastalık olarak tanımlar.

ILO tarafından da meslek hastalığı, çalışma faaliyetinden kaynaklanan risk faktörlerine maruz kalmanın bir sonucu olarak ortaya çıkan hastalık olarak tanımlanmıştır.

5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 14. maddesinde meslek hastalığını, sigortalının çalıştığı veya yaptığı işin niteliğinden dolayı tekrarlanan bir sebeple veya işin yürütme şartları yüzünden uğradığı geçici veya sürekli hastalık, bedensel veya ruhsal engellilik halidir şeklinde tanımlar.

6331 sayılı İSG Kanunu'nun 3. Maddesinde Meslek Hastalığı, mesleki risklerin maruziyet sonucu ortaya çıkan hastalık şeklinde tanımlamıştır.

Yapılmış olan tüm bu tanımlardan da anlaşıldığı üzere bir hastalığın meslek hastalığı sayılabilmesi için çalışanın yaptığı işle sağlık problemi arasında kesin olarak illiyet bağının kurulması gerekmektedir. Meslek hastalığı, mesleğin icrası sırasında ortaya çıkabileceği gibi belirli bir süre geçtikten sonra da ortaya çıkabilmektedir. İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü (İSGGM) aracılığıyla yapılan çalışmalar sonucunda meslek hastalıklarının tamamının önlenbilir olduğu sonucuna varılmıştır (İSGGM, 2011). İşletmelerde meslek hastalığı riskleri oluşturacak noktalar belirlenip, tespit edilen bu noktalara en doğru şekilde önleyici-düzenleyici yöntemler uygulanarak meslek hastalıklarının önlenmesi sağlanabilir.

Ülkemizde meslek hastalıklarının belirlenmesi ve tedavi edilmesi için ilk olarak 1939 yılında Zonguldak'ta maden tozuna bağlı hastalıkların teşhis ve tedavi için meslek hastalığı hastanesi açılmıştır. 1949 senesinde ilk SSK hastanesi İstanbul Nişantaşı İş Kazası ve Meslek Hastalıkları Hastanesi olarak kurulmuştur. 1978 senesinde ise Ankara Meslek Hastalıkları Hastanesi SSK Ankara Ulus Hastanesi bünyesinde hizmet vermeye başlamıştır. Meslek hastalıkları teşhisi sadece bu üç hastanede yapılırken 2005 yılında bu hastaneler Sağlık Bakanlığı'na devredilmiş ve 2008 senesinde devlet üniversite hastaneleri ile 2011 senesinde Sağlık Bakanlığı Eğitim ve Araştırma Hastaneleri 27873 sayılı "Çalışma Gücü ve Meslek te Kazanma Gücü Kaybı Oranı Tespit İşlemleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" ile sağlık kurulu raporlarını düzenlemek üzere yetkilendirilmiştir (27873 sayılı Yönetmelik, 2011).

SGK verilerine göre Türkiye 'de 2020 yılında 909 çalışana meslek hastalığı teşhisi konulmuştur. Türkiye'de istihdam edilen çalışan sayısına oranla tespit edilen meslek hastalıkları sayısı çok düşüktür. Bu da ülkemizde meslek hastalığı tespit ve teşhisinde önemli noksanlık olduğunun göstergesidir.

1.3. İş Sağlığı ve Güvenliğinin Amacı

İSG çalışmalarının hedefi, çalışanların çalışma hayatları boyunca sağlığını ve güvenliğini sağlamakla birlikte üretimin ve işletmenin de güvenliğini sağlamaktır.

Çalışanları korumak için çalışma ortamı önceden belirlenen tehlikelere ve risklere karşı İSG tedbirleri ile güvenli ve sağlıklı hale getirilebilir.

Üretim güvenliğini sağlamanın ilk kuralı çalışanların kendilerini güvenli hissettikleri bir ortamda çalışmalarını sağlamaktır. Kendini güvende hisseden çalışan üretimin devamlılığını sağlar.

İşletmede kullanılan makine, araç, gereç ve teçhizatlar İSG kurallarına uygun hale getirilir, işletme ortamında gerekli güvenlik tedbirleri alınırsa işletmenin güvenliği temin edilmiş olur.

1.4. İş Sağlığı ve Güvenliğinin Önemi

Sanayi devrimi ile birlikte teknolojik ve endüstriyel açıdan yaşanan gelişmeler çalışanların çalışma ortamlarında karşılaşacakları tehlikeleri oldukça arttırmıştır. Makineleşmenin getirdiği karmaşık proseslere çalışanların uyum sağlayamaması, üretimin devamlılığını sağlayabilmek için çalışma sürelerinin artması, gelişen teknoloji ile kullanılan kimyasalların çeşitlenmesi çalışanları fiziksel ve ruhsal olarak olumsuz etkilemiş, işyerlerinde daha fazla iş kazasına ve meslek hastalığına neden olmuştur. Tüm bu olumsuzluklar işletme verimliliğinin düşmesine, üretim maliyetlerinin artmasına ve ülke ekonomisinde kayıplara yol açmıştır. Çalışanların güven içinde sağlıklı bir şekilde çalışması için çalışma ortamındaki tüm tehlike ve riskleri önceden belirleyen, gerekli önlemlerin alınmasını sağlayan ve aynı zamanda işyeri verimliliğinin artırılmasını amaçlayan İSG çalışmaları mühim bir yere sahiptir.

Çalışanlar açısından İSG uygulamalarının ayrı bir önemi bulunmaktadır. İşletmelerde tam olarak uygulanamayan İSG kuralları çalışanların iş kazası ya da meslek hastalığı sonucu sağlıklarını kaybetmeleri, uzuv kayıplarının yaşanması, ruhsal olarak sıkıntılar yaşamaları sonucu iş gücünde geçici veya sürekli kayıplara sebebiyet vermektedir. İş devamlılığı sağlayamayan çalışan maddi olarak sıkıntılar yaşamaya başlayacak, bu sıkıntılar tüm aile fertlerini etkileyecektir. Çalışanların iyileşme süreçlerinde yaşadıkları maddi ve manevi zorluklar da azımsanamayacak kadar fazladır. En kötü yanı ise can kayıplarının yaşanması ve ailelerin yaşamlarında geri dönüşü olmayan etkiler bırakmasıdır.

İşverenlerin iş kazası ya da meslek hastalığı sonucu yaşadığı kayıplar daha çok maddi kayıplar olarak değerlendirilse de asıl olan sektörde yaşadığı prestij kaybıdır. Çünkü global piyasalarda firmaların yürüttükleri İSG çalışmaları onların kalitesini ortaya koymaktadır. Yaşadığımız çağda bilgi toplumu olmanın getirdiği avantajlardan biri de öncü firmaların iyi İSG uygulamaları hakkında bilgi sahibi olabilmektir. Bunun sonucu olarak firmaların sektörün lider kuruluşları ile iş birliği yapabilmesinin yolu İSG'ye verdikleri üst düzey önem ile mümkün olabilmektedir.

İSG uygulamaları ile firmalarda oluşan güvenli çalışma ortamı sayesinde verimlilik ve kalite artmaktadır. Üretimin kalitesinin ve verimliliğin artması şirketlere mali açıdan büyük kazanımlar sağlarken aynı zamanda ülke ekonomisi açısından değerlendirildiğinde de gayri safi yurt içi hasıla oranına pozitif yönde katkı sağlamaktadır. İSG uygulamalarının bir diğer katkısı ise, meslek hastalıkları ve iş kazaları sonucu ülke ekonomisinde oluşan mali kayıpları önemli ölçüde engellemesidir.

1.5. İş Sağlığı ve Güvenliğinin Tarihsel Gelişimi

İnsanoğlu hayatını idame ettirmek için günümüzden 10 bin yıl öncesine kadar avcı-toplayıcıydı. Doğada yetişen yabani bitkileri toplayarak ve hayvanları avlayarak yaşamlarını sürdürürlerdi. 10 bin yıl önce başlayan tarım devrimi ile birlikte yerleşik hayata geçiş gerçekleşmiş ve bu aşama insanlar için çalışma hayatının başlangıcı olmuştur. Çalışma hayatı çalışanların karşılaştıkları sağlık problemlerini de beraberinde getirmiştir.

1.5.1. Dünya’da İş Sağlığı ve Güvenliğinin Tarihsel Gelişimi

Bireylerin çalıştıkları işler nedeniyle yaşadıkları sağlık problemlerine işaret eden ilk kişi M.Ö. 2600’lü yıllarda yaşamış, Antik Mısır’da mimar ve mühendis olarak çalışmasının yanında hekim ve rahiplik de yapmış olan İmhotep olmuştur. Özellikle Mısır piramitlerinin inşası sırasında meydana gelen kazalarda çok sayıda kişinin hayatını kaybetmesi ve çalışanların çok sık bel sorunları yaşandığına yönelik tespitlerde bulunan İmhotep, çağdaş tıbbın babası olarak kabul edilen Hipokrat’tan yüzyıllar önce bu tespitleri yapmıştır. M.Ö. 2000’lerde; Babil döneminde tarihin bilinen ilk yasalarından olan Hammurabi Kanunlarında bulunan düzenlemelerle iş sağlığı ve iş güvenliğinin temellerinin atıldığı ve işi yaptırmanın işin olumsuz sonuçlarından sorumlu kılındığı ilk hükümler hayata geçirilmiştir (Çiçek ve Öçal, 2016).

İSG kavramlarıyla ilgili bilinen ilk yazılı kaynaklar ise; Antik Yunanlı mütefekkir Herodot’a kadar dayandırılmaktadır. Yapılan iş ile çalışan arasındaki ilişkilerin araştırılmasına yönelik ilk araştırmaların onun tarafından yapıldığı ileri sürülmektedir. Herodot, çalışanların veriminin artması için yüksek enerji ihtiva eden besinlerle beslenmesi gerekliliğini ilk kez savunan kişi olmuştur. Hipokrat ise bireylerin yaptıkları işlerden dolayı zarar görebileceklerine dair birtakım değerlendirmeleri dile getirilmiştir. Kurşun maddesinin insanlar için zehirleyici olduğunu ilk ifade eden Hipokrat olmuştur. Nicander, Hipokrat’ın yapmış olduğu çalışmalarını geliştirerek çalışanların yalnızca sağlık ve güvenlik sorunlarının belirlenmesinin yeterli olmadığını bununla birlikte bireylerin, oluşabilecek zararlı etkilerden korunmasına yönelik tedbirlerin alınması gerektiğini vurgulamıştır. Plini ise; çalışma ortamında bulunan tehlikeli tozlara karşı çalışanların korunabilmesi için başlarına torba geçirmeleri gerektiğini belirtmiştir (Gerek, 2008; Yiğit, 2011).

Paracelsus, Agricola ve Ramazzini, çalışanların sağlık ve güvenlik sorunlarının belirlenmesi ve çözümlenmesi konusunda önemli araştırmalar yapmışlardır. Paracelsus, “De Morbis Metallici” adlı eserinde maden işletmelerinde çalışanlarda gördüğü kurşun ve cıva zehirlenmelerinden bahsetmiştir. Bu eser aynı zamanda ilk iş hekimliği kitabı olarak bilinmektedir. Dünyada bilinen ilk mineral bilimcisi olan Agricola ise; “De Re Metallica” adlı kitabında jeoloji, madencilik ve metalürji bilgilerini içinde barındıran önemli bir yapıt

ortaya koymuştur. Bu kitabında, maden ocaklarında oluşan tozun engellenebilmesi için maden ocaklarının havalandırılması gerekliliğini belirtmiş ve iş sağlığı ve iş güvenliği konusunda tavsiyelerde bulunmuştur. Bu eseri iş sağlığı ve iş güvenliği açısından önemli yapan, iş ile sağlık arasındaki bağı net bir şekilde açıklamasının yanında korunma yöntemleri hakkında önerilerde bulunmasıdır (Yılmaz, 2003). İş sağlığının kurucuları arasında yer alan Dr. Bernardino Ramazzini ilk meslek hastalıkları kitabı olarak bilinen *De Morbis Artificum Diatriba* (İşçilerin Hastalıkları) kitabını 1700 yılında yazmıştır (Baybora, 2014). Ramazzini kitabında, mevcut sağlık risklerine ek olarak kimyasal maddelerden, tozlu ortamlardan, ağır metallerden, tekrarlanan ve şiddetli hareketlerden, hatalı duruşlardan ve hastalık yapıcı diğer ortam etkenlerinden söz etmiş aynı zamanda bunların önlenmesi için işyerlerinde uygulanabilecek koruyucu güvenlik önlemlerinden bahsetmiştir. Ramazzini, hem iş veriminin artması için çalışma koşullarındaki olumsuzlukların giderilmesi gerektiğini hem de günümüzde ergonomi olarak adlandırılan çalışmaların çalışanın verimini ve sağlığını etkilediğini belirten ilk bilim insanı olmuştur (Gerek, 2008).

1760'lı yıllara gelindiğinde ortaya çıkan sanayi devrimi ile birlikte makineleşmenin ve fabrikalaşmanın artması çalışanlar için çalışma ortamının daha tehlikeli bir hal almasına sebep olmuştur. Makineleşme üretime hız kazandırmış bu hıza yetişebilmek için kadın ve çocuk işçi sayısında ciddi artışlar yaşanmıştır. Çalışanlar çok kötü ve ağır şartlarda çok uzun süreler çalışmaya zorlanmış, bu da beraberinde sağlık ve güvenlik sorunlarını ortaya çıkarmıştır. Hiçbir sağlık ve güvenlik önleminin alınmadığı çalışma ortamında 16-18 saat çalışan işçilerin sağlıkları bozulmuş ve yaşamlarını yitirmişlerdir. Sanayi devriminin getirdiği sorunların büyük boyutlara ulaşması sonucu devletlerin çalışma hayatını düzenlemek adına bazı yasal düzenlemeler yapması zorunlu hale gelmiştir.

Anthony Ashley Cooper ve Doktor Thomas Percival'ın maden ocaklarında çalışan kadın, çocuk ve genç işçilerin çalışma süreleri ve çalışma şartları hakkında yaptıkları çalışmaları milletvekili Sir Robert Pell tarafından İngiliz Parlamentosu'na sunulmuştur. İngiltere'de "Baca Temizleyicileri Kanunu" İngiliz cerrah Percival Pott'un baca temizleme işçilerinin kanser hastalığına yakalanması üzerine yaptığı çalışmalar neticesinde 1788 yılında çıkarılmıştır. 1802 yılında çıkarılan "Sağlık ve Ahlakın Korunması Kanunu" ile çocuk işçilerin günlük en fazla çalışma süresi 12 saat ve haftalık ise 58 saat olarak belirlenmiştir. Fakat yasa 1833 yılında yürürlüğe giren "Fabrikalar Kanunu"na kadar

uygulanmamıştır. Bu kanun ile 18 yaşından küçüklerin 12 saatten fazla çalıştırılması ile gece çalıştırılması ve 9 yaşından küçük çocukların çalıştırılması yasaklanmıştır. Denetleme işlerinin yapılması için İş Müfettişlerinin görevlendirilmesine karar verilmiştir. 1842 yılında yapılan düzenleme ile 10 yaşından küçük çocukların ve kadınların madenlerde çalıştırılması yasaklanmıştır. 1844 yılında fabrikalarda İşyeri Hekimi bulundurma zorunluluğu getirilmiştir. 1847’de çıkarılmış olan “On Saat Yasası” ile çalışma süreleri kısaltılmış olup iş müfettişliği yapısı ve işyeri denetimi oluşturulmuştur. 1895 yılında bazı tehlikeli meslek hastalıklarının bildirilmesi mecburi hale gelmiştir. 1900’da ise işe başlama ve periyodik sağlık muayeneleri, meslek hastalığı bildirim, tehlikeli işler için hususi muayeneler, iş göremez durumuna gelenler ve sakatlık yaşayanlara yönelik özel rapor hazırlanması zaruri hale gelmiştir (Çiçek ve Öçal, 2016).

İngiltere’de yapılan çalışmalar diğer Avrupa ülkeleri için de örnek teşkil etmiştir. 1849 yılında Almanya’da, 1840 yılında İsviçre’de, 1842 yılında Fransa’da İSG ile ilgili yasalar yürürlüğe girmiştir. Amerika Birleşik Devletleri’nde ise eyaletler kendi iç önlemlerini almışlardır. ABD’de ilk düzenleme 1836 yılında Massachusetts eyaletinde çocuk işçilerle ilgili olarak gerçekleşmiştir (Kocaay, 2020).

Çalışan sendikaları çalışma şartlarının iyileştirilmesi, İSG yasalarının hazırlanması, işverenlerce yasaların uygulanması hususlarında hükümet üzerinde baskı oluşturmuşlardır. Bu baskılar çalışma yaşamına ilişkin konularla ilgilenecek uluslararası bir kuruluş oluşturma fikri doğurmuştur. 1919 yılında, 1. Dünya Savaşı ardından imzalanan Versay Barış Antlaşması ile Milletler Cemiyeti’ne bağlı Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) kurulmuştur. 2. Dünya Savaşı’ndan sonra ise Milletler Cemiyeti parçalanmış ve onun yerine Birleşmiş Milletler (BM) kurulmuştur. ILO 1946 yılında Birleşmiş Milletler ile bir anlaşma imzalayarak Uzman Kuruluş haline gelmiştir (Kocaay, 2020).

1.5.2. Türkiye’de İş Sağlığı ve Güvenliğinin Tarihsel Gelişimi

Osmanlı İmparatorluğu’nda üretim zanaatkarlığa dayalıydı. Müslüman ve gayrimüslim esnaf ve zanaatkarların meslek örgütlenmesi olan esnaf zaviyeleri dini esaslara dayalı Fütüvvetname adı verilen kurallara göre yönetilmekteydi. Zamanla esnaf

zaviyelerinin yerini loncalar almıştır. Loncalar, çalışma koşullarını, ücretli çalışanlar (usta, kalfa, çırak) ile işveren arasındaki ilişkileri düzenlemekteydi. Locaların içerisinde bulunan “Orta Sandığı” ya da “Teavün Sandığı” adındaki yardımlaşma sandıkları vasıtasıyla hastalanan loca azalarının tedavileri, yaşlanma nedeniyle işi bırakmak zorunda kalan ve ihtiyaç duyan ustalara yardım, tedavisi olmayan bir hastalık veya sakatlık sebebiyle çalışamaz duruma düşen ustalar, kalfalar ve çırakların geçimlerini sağlayabilmeleri için yardımlar sağlanırdı. Bu yardım sandıkları sosyal güvenliğin başlangıcı olarak kabul edilir (Çiçek ve Öçal, 2016).

16. ve 17.yüzyıllarda Batılı ülkeler ile başlayan siyasi ve ekonomik yakınlaşmalar beraberinde sanayileşme sürecini de getirmiştir. 2. Mahmut döneminde İstanbul, Sinop ve İzmit tersanelerinde buharlı gemi yapımına başlanmıştır. Buharlı gemilerin çalışması için kömür ihtiyacı doğmuş ve bu ihtiyaç Ereğli Kömür İşletmeleri tarafından karşılanmaya çalışılmıştır. 1865 yılında, kömür ihtiyacının artması ile işletmelerde çalışanlar için çalışma şartlarını düzenlemek adına “Dilaver Paşa Nizamnamesi” çıkarılmıştır. Bu nizamname iş sağlığına ve güvenliğine yönelik ilk düzenleme olmuştur. Dönemin padişahı tarafından onaylanmamış olmakla birlikte Ereğli Kömür Havzası’nda uygulanmıştır. Nizamname’ de 10 saat olan günlük çalışma süreleri, çalışma süreleri dışında dinlenme süreleri, işçilere kalacak yer temin edilmesi, işçi yevmiyelerinin ödenmesi ve işe hazır halde bekletilen işçilerin çalışmaları dahi yevmiyelerinin ödenmesi, kömür ocağında işçilerin tedavileri için hekim bulundurulması, hangi durumlarda yerinde tedavi hangi durumlarda eve gönderilmesi gerektiği hususunda düzenlemeler yapılmıştır. İş kazalarını karşı ne tip önlemler alınması gerektiği ve iş kazaları yaşanması durumunda yapılması gerekenler hakkında herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır. 1869 yılında yayımlanan “Maadin Nizamnamesi” ile Dilaver Paşa Nizamnamesi’ nin eksik kalan yönleri giderilmeye çalışılmıştır. Şöyle ki; mühendislere iş kazasının oluşmasını önlemek amacıyla gerekli önlemleri alma ve ihtiyaç duyulan araç gereçlerin işveren tarafından karşılanmasını talep etme hakkı, iş kazası geçiren işçilere ve onların ailelerine işveren tarafından tazminat ödenmesi, olayda kusuru bulunan işverenin para cezası ile cezalandırılması, maden işlerinde doktor ve eczane bulundurulması zorunluluğu getirilmiştir. Maadin Nizamnamesinde İSG alanında önemli düzenlemelere yer verildiği söylenebilir. Osmanlı İmparatorluğu’nun 1876’da yürürlüğe girmiş olan ilk medeni kanunu Mecelle’ de İSG ile ilgili olarak işverenin işçiye tazminat ödemesi ve ücretlerin ödenme şekli hususunda düzenlemeler getirilmiştir (Çiçek ve Öçal, 2016).

Cumhuriyet dönemi ile sanayileşme hızlı bir yükselme göstermiş buna bağlı olarak da İSG'ye yönelik önemli düzenlemeler bu dönemde hayata geçmeye başlamıştır. TBMM'nin açılması ile 1921 yılında Zonguldak-Ereğli havzasını ilgilendiren iki yasa çıkarılmıştır. Bunlardan ilki 114 sayılı “Zonguldak ve Ereğli Havzası Fahmiyesinde Mevcut Kömür Tozlarının Amale Menafi-i Umumiyesine Furuhtuna Kanunu”dur. Bu kanun ile kömürden arta kalan kömür tozlarının satılması ile elde edilen gelirin işçilerin gereksinimlerini karşılamak için kullanılması sağlanmıştır. Bir diğer çıkarılan yasa kömür işletmelerinde çalışanların çalışma koşullarını düzenleyebilmek için yürürlüğe giren 151 sayılı “Ereğli Havza-i Fahmiyesi Maden Amalesinin Hukukuna Müteallik Kanunu” dur. Bu kanun ile 18 yaşından daha küçük bireylerin çalıştırılmaması, günlük çalışma süresinin 8 saat olması, 8 saatten daha fazla çalıştırılma durumunda yevmiyenin iki kat fazla ödenmesi ve fazla çalışmanın tarafların rızası ile gerçekleştirilmesi, madeni işleyen işverenlerin hastalanan ya da kazaya uğrayan işçilerin tedavisini karşılaması, işverence maden yakınlarında hastane, eczane ve doktor bulundurması, iş kazasından kaynaklanmış ölümlerde vefat edenlerin vasilerinin işverene tazminat davası açabilmesi, kazaya sebebiyet veren işverenler hakkında birtakım cezai müeddiyeler talep edilebilmesi, sağlık ve güvenlik koşullarını sağlamayan maden işletmelerinin ruhsatname ve imtiyazlarının feshedilebilecek olmaları hususlarında düzenlemeler yer almıştır (Çiçek ve Öçal, 2016).

İzmir'de 4.3.1923 tarihinde toplanan 1. İktisat Kongresi'nde, işçilerin haklarının korunması ile ilgili bazı kararlar alınmıştır. Alınan bu kararlardan bir kısmı 1924 yılında yayınlanan 394 sayılı “Hafta Tatili Kanunu” ile, bir kısmı ise 1925 yılında yayınlanan 2739 sayılı “Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanun” ile yürürlüğe girmiştir (Karaosmanoğlu, 1989).

1926 yılında yürürlüğe girmiş olan 818 sayılı “Borçlar Kanunu”nun 322. maddesinde İSG'ye yönelik hükümlere yer verilmiştir. Bu maddede, işverenin işçinin maruz kalabileceği tehlikelere karşı gerekli tedbirleri alması gerektiği, aksi halde işverenin karşılaşılan zararları tazmin edeceği hükmü bulunmaktadır. 1930 yılında çıkarılan 1593 sayılı “Umumi Hıfzıssıhha Kanunu” minimum 50 işçinin çalıştığı işyerlerinde işyeri hekimi bulundurulmasına, belli bir büyüklükteki işyerlerinde revir veya hastane tesis edilmesine, kadın ve çocuk çalışanların çalışma şartlarının iyileştirilmesine yönelik konulara düzenlemeler getirmiştir. 1936 yılında yürürlüğe giren 3008 sayılı “İş Kanunu”, Türkiye'de

iş yaşamında İSG'ye yönelik ayrıntılı düzenlemeler getiren ilk iş kanunudur. 3008 sayılı İş kanunu 1936 tarihinde kabul edilmiş olmasına rağmen 1937 yılında yürürlüğe girmiş ve 1967 yılına kadar yürürlükte kalmıştır. Bu yasa ile bir yıl içerisinde sosyal sigortalar sistemi kurulması planlanmış ancak gerçekleştirilememiştir. 1945 yılında 4763 sayılı Kanunun yayınlanması ile Çalışma Bakanlığı kurulmuş olup 1946 yılında Çalışma Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun yürürlüğe girmiştir. 1945 tarihinde 4772 sayılı “İş Kazaları, Meslek Hastalıkları ve Analık Sigortaları Kanunu” ile 4792 sayılı “İşçi Sigortaları Kurumu” yürürlüğe girmiştir. Bunların dışında diğer sigorta kollarına yönelik düzenlemeler de yapılarak hepsini tek bir yasa içinde birleştirmek adına 1964 tarihli 506 sayılı “Sosyal Sigortalar Kanunu” yayınlanmıştır. Akabinde 1964 tarihinde “İş Sağlığı ve Güvenliği Müfettişliği Örgütü” ve “İş Sağlığı ve Güvenliği Merkezi (İSGÜM)” kurulmuştur. 3008 sayılı İş Kanunu'nun yerine 1967 yılında 931 sayılı “İş Kanunu” çıkarılmış ancak Anayasa Mahkemesi bu kanunu şekil yönünden uygun bulmayarak iptal etmiştir. Bunu üzerine 1971 tarihli 1475 sayılı “İş Kanunu” yürürlüğe girmiştir. Bu kanun İSG konularına yeni yaklaşımlar getirerek günün şartlarına uygunluk sağlanmıştır. 1475 sayılı iş kanunun kapsamında 1973 yılında bir genelge yayımlanmış, böylelikle işyeri hekimi ve işyeri güvenlik elemanı çalıştırılması zorunlu hale getirilmiştir. 2003 tarihinde Avrupa Birliği'ne uyum süreci kapsamında 4857 sayılı İş Kanunu yürürlüğe girmiştir. Bu yasa sayesinde İSG'ye yönelik çok sayıda yönetmelik çıkarılmıştır. 2006 tarihli 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu 2008 yılında kademeli olarak yürürlüğe girmiştir. Günümüzde halen yürürlükte olan 6331 sayılı İSG Kanunu 2012 yılında yayımlanmış olmasına rağmen kanunda yer alan bazı maddeler yıllar içerisinde kademeli olarak yürürlüğe girebilmiştir (Çiçek ve Öçal, 2016).

1.6. İş Güvenliği Kültürü

İş güvenliği kültürü ile ilgili literatür incelendiğinde güvenlik kültürünün, örgüt kültürünün alt bölümlerinden biri olarak değerlendirildiği görülmüştür. Güvenlik kültürünü kavrayabilmek için öncelikle kültür kavramını akabinde örgüt kültürü kavramını açıklamak gerekmektedir.

1.6.1. Kültür Kavramı

Geçmişi çok eskilere dayanan kültür kavramı çok farklı disiplinler tarafından incelenmiş ve bunun sonucu olarak da çeşitli şekillerde tanımlanmıştır. En genel tanımıyla kültür, tarihsel ve toplumsal gelişme süreci içinde bir grubun üyesi olarak insanın edindiği tüm maddi ve manevi değerler ile bunları yaratmada ve nesilden nesile aktarmada kullanılan semboller, duygu ve davranış biçimlerinin bütünüdür (TDK, 2019).

1.6.2. Örgüt Kültürü Kavramı

Örgüt, hayatlarını idame ettirmek ve ihtiyaçlarını karşılayabilmek için insanların biraraya gelmesi ile oluşturdukları, belli bir ortak amacı olan ve bu amaç doğrultusunda üzerine düşen görevleri yerine getirmek için maddi, manevi, gç, beceri, bilgi, yetenek vb. tüm kaynaklarını belli bir sisteme göre paylaştıkları, dinamik ve açık sosyal bir birim şeklinde tanımlanabilir (Karcıoğlu, 2001).

Her örgütün kendi içinde temel değerleri, normları, inançları ve kuralları vardır. Örgüte yeni katılan üyelerin bunları öğrenmesi ve uygulaması beklenmektedir. Bu açıdan değerlendirildiğinde örgüt kültürü; bir işletmenin veya örgütün üyelerinin ortak şekilde paylaştıkları, üyelerin davranışlarını yönlendiren normlar, inançlar, değerler ve alışkanlıklardan oluşan temel semboller, uygulamalar ve varsayımlar bütünüdür. Örgüt kültürü öğrenilmiş, sonradan kazanılan bir olgu olmakla birlikte çalışanların davranışlarını biçimlendirerek davranışlarında tutarlılığı arttırmaktadır. Güçlü bir kültürlere sahip olan örgütlerde kültürel değerler birer davranış regülatörü olarak yapısal ve yakın kontrole olan ihtiyaı en aza indirgemekte, metin olarak yazılı olan kuralları emirle iş yaptırma gibi bürokratik kontrol tekniklerinin yerini almakta, ne tür davranışların uygun görüleceği ve hangilerinin uygun görülmeyeceğini belirlemektedir. Bu sayede çalışanlar örgüt kültürünü benimsedikleri zaman ve bunu içselleştirdikleri takdirde örgüt içindeki yazılı kurallara ve yönetmeliklere ihtiyaç olmadan kendi kendilerini ynlendireceklerdir. Örgüt içerisinde tüm süreç ve uygulamalar için standart uygulamaların olması örgüt üyelerinin huzurlu bir ortamda çalışmasını sağlayarak başarıya ulaşmalarını kolaylaştırır. Morali ve iş tatmini

artmış örgüt üyeleri sayesinde yapılan işin kalitesi ve verimliliği artmakta bu durumda diğer örgütlere karşı rekabet üstünlüğü sağlamaktadır (Dursun, 2011).

1.6.3. Güvenlik Kültürü Kavramı

Çalışanların çalışma ortamlarında karşılaştıkları iş kazalarını engelleme yönünde yapılan düzenlemeler hep teknik yöntemler kullanılarak fiziksel tehlikeleri yok etmeye yönelik gerçekleştirilmiştir. Teknik yöntemlerin tek başına uygulanmasının iş kazalarının önlenmesinde yeterli olmadığına farkedilmesiyle kazalardaki insan faktörünün önemi üzerinde durulmaya başlanmıştır. Buradan yola çıkılarak yapılan araştırmalar sonucunda iş kazalarının %90'ına yakınının çalışanların güvenli olmayan davranışlarından kaynaklandığı tespit etmişlerdir.

“Güvenlik Kültürü” teriminin kullanımı ilk olarak Çernobil nükleer kazasından sonra 1987 yılında OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development) Nükleer Enerji Ajansı tarafından hazırlanan raporda yer almıştır. Rapora göre, felaketin yaşanmasında örgütsel hataların ve işçilerin ihmalleri söz konusudur.

Çernobil Nükleer Kazasından sonra İngiltere’de 1987 yılında King Cross Yangını, 1988 yılında Clapham Kavşağındaki Tren kazası ile yine aynı yıl Kuzey Denizi’nde Piper Alpha Patlaması gibi büyük iş kazalarının yaşanması sonrasında hazırlanan raporlarda, kazaların gerçekleşmesinde en büyük etkenin güvenlik kültürü düzeyinin düşük olması gösterilmiştir (Atan vd., 2017). Güvenlik kültürü bu raporlarda, risk düzeylerinin yüksek olduğu durumlarda “insan” etmeninin güvenliği sağlamadaki rolünü betimleyen önemli bir kavram olarak kabul edilmiş ve örgüt kültürünün bir alt boyutu sayılmıştır (Erhan, 2014).

Güvenlik kültürü, çalışanların tutum ve davranışlarına odaklanarak çalışanların iş ortamındaki risk ve tehlikelerin bilincinde olmasını, güvenli davranışa karşı istek uyandırmayı ve tehlikelerin sürekli gözetim altında tutulmasını sağlayacak bir norm geliştirmeyi amaçlamaktadır.

1.6.4. Güvenlik Kültürünün Özellikleri

Güvenlik kültürünün çalışma hayatındaki öneminin anlaşılması ile bu kavram farklı bilim dallarında araştırmalara konu olmuştur. Bunun sonucu olarak güvenlik kültürü ile ilgili farklı tanımlamalar yapılmıştır. Tüm bu farklı tanımlamalara rağmen güvenlik kültürünün özellikleri şu şekilde ifade edilmiştir :

- Güvenlik kuralları ve düzenlemelerine bütün çalışanlar daima uyar.
- Çalışanlar devamlı bir şekilde tehlikeleri araştırır ve tehlikeli bir durum bulduğunda onu düzeltmek için sorumluluk alır.
- Bütün çalışanlar güvenlikle ilgili aktivitelere katılmaya isteklidir. Güvenlikle ilgili aktivitelere katılım teşvik edilir.
- Güvenlik ile ilgili konularda açık bir iletişim vardır. Bu gibi durumlarda, azarlama korkusu veya disiplin cezası korkusu bulunmaz.
- Güvenlik ile ilgili ortaya çıkan olaylar, sistem başarısızlığını tespit etmek ve sistemde gerekli düzeltmeleri yapmak için bir fırsat olarak görülür.
- Eğitim programları, çalışanların işlerinde güvenliği sağlamaları için gerekli bilgi, beceri ve yeteneği sağlamaktadır.
- Bütün çalışanlar, yapmış oldukları işlerdeki potansiyel tehlikeleri anlarlar ve onları gerekli şekilde değerlendirirler.
- Çalışanlar gereksiz yere risk almazlar.
- Yöneticiler çalışanların gereksiz yere risk almalarına (bilerek veya bilmeyerek) sebep olmazlar.
- Güvenlik meselelerinde, düzenli olarak davranış temelli bir geribildirim, bir yaşam biçimi olarak görülmektedir. Düzeltici bir geribildirim sistemi vardır.
- İş arkadaşlarının güvenliğe yönelik destek sağladığı, destekleyici bir çalışma çevresi vardır.
- Bütün iş aktiviteleri ve yönetimi tehlikelerin yok edilmesi ve yaralanmaların önlenmesi üzerine odaklanmıştır (Dursun, 2011).

1.6.5. Güvenlik Kültürünün Önemi

İş kazaları sonucunda oluşan sağlık sorunlarının meydana gelmesindeki en önemli etken çalışanların sergilediği olumsuz tavırlardır. Çalışma ortamında oluşabilecek tehlike ve risklere karşı gerekli tedbirler alınmış olsa dahi çalışanlar tedbirlerin gerekliliğine inanmamışlarsa İSG'ye dair kurallara riayet etmez ve verilen talimatlara uymazlar. Bu nedenle; çalışanlara verilecek eğitimler ile İSG'ye dair yeterli bilgiye sahip olması, işyerindeki tehlikelerin ve risklerin farkında olması, bunlara karşı alınacak tedbirlerin gerekliliğini içselleştirerek, İSG ile ilgili kural, prosedür ve talimatlara kendi isteği ile tam olarak uyması gerekmektedir. Tüm bunların gerçekleşebilmesi işyerlerinde güvenlik kültürünün örgüt kültürü halini almasını sağlamakla mümkündür. İşyerlerinde oluşturulacak pozitif güvenlik kültürü neticesinde yaşanması muhtemel olan iş kazalarının ve meslek hastalıklarının büyük çoğunluğu engellenmiş olacaktır. İSG'ye dair farkındalığın yüksek olduğu işletmeler incelendiğinde bu işletmelerde güvenlik kültürünün gelişmiş olduğu belirlenmiştir. Burada çalışanlar yürüttükleri işten kaynaklı risklere ve tehlikelere karşı korunma yollarına ait bilgilere sahip olup kendilerini ve çalışma arkadaşlarını sağlıklı ve güvende tutmaya yönelik davranışlar sergilemeye meyillidir (Aktay, 2014).

1.6.6. Güvenlik Kültürünün Oluşturulması ve Geliştirilmesi

Güvenlik kültürünün iş kazalarını ve meslek hastalıklarını önlemedeki etkisi anlaşıldıktan sonra konunun uzmanları güvenlik kültürünün örgüt içerisinde oluşturulması ve geliştirilmesi amacıyla çalışmalar yapmışlardır. Bu çalışmaların sonucunda, işletmelerde güvenlik kültürünün sağlanması için tıp, mühendislik, sosyal bilimler gibi farklı bilim dallarından uzmanlar bir araya getirilerek multidisipliner bir yapı oluşturulması ve örgütteki tüm birimlerin bu yapı ile iş birliği içinde çalışması gerektiği ortaya konulmuştur. Güvenlik kültürünün geliştirilmesi için işletme içerisinde güvenlik politikaları ve programları oluşturulmalıdır. Oluşturulacak bu programların yürütülmesine yönelik dirençle karşılabileceği düşünülerek programlar ve politikalar bazı özellikler taşımalıdır:

- Geliştirilen politikalar uygulanabilir özellikte olmalıdır.
- Geliştirilen politikalar işletmenin genel yönetimi ile uyumlu olmalıdır.
- Geliştirilen politikalar kurum içerisinde tüm çalışanlar tarafından kolayca anlaşılabilir olmalıdır.
- Geliştirilen politikalar mantıklı ve uygun bütçeli olmalıdır.
- Geliştirilen bütün politikalar, kurallar ve programlar istikrarlı bir şekilde uygulanmalıdır (Şimşek ve Öge, 2011).

Çalışma esnasında ortaya çıkabilecek tehlikeleri ve riskleri engelleyebilmek veya en aşağıya çekebilmek için işçi, işveren ve devlet üzerine düşen sorumlulukları yerine getirmeli ve devlet tarafından yapılması gerekli kanuni düzenlemeler oluşturulmalıdır. İşveren ile devlet çalışma ortamında gerekli denetimleri yapmalı ve çalışanların sorumluluklarını yerine getirmeleri konusunda onları motive ederek yol göstermelidir. Daha sağlıklı ve güvenli çalışma ortamı sağlayabilmek için, İSG yöntemlerine ve uygulamalarına maksimum düzeyde özen gösterilmelidir (Çelenk Kaya vd., 2015).

İşletme ortamında oluşabilecek riskleri ve tehlikeleri minimuma indirebilmek amacıyla işletmelerde güvenlik kültürünün oluşturulmasında ve geliştirilmesinde, işveren, çalışan ve devlet üzerine düşen yükümlülükleri yerine getirmelidir.

1.7. İş sağlığı ve Güvenliğinde Eğitimin Önemi

Türk Dil Kurumuna göre eğitim, çocukların ve gençlerin toplum yaşayışında yerlerini almaları için gerekli bilgi, beceri ve anlayışları elde etmelerine, kişiklerini geliştirmelerine okul içinde ve ya dışında, doğrudan veya dolaylı yardım etme, şeklinde tanımlanmıştır (TDK, 2019).

Yapılan farklı bir tanıma göre eğitim, daha önceden belirlenen hedefler yönünde bireylerin yaşamlarında, davranışlarında, tutum ve düşüncelerinde, iyileştirmeler ve geliştirmeler sağlanmasını amaçlayan, yeni bilgi, beceri, tutum ve davranışlarla farkındalığı arttıran, kişiliği geliştiren ve mevcut performans ile arzulanan performans arasındaki farkın kapanmasını sağlayan sistematik bir süreçtir (İleri, 2014).

İSG çalışmaları, çalışanların işyerlerinde işin yükümlülüklerini yerine getirirken oluşabilecek olan olumsuz durumlardan korunmasını sağlamak ve iş verimini arttırmak için yapılmaktadır. İşletmelerde sağlıklı ve güvenli bir ortam oluşturabilmek adına yapılan İSG çalışmalarına ve devlet tarafından oluşturulan yasal düzenlemelere rağmen dünya genelinde her sene üç milyondan fazla birey iş kazaları ve meslek hastalıkları sonucunda hayatını kaybetmektedir (ILO, 2016). Meydana gelen iş kazalarının çok büyük bir kısmı güvenli olmayan hareketler sonucunda oluşmaktadır. Bu sebeple sorunun çözümlenebilmesi için insan faktörünün ele alınması ve çalışanlarda güvenlik kültürünün oluşması sağlanmalıdır (Aytaç, 2011). Güvenlik kültürünün oluşturulmasında en etkili yöntem eğitimidir. Kaliteli bir eğitim aracılığıyla çalışanların iş kazalarına ve meslek hastalıklarına karşı farkındalık seviyelerinin artırılması, ortaya çıkması olası risklere ve tehlikelere karşı daha duyarlı ve müdebbir davranması sağlanabilir (Türüdü, 2019).

İSG'nin kültür haline gelebilmesi, çalışanların bu konuyu özümseyebilmesi ve davranışlarına yansıyabilmesi için ilk olarak eğitimlerin toplumumuzun temel taşı olan ailede başlaması, ilk öğretimde pekiştirilmesi ve geliştirilmesi, sektörel farklılıkları öğrenebilmesi için üniversite müfredatlarında yer alması gerekmektedir. Nitekim üniversitelerde verilecek nitelikli İSG eğitimleriyle çalışma hayatlarına başlayacak olan bireyler, güvenlik kültürü ile yetişmiş, bilinçli nesiller olacaktır (Gül, 2019).

1.8. Meslek Yüksekokulları

Çağımızın işletmeleri yoğun bir rekabet ortamında çalışmalarını sürdürebilmek ve ilerleyebilmek adına üstünlük sağlayabilme çabası içerisindeyler. Bu üstünlüğü sağlayabilmedeki en önemli faktör ise insan kaynağıdır. İnsan kaynağından etkin bir şekilde

faydalanabilmek, verim elde edebilmek için öncelikli olarak bireyin yapacağı iş ile ilgili zaruri ve kifayetli fikre ve fiziki güç ile eğitime sahip olması gerekmektedir (Özgüler ve Koca, 2013).

ILO'ya göre mesleki eğitimin tanımı şöyledir; mesleğin gerektirdiği becerilerin geliştirilmesi için alana dair teorik bilgiyle uygulamalı olarak bireyleri yetiştirmeyi içeren, bireyler için bir iş, çalışma alanı ya da mesleğe hazırlamaya yönelik öğretimdir (Yıldırım ve Çarıkçı, 2017).

Mesleki eğitimin üniversitelerdeki ilk ayağı meslek yüksekokullarıdır. 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanununda meslek yüksekokulları, “Bir mesleğe yönelik nitelikli işgücü yetiştirmeyi hedefleyen, yılda iki veya üç dönemden oluşan iki yıllık eğitim ve öğretim ile ön lisans diploması veren yükseköğretim kurumlarıdır” şeklinde tanımlanmaktadır (Yüksek Öğretim Kanunu, 1981).

Dünyada olduğu gibi ülkemizde de yükseköğretim kurumları geçmişten bu yana devletlerin eğitim, araştırma, bilgi, teknoloji ve en önemlisi nitelikli ve gerekli insan kaynağının karşılanmasına katkı sağladığı gibi toplumların ve ülkelerin gelişmesine katkı sağlamaktadır (Çabuk, 2020). Bu özelliğiyle yükseköğretim kurumları içinde yer alan meslek yüksekokullarının hedefi kendi alanlarında dinamik, bilimsel bilgi ile donanmış, teknolojiyi yakalamış, araştırmacı, düşünen ve özgüvenli bireyler yetiştirerek sanayinin ihtiyacı olan ara eleman ihtiyacını karşılamaktır.

Sektörlere nitelikli eleman istihdamı için eğitim-öğretim alanında önemli bir yeri olan meslek yüksekokullarında verilen eğitimler ile verim ve kalitede artış beklenmesi olağandır. Bununla birlikte verimli ve kaliteli bir sektörel gelişim için çalışanın güvenliği ve sağlığı da önemli bir yer tutmaktadır. Bu sebeple İSG konusunda meslek yüksekokullarında verilecek eğitim, yeni iş başı yapacak çalışan adaylarının iş yaşamlarında sağlıklı ve güvenli bir çalışma ortamını beraberinde getirecek, dolayısı ile iş gücü kayıpları azalacak, tüm çalışma hayatında verim ve kalite artışı söz konusu olacaktır.

Eğitimini tamamlamış bir birey eğitimini aldığı alanda kullanılan cihazlar ve ekipmanlar hakkında bilgi sahibi olur. Çalışma hayatına başladığında, işyeri ortamındaki fiziksel, kimyasal, biyolojik, ergonomik ve psikososyal risk faktörlerinin olumsuz etkilerinin farkında olarak oluşabilecek olan olumsuzluklar karşısında gerekli tedbirleri uygulama konusunda sorumluluk alır. Böylelikle iş kazaları ve meslek hastalıkları en aza indirgenebilir (elik, 2014).

Mesleki eğitimleri ve mesleki becerileri yetersiz olan kişiler çalışma hayatlarına başladıklarında işin gerekliliklerini renmeleri deneme yanılma yöntemi ile gerçekleşmekte ve bu durum hem işletme hem de çalışanlar için çeşitli kayıplara sebep olmaktadır. Bunun önüne geçebilmek için atölyelerde, laboratuvarlarda veya staj sürecinde ğrencilere İSG eğitimleri verilerek iş güvenliği bilinci aşılanmalıdır. Oluşturulacak bilinçle ğrencilerin İSG'ye karşı tutumlarında değişiklikler oluşması sağlanacaktır. Bu sebeple meslek yüksekokullarında özellikle teknik programlarda öğrenim gören öğrenciler için iş güvenliği dersleri zorunlu hale getirilmelidir (Aşkın ve Din, 2016).

Çalışma ortamlarının sağlıklı ve güvenli hale getirilerek iş kazaları ve meslek hastalıklarının azaltılması ve önlenebilmesi için iş güvenliği kültürünün oluşturulması gerekmektedir. Mezun olduktan sonra iş hayatına atılacak öğrencilerin niversite eğitiminde bu dersi alarak bu konuda yeterli donanımına sahip olmaları onların bu konuda daha bilinçli mezun olmalarını sağlayacaktır (Sarıbyık, 2013).

İKİNCİ BÖLÜM

ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR

2.1. Önceki Çalışmalar

Çok hızlı bir şekilde gelişen teknoloji, çalışma ortamlarında muazzam değişimlere yol açarken tüm bu değişimler önceden ön görülemeyen yeni tehlikeler ve riskler doğmasına neden olmaktadır. Çalışma ortamlarında yeni oluşan tehlikelere karşı çalışanların sağlığını ve güvenliğini korumak için işletmelerde güvenlik kültürü felsefesinin tam anlamıyla oluşturulması gerekmektedir. Güvenlik kültürü seviyesi yüksek olan işletmeler incelendiğinde, çalışanların yaptıkları işin tehlikelerine ve korunma yollarına karşı bilgi ve farkındalık düzeylerinin çok yüksek olduğu gözlemlenebilir. Bu tarz işletmelerde güvenlik kültürünün oluşturulmasında uygulanan politikaların en başında eğitim programları yer almaktadır. Bu farkındalığın ve bilincin çalışanların tutum ve davranışlarına yerleşmesi eğitimlerle sağlanabilmektedir. Okul çağlarında İSG eğitimlerinin verilerek bilinçlenmenin artırılması sonucu bireylerin çalışma hayatlarındaki olumsuzluklar karşısında duyarlı davranmasını sağlamaktadır. İSG eğitimleri yüksek öğrenimin her seviyesinde olduğu gibi MYO'larda da verilmektedir. Mesleğe dönük eğitim veren MYO'larda uygulanan eğitimlerle öğrencilerde iş kazalarına ve meslek hastalıklarına ilişkin farkındalık oluşturulmaya çalışılmaktadır. Bu nedenle MYO öğrencilerine verilen İSG eğitimlerinin yeterli derecede algılanması ve güvenlik kültürünün kazandırılması büyük önem arz etmektedir. İSG eğitiminin güvenlik kültürü algısı üzerine olan etkisinin anlaşılabilmesi için ülkemizde bir çok araştırmacı tarafından ortaöğretim kurumlarında, meslek yüksekokullarında ve fakültelerde çalışmalar yapılmıştır.

Sarıkaya vd. (2009), Kırıkkale Meslek Yüksekokulunda, çeşitli programlarda eğitim gören 240 öğrenciye 15 soruluk anket uygulayarak MYO'larda verilen İSG eğitiminin önemini açıklamaya çalışmışlardır. Yapılan çalışmanın sonucunda İSG'nin önemini ve MYO müfredatlarına ders olarak eklenmesi gerekliliğini ortaya koymuştur.

Bodur vd. (2011), Selçuk Üniversitesi Mühendislik Fakültesi ve Selçuk Üniversitesi bünyesinde bulunan Teknik Bilimler MYO'da eğitim gören 400 öğrencinin İSG bilgi düzeyini belirlemek amacıyla 16 soruluk anket uygulamışlardır. Araştırmanın sonucunda öğrencilerin İSG hakkındaki bilgilerinin yetersiz olduğunu belirlemişlerdir. Bu sebeple İSG'nin ders müfredatına eklenerek öğrencilerin İSG konusundaki bilgi ve donanımlarının artırılması hususunda önerilerde bulunmuşlardır.

Yaman (2011), "Gaziantep"teki Meksa - Gesop Çıraklık Eğitimi Merkezindeki Kursiyerlerin İş Sağlığı ve İş Güvenliğine Bakışının Değerlendirilmesi" adlı tez çalışmasında evrenden küme örnekleme yöntemi ile 969 öğrenciye anket çalışması uygulayarak onların iş kazası geçirme ve/veya meslek hastalığına yakalanma durumunu, İSG farkındalıklarını belirlemeye çalışmıştır. Bu araştırmanın sonucunda eğitim merkezine öğrenim gören ve ileride bu mesleği icra edecek olan öğrencilerde İSG konusunda temel bir bilinç düzeyi oluşturulması ve bu bilincin uygulamada ortaya konulması için desteklenmesi gerektiğini belirtmiştir. İşveren ve yöneticilerin çalışma ortamındaki sağlıksız koşulları ve güvensiz davranışları engellemek için çalışanlara eğitimler vererek, iş kazalarının sadece bilinen kısmını değil, bilinmeyen kısmını da yok edilebileceğini belirtmiştir.

Aksoy vd. (2013), "Gümüşova Meslek Yüksekokulu"nda İş Güvenliği Bilincinin Belirlenmesi" adlı makale çalışmasında; MYO öğrencilerinde İSG bilincinin oluşturulabilmesi için hem eğitim kurumlarına hem de işletmelere önemli mesuliyetler düştüğünden bahsetmektedir. Bunun yanında öğrencilere işe başlamadan önce iş kazaları ve meslek hastalıkları hususunda bilgilendirme yapılarak İSG farkındalığının oluşturulması gerekliliğinden bahsedilmektedir.

Özgüler ve Koca (2013), İnönü Üniversitesi Meslek Yüksekokulunda çeşitli programlardaki toplam 1000 tekniker adaylarının İSG ile ilgili bilgi seviyelerini ve bu bilgilere ulaşma düzeylerini ölçmek için 20 soruluk anket uygulamışlardır. Yapılan çalışmanın sonucunda öğrencilerin İSG hakkında bilgi sahibi olmadıkları, ancak iş hayatında kendileri için bu konunun önemli olduğunun farkında oldukları sonucuna varmışlardır. Bu yüzden MYO'larda İSG'nin ders olarak okutulması gerektiği düşüncesine ulaşılmıştır.

Alkan (2017), “Meslek Lisesi Öğrencilerinin İş Güvenliği Kültürü ve Bilinci Üzerinde Bir Çalışma” başlıklı yüksek lisans tezinde, 693 öğrenciye anket uygulamıştır. Elde edilen verilerin analizi sonucunda, İSG kültürünün iş güvenliği ile ilgili bilgi seviyelerinin farklılaştığı görülmüştür. Öğrencilerin iş güvenliği kültürü ve bilinci seviyelerinin eğitim düzeylerine göre farklılığının istatistiki olarak anlamlı bir seviye olmadığı saptanmıştır.

Aygün (2017), Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi’nde (ÇOMÜ) öğrenim gören, çeşitli fakültelerden toplam 18 bölümdeki 366 iş güvenliği uzmanı olabilecek potansiyele sahip öğrencinin İSG bilgi düzeylerini ve yaklaşımlarını ölçebilmek adına iki farklı anket hazırlamıştır. Elde edilen verilerin analizi sonucunda, öğrencilerin İSG’ye bakış açılarının olumlu olduğu fakat İSG hakkında bilgi düzeylerinin düşük olduğu gözlenmiştir.

Güngör (2017), “Meslek Liselerinde İş Sağlığı ve Güvenliğinin Bilinirliği: Yapılan ve Yapılması Gereken Çalışmalar Karabağlar İlçesi Örneği” adlı yüksek lisans tezinde, 152 öğrenciye anket uygulanmıştır. Anket sonucunda elde edilen verilere korelasyon ve regresyon analizi uygulanmıştır. Öğrencilerin İSG konusunda kendilerini yeterli görme, kişisel koruyucuları fark edebilme, sağlık ve güvenlik işaretlerinde yeterli bilgiye sahip olma gibi konularda kifayetli oldukları ortaya çıkmıştır.

Topgül ve Alan (2017), Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi’nde farklı programlardan İSG dersini alan ve almayan toplam 65 öğrencinin İSG eğitim algısının ölçülmesi için 13 soruluk anket hazırlamışlardır. Bu çalışmadaki amaçları, İSG dersi alan ve İSG dersi almayan öğrencilerin bilgi ve eğitim algısı arasındaki farklılığı belirlemektir. Sonuç olarak İSG dersini alan öğrencilerin İSG algılarında bir farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır. Örneklem grubunun yetersizliği nedeniyle sonucun bu şekilde çıktığı düşünülmektedir.

Karal (2018), “Sağlık Meslek Lisesi Öğrencilerinin İş Sağlığı ve Güvenliği Farkındalıklarının Değerlendirilmesi” başlıklı yüksek lisans tezinde, 438 öğrenciye anket çalışması uygulanmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen verilere faktör analizi, madde analizi, Barlett’s testi, madde toplam puan korelasyonu vd. analizler uygulanmıştır.

Analizlerin sonucunda öğrencilerin İSG farkındalıklarının yüksek düzeyde ve farkındalık ölçeğinin alt boyutları arasında pozitif yönlü ilişki görülmüştür.

Korkutan (2018), “Sağlık Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin İş Sağlığı ve Güvenliği Algısının Değerlendirilmesi: Fırat Üniversitesi Örneği” başlıklı yüksek lisans tezinde, 420 öğrenciye anket uygulanmıştır. Araştırmada 5’li likert ölçeği kullanılmıştır. Katılımcıların iş güvenliği algısı istatistiksel olarak 5 üzerinden 3.14 puan olarak tespit edilmiştir.

Küçüköğlü (2018), “Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde Mobilya ve İç Mekân Tasarımı Bölümlerinde Eğitim Gören Öğrencilerin İş Sağlığı ve Güvenliği Bilincinin Analizi: Kilis Örneği” adlı Yüksek Lisans Tezinde, 156 öğrencinin İSG farkındalık seviyelerini belirlemek adına anket uygulanmıştır. Öğrencilerin İSG’nin kapsam, sonuç ve hedeflerini pozitif yönde algıladıkları fakat bu konulara hakim olmadıkları sonucuna varılmıştır. Öğrencilerin İSG’yi bilim dalı olarak fark edemediği saptanmıştır.

Pınar (2018), “Mesleki ve Teknik Lise Öğretiminde İş Sağlığı ve Güvenliği Kültürünün Gelişmesinde Eğitimin Etkisi” başlıklı yüksek lisans tez çalışmasında İSG’nin oluşmasında eğitimin katkısını belirlemeye çalışmıştır. Bu amaçla güvenli okul projesi kapsamında bulunan bir meslek lisesinde öğrencilere anket uygulanmıştır. Yapılan analiz sonucunda öğrencilerde İSG kültürünün oluşmadığı sonucuna varılmıştır.

Uslu vd. (2018), Sinop Üniversitesi Meslek Yüksekokulu ve Boyabat Meslek Yüksekokulu’nda bulunan farklı programlarda öğrenim gören 171 öğrenciye 24 soruluk anket uygulamıştır. Bu anket çalışması ile öğrencilerin mesleklerinde başlarına gelebilecek iş kazası ve meslek hastalıkları hakkındaki bilgilerini ölçmeyi amaçlamıştır. Araştırmanın sonuçları öğrencilerin kendi meslekleri ile ilgili birçok riskli duruma dair bilgileri olduğunu göstermiştir. Bu da eğitimin önemini ortaya koymaktadır. İş kazaları ve meslek hastalıklarından korunmak için eğitimlerin sürekli olması önerilmiştir.

Yavuz vd. (2018), Osmancık Ömer Derindere MYO’da farklı bölümlerden 100 katılımcıya İSG kültürü hakkındaki bilgilerini ölçmek için 20 maddelik anket çalışması yapmışlardır. Elde edilen veriler ışığında eğitimin İSG kültürünün oluşmasında önemli

katkılar sağlayacağı ve İSG hakkındaki bilincin ve kültürün gelişmesi için ders müfredatlarındaki eksikliklerin giderilmesi gerektiği sonucuna varmışlardır.

Ayçiçek (2019), “Üniversite Öğrencilerinin İş Sağlığı ve Güvenliği ile İlgili Bilgi Düzeylerinin Değerlendirilmesi” başlıklı yüksek lisans tezinde, 267 öğrenciye İSG bilgi düzeylerini ölçmek için anket uygulamıştır. Öğrencilerin bilgi düzeylerinde öğrenim durumuna, gelir seviyesine, çalışma durumuna, akademik durumuna göre sayısal olarak anlamlı sonuç tespit edilmiştir.

Tirakioğulları (2019), “Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin İş Sağlığı ve Güvenliği Açısından Güvenlik Kültürlerinin İncelenmesi” başlıklı yüksek lisans tezinde, MYO öğrencilerinin İSG güvenlik kültürünün iş kazalarını engellemede etkisini incelemeye çalışmıştır. Düzce MYO’da eğitim gören öğrencilerden tabakalama örnekleme ile yapılan araştırmada geçerli 541 anket formu elde edilmiştir. Yapılan analiz sonucunda güvenlik farkındalığının yüksek seviyede olduğu tespit edilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

3.1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, İSG dersi alan öğrenciler ile İSG dersi almayan öğrencilerin İSG hakkındaki bilgi ve bilinç düzeylerinin incelenerek iş güvenliği kültürü algı düzeylerindeki farklılıkların belirlenmesidir. Çalışma sonucunda elde edilecek bilgiler ile öğrencilerin güvenlik kültürü algı düzeylerinin yorumlanması ve önerilerde bulunulması hedeflenmektedir.

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklem

Bu çalışmanın evrenini, 2020-2021 eğitim-öğretim yılında İSG dersi alan Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi (ÇOMÜ) Çanakkale Teknik Bilimler MYO öğrencileri ile İSG dersi almayan ÇOMÜ Yenice MYO öğrencileri oluşturmaktadır.

2020-2021 yılı bahar döneminde ÇOMÜ Yenice MYO'da 7 farklı programda öğrenim gören öğrencilerin toplam sayısı 969'dur.

Tablo 1

Yenice MYO Öğrenci Sayıları

		Cinsiyet		Total	
		Kadın	Erkek		
Yenice MYO Programları	Adalet	Frekans(n)	64	30	94
		%	6,6%	3,1%	9,7%
	Adalet (İÖ)	Frekans(n)	34	18	52
		%	3,5%	1,9%	5,4%
	Bankacılık ve Sigortacılık	Frekans(n)	84	75	159
		%	8,7%	7,8%	16,5%
Bankacılık ve Sigortacılık (İÖ)	Frekans(n)	61	48	109	
	%	6,3%	5,0%	11,3%	

Tablo 1'in devamı

Dış Ticaret	Frekans(n)	48	62	110
	%	4,9%	6,4%	11,3%
Ormancılık ve Orman Ürünleri	Frekans(n)	14	106	120
	%	1,4%	10,9%	12,4%
Muhasebe ve Vergi Uygulamaları	Frekans(n)	32	46	78
	%	3,3%	4,7%	8,0%
Mimari Dekoratif Sanatları	Frekans(n)	56	49	105
	%	5,8%	5,0%	10,8%
Lojistik	Frekans(n)	53	89	142
	%	5,4%	9,2%	14,6%
Total	Frekans(n)	446	523	969
	%	46%	54%	100,0%

2020-2021 yılı bahar döneminde ÇOMÜ Çanakkale Teknik Bilimler MYO'da 7 farklı programda öğrenim gören öğrencilerin toplam sayısı 1681'dir. Çalışma evrenini oluşturan öğrencilerden Çanakkale Teknik Bilimler MYO'da öğrenim görenlere ait sayısal bilgiler Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2

Çanakkale Teknik Bilimler MYO Öğrenci Sayıları

		Cinsiyet		Total	
		Kadın	Erkek		
Çanakkale Teknik Bilimler MYO Programları	Bilgisayar Programcılığı	Frekans(n)	35	148	183
		%	2,1%	9,0%	11,1%
	Bilgisayar Programcılığı (İÖ)	Frekans(n)	24	157	181
		%	1,4%	9,3%	10,7%
	Elektrik	Frekans(n)	0	37	37
		%	0,0%	2,2%	2,2%
	Elektrik (İÖ)	Frekans(n)	6	161	167
		%	0,3%	9,6%	9,9%
	Gıda Kalite Kontrol ve Analizi	Frekans(n)	88	39	127
		%	5,2%	2,3%	7,5%
	Giyim Üretim Teknolojisi	Frekans(n)	66	9	75
		%	3,9%	0,5%	4,4%
	Grafik Tasarım	Frekans(n)	63	66	129
		%	3,7%	3,9%	7,6%

Tablo 2'nin devamı

İnşaat Teknolojisi	Frekans(n)	60	280	340
	%	3,6%	16,6%	20,2%
İnşaat Teknolojisi (İÖ)	Frekans(n)	43	199	242
	%	2,6%	11,8%	14,4%
Makine	Frekans(n)	5	45	50
	%	0,3%	2,7%	3,0%
Makine (İÖ)	Frekans(n)	3	147	150
	%	0,2%	8,8%	9,0%
Total	Frekans(n)	393	1288	1681
	%	23,3%	76,7%	100%

Çalışmanın evrenini oluşturan toplam 2650 kişinin 839'unu (%32) kadın öğrenciler, 1811'ini (%68) erkek öğrenciler oluşturmaktadır.

3.3. Örneklem Büyüklüğünün Hesaplanması

Bilimsel araştırmalarda araştırma problemine çözüm bulmada kullanılacak olan bilgi ve veriler ya araştırmanın bütün kitlesinden ya da bütün kitleyi temsil ettiği varsayılan, başka bir ifadeyle, bütün kitlenin özelliklerini temsil kabiliyeti olan küçük bir parçadan yola çıkılarak elde edilir. Bütün kitle incelenerek verilerin elde edilmesine tamsayım, bütün kitlenin bir kısmı incelenerek elde edilen sonuçlardan bütün kitleye yönelik tahminlerde bulunmaya da örnekleme (sampling) denilmektedir (Baştürk ve Taştepe, 2013).

Çalışmanın örneklem büyüklüğünün belirlenmesinde aşağıdaki formülden yararlanılmıştır:

$$n = \frac{t^2 pq}{d^2} \quad (3.1)$$

n = Örneklem büyüklüğü

t = Belirli anlamlık düzeyindeki t tablosundaki değer

p = İncelenecek olayın gerçekleşme ihtimalini

q = İncelenecek olayın gerçekleşmeme ihtimalini

d = Kabul edilebilir hata payı

Yapılan araştırmada kabul edilebilir hata payını 0,05 ve güvenilirlik düzeyini 0.95 olarak kabul edilmiştir. Güven düzeyi 0,95 olduğundan buna karşılık gelen t değeri 1,96'dır. Bu değer araştırma için Denklem 3.1'e göre uygulandığında;

$$n = \frac{(1,96)^2(0,5)(0,5)}{(0,05)^2} \quad (3.1)$$

$$n = 384,16$$

%95 güven aralığında $\pm\%5$ örnekleme hatası ile çalışmanın yapılabilmesi için örnekleme sayısının en az 384 olduğu hesaplanmıştır. 2650 kişilik evrenin özelliğini yansıtabilmek için 437 kişiye anket çalışması uygulanmıştır.

3.4. Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada, tabakalı rastgele örnekleme çalışması kullanılarak belirlenen örnekleme büyüklüğindeki bireylere çevrimiçi- yüz yüze anket tekniği uygulanmıştır. Veri toplamada kullanılan anket iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde öğrencilerin demografik bilgilerini ölçmeye yönelik 8 soruya yer verilirken ikinci bölümde ise öğrencilerin iş güvenliği kültürü algı düzeylerini belirlemeye yönelik 17 soruya yer verilmiştir. Anket çalışmasının ikinci kısmında 5'li Likert Ölçeği kullanılmıştır (Hiç Katılmıyorum, Katılmıyorum, Kısmen Katılıyorum, Katılıyorum, Tamamen Katılıyorum).

Bu çalışmada öğrencilerin iş güvenliği kültürü algısını belirlemeye yönelik kullanılan "Güvenlik Kültürü Ölçeği" Tirakioğulları (2019) tarafından yapılan yüksek lisans tezindeki anket çalışmasından uyarlanarak kullanılmıştır.

3.5. Verilerin Toplanması

Veri toplama çalışmaları Mart 2021 - Haziran 2021 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Araştırmada veriler, çevrimiçi anket formu kullanılarak elde edilmiştir. Anket formu Microsoft Forms ortamına aktararak öğrencilerin soruları çevrimiçi olarak yanıtlamaları sağlanmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin anket formunu tamamlama süresi ortalama 4 dakika olarak belirlenmiştir.

3.6. Verilerin Analizi

Öğrencilere uygulanan anket sonuçlarından elde edilen veriler %5'lik hata payı ile % 95 güvenilirlik seviyesinde değerlendirilerek istatistiksel yöntemler ile SPSS (IBM SPSS Statistics 26) programı kullanılarak analiz edilmiştir. Geliştirilen hipotezlerin sınanmasında ilk olarak ankette yer alan demografik değişkenler ve sorular keşifsel analiz teknikleri (tanımlayıcı istatistikler, değişkenlerin grafiksel görselleştirilmesi vb.) ile incelenmiştir. Demografik özelliklere göre iş güvenliği algısının farklılık gösterip göstermediği araştırıldıktan sonra eğitimin farkındalığa katkısını değerlendirmek için Varyans analizleri kullanılmıştır.

3.7. Araştırmanın Etik Yönü

Araştırma yapılmadan önce Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'nun almış olduğu 25.02.2021 tarih ve 04/40 sayılı kararı ile etik kurul izni alınmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilere, elde edilen verilerin sadece araştırma amacı ile kullanılacağı açıklanarak dijital olarak "Bilgilendirilmiş Gönüllü Onam Metni" ile onayları alınmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMA BULGULARI

Bu bölümde ilk olarak İSG kültürü algı düzeyini ölçmeye yönelik kullanılan “Güvenlik Kültürü Ölçeği”ne ait güvenilirlik ve normallik testleri sonuçlarına değinilmiştir. Daha sonra araştırmada öğrencilere uygulanan anketten elde edilen verilerin analiz edilmesi ile ulaşılan bulgulara yer verilmiştir.

4.1. Güvenlik Kültürü Ölçeğinin Güvenirlilik Analizi

Ölçme, belirli bir konu bakımından bireyler, olaylar ya da nesnelere hakkında değerlendirme yapmak ve elde edilen değerlendirmeye sonuçlarına dayanarak belli kararlar vermek için yapılmaktadır. Verilen kararların doğruluğu değerlendirmede kullanılan ölçeğin güvenilir olmasına bağlıdır. Ölçek güvenilirliği, ölçüm tekrarlandığında aynı sonuçların elde edilmesini ifade eder. Ölçeklerin güvenilirliğini değerlendirmek amacıyla Güvenirlilik Analizleri geliştirilmiştir. Bu analizlerde güvenilirlik, güvenilirlik katsayısı Cronbach’s Alpha(α) ile hesaplanmaktadır. Güvenirlilik katsayısının alacağı değere (0 ila +1 aralığında) bağlı olarak ölçeğin güvenilirlik durumu belirlenmektedir. Tavşancıl (2019)’ a göre α değeri;

$0,00 \leq \alpha < 0,40$ arasında ise ölçek güvenilir değildir,

$0,40 \leq \alpha < 0,60$ arasında ise ölçek düşük güvenilirdir,

$0,60 \leq \alpha < 0,90$ arasında ise ölçek oldukça güvenilirdir,

$0,90 \leq \alpha < 1,00$ arasında ise ölçek yüksek derecede güvenilir olarak ifade edilir.

Bu çalışmada kullanılan ölçeğin güvenilirlik analiz sonucu Tablo 3 ‘te verilmiştir.

Tablo 3

Güvenirlilik kültürü ölçeği güvenirlilik analizi

Cronbach's Alpha	Değerlendirilen soru sayısı
,909	17

Analiz sonucu elde edilen güvenirlilik katsayısı α değerinin 0,909 olduğu saptanmış olup ölçeğin yüksek derecede güvenilir olduğu söylenebilir.

4.2. Güvenlik Kültürü Ölçeğinin Normallik Analizi

SPSS ile veri analizi yapabilmek için üzerinde çalışılan verilerin normal ya da normale yakın dağılım gösterip göstermediğini belirlemek gerekmektedir. Çünkü SPSS ile veriler üzerinde yapılacak istatistiksel analiz yöntemleri verilerin normal dağılım gösterip göstermediği varsayımı üzerine kuruludur. Verilerin dağılımı normal ya da normale yakın ise parametrik testler, normal olmayan dağılımlı veriler için nonparametrik testler kullanılmaktadır. Normal dağılıma sahip olmayan veriler üzerinde parametrik testler ile çalışmak, istatistiksel testlerin geçerliliğini ve analiz sonuçlarının güvenirliliğini etkileyecektir. Eldeki verilerin dağılımını anlamak, daha sonra veriler arasında anlamlı fark olup olmadığını anlamak için kullanılacak istatistiksel testleri belirlemek adına önem arz etmektedir.

Bu çalışmadan elde edilen verilerin çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) değerleri, histogram grafiği, ortalama-mod-medyan değerlerinin birbirine yakınlığı, varyasyon katsayısı değerleri kontrol edilerek dağılımın normal olduğu sonucuna varılmıştır (Tablo 4). Bu sebeple yapılacak istatistiksel çalışmaların parametrik testlerle yapılmasına karar verilmiştir.

Tablo 4

Anket verilerinin tanımlayıcı istatistikleri

	İstatistiksel değerler	Std. Hata
Ortalama	3,7445	,02702
95% Güven Aralığı	Alt Sınır	3,6914
	Üst Sınır	3,7976
5% Düzeltilmiş Ortalama	3,7472	
Medyan	3,7647	
Mod	3,88	
Std. Sapma	,56488	
Minimum	2,00	
Maksimum	5,00	
Çarpıklık	-,109	,117
Basıklık	-,021	,233

Fidell ve Tabachnick'e göre Basıklık (Kurtosis) ve Çarpıklık (Skewness) değerleri -1,5, +1,5 aralığında yer alması durumunda verilerin normal dağıldığı kabul edilebilir (Tabachnick & Fidell, 2013). Çalışmadan elde edilen basıklık (-0,021) ve çarpıklık (-0,109) değerleri Fidell ve Tabachnick'in belirlediği değerler aralığında bulunduğu için verilerin dağılımının normal olduğu sonucuna varılmıştır.

4.3. Katılımcılara Ait Demografik Bulgular

Demografik bilgiler, bireylerin yaşı, cinsiyeti, eğitim durumları, medeni durumları, vb. bilgileri hakkında veriler sağlayarak onlar hakkında genel bir düşünceye ulaşılmasını sağlamaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilere ilişkin demografik bilgilere ait veriler tablolar halinde aşağıda verilmiştir.

Tablo 5

Öğrencilerin yaş gruplarına göre oransal dağılımı

		Yenice MYO-	Yenice MYO-	Çanakkale Teknik	Çanakkale Teknik	Total
		Kadın	Erkek	Bilimler MYO-	Bilimler MYO-	
				Kadın	Erkek	
18-20	Frekans(n)	83	58	63	44	248
	%	19,1%	13,3%	14,5%	10,1%	57,0%
21-24	Frekans(n)	42	34	41	57	174
	%	9,7%	7,8%	9,4%	13,1%	40,0%
25 ve üzeri	Frekans(n)	5	1	2	5	13
	%	1,1%	0,2%	0,5%	1,1%	3,0%
Total	Frekans(n)	130	93	106	106	435
	%	29,9%	21,4%	24,4%	24,4%	100,0%

Tablo 5'e göre; anket çalışmasına katılan öğrencilerin %57'si 18-20 yaş grubunda, %40'ı 21-24 yaş grubunda ve %3'ü 25 ve üzeri yaş grubunda yer almaktadır. Anket çalışmasında iki öğrenci yaşını belirtmemiştir.

Tablo 6

Öğrencilerin cinsiyete göre oransal dağılımı

		Yenice MYO	Çanakkale Teknik	Total
		Bilimler MYO	Bilimler MYO	
Yenice MYO-Kadın	Frekans(n)	131	0	131
	%	30,0%	0,0%	30,0%
Yenice MYO-Erkek	Frekans(n)	94	0	94
	%	21,5%	0,0%	21,5%
Çanakkale Teknik Bilimler MYO-Kadın	Frekans(n)	0	106	106
	%	0,0%	24,3%	24,3%
Çanakkale Teknik Bilimler MYO-Erkek	Frekans(n)	0	106	106
	%	0,0%	24,3%	24,3%
Total	Frekans(n)	225	212	437
	%	51,5%	48,5%	100,0%

Tablo 6'ya göre; anket çalışmasına katılan 437 öğrencinin 237'si kadın, 200'ü erkektir. Kadın öğrencilerin %55'i Yenice MYO öğrencilerinden, %45'i Çanakkale Teknik Bilimler MYO öğrencilerinden oluşmaktadır. Erkek öğrencilerin ise %47'si Yenice MYO

öğrencilerinden, %53'ü Çanakkale Teknik Bilimler MYO öğrencilerinden oluşmaktadır. Meslek yüksekokulları programları mesleğe yönelik eğitimler vermeleri nedeniyle erkekler tarafından daha çok tercih edilmelerine rağmen son dönemde kadınların iş hayatına her alanda dahil olması yeni programların da açılmasına zemin oluşturmuştur. Yenice MYO'da Bankacılık ve Sigortacılık programı ile Adalet programı, Çanakkale Teknik Bilimler MYO'da Gıda Kalite Kontrolü ve Analizi programı en fazla kadın öğrencinin bulunduğu programlardır.

Tablo 7

Öğrencilerin öğrenim gördüğü MYO'lara göre oransal dağılımı

	Frekans (n)	Yüzde (%)
Yenice MYO	225	51,5
Çanakkale Teknik Bilimler MYO	212	48,5
Total	437	100,0

Tablo 7'ye göre; anket çalışmasına katılan öğrencilerin %51,5'ini Yenice MYO'da öğrenim gören öğrenciler oluştururken %48,5'ini ise Çanakkale Teknik Bilimler MYO'da öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Bu bağlamda her iki MYO'dan çalışmaya katılan öğrencilerin oransal dağılımı dengelidir.

Tablo 8

Öğrencilerin eğitim gördükleri alandaki iş tecrübesine göre oransal dağılımı

		Frekans(n)	Yenice MYO-	Yenice MYO-	Çanakkale	Çanakkale	Total
			Kadın	Erkek	Teknik Bilimler MYO-Kadın	Teknik Bilimler MYO-Erkek	
Eğitim gördüğünüz alanda iş tecrübeniz varmı?	İş Tecrübem Var	Frekans(n)	22	27	26	44	119
		%	5,0%	6,2%	5,9%	10,1%	27,2%
	İş Tecrübem Yok	Frekans(n)	109	67	80	62	318
		%	24,9%	15,3%	18,3%	14,2%	72,8%
Total	Frekans(n)	131	94	106	106	437	
	%	30,0%	21,5%	24,3%	24,3%	100,0%	

Tablo 8'e göre; anket çalışmasına katılan 437 öğrencinin %27,2'si eğitim gördüğü alanda iş tecrübesi olduğunu, %72,8'i ise eğitim gördüğü alanda iş tecrübesi olmadığını

belirtmiştir. Yenice MYO ‘da iş tecrübesi bulunan 22 kadın öğrenci ile 27 erkek öğrenci bulunurken Çanakkale Teknik Bilimler MYO ‘da ise iş tecrübesi bulunan 26 kadın öğrenci ile 44 erkek öğrenci bulunmaktadır.

Tablo 9

Öğrencilerin eğitim aldıkları alanda iş tecrübeleri olması durumunun programlara göre oransal dağılımı

	Eğitim gördüğünüz alanda iş tecrübeniz var mı?		Total	
	İş Tecrübem Var	İş Tecrübem Yok		
Adalet	Frekans(n)	15	34	49
	%	3,4%	7,8%	10,2%
Bankacılık ve Sigortacılık	Frekans(n)	2	44	46
	%	0,4%	10,1%	10,5%
Dış Ticaret	Frekans(n)	2	14	16
	%	0,5%	3,2%	3,7%
Ormanlık ve Orman Ürünleri	Frekans(n)	16	43	59
	%	3,7%	9,8%	13,5%
Muhasebe ve Vergi Uygulamaları	Frekans(n)	2	9	11
	%	0,5%	2,1%	2,5%
Mimarî Dekoratif Sanatlar	Frekans(n)	6	15	21
	%	1,4%	3,4%	4,8%
Lojistik	Frekans(n)	6	17	23
	%	1,4%	3,9%	5,3%
Bilgisayar Programcılığı	Frekans(n)	7	19	26
	%	1,6%	4,3%	5,9%
Elektrik	Frekans(n)	3	4	7
	%	0,7%	0,9%	1,6%
Gıda Kalite Kontrolü ve Analizi	Frekans(n)	16	54	70
	%	3,7%	12,4%	16,0%
Giyim Üretim Teknolojisi	Frekans(n)	7	8	15
	%	1,6%	1,8%	3,4%
Grafik Tasarımı	Frekans(n)	5	17	22
	%	1,1%	3,9%	5,0%
İnşaat Teknolojisi	Frekans(n)	30	38	68
	%	6,9%	8,7%	15,6%
Makine	Frekans(n)	2	2	4
	%	0,5%	0,5%	0,9%
Total	Frekans(n)	119	318	437
	%	27,2%	72,8%	100,0%

Tablo 9’da, “Eğitim gördüğünüz alanda iş tecrübeniz var mı?” sorusuna verilen cevapların öğrenim görülen programlara göre yüzdelerle dağılımları verilmiştir. İnşaat Teknolojileri programında öğrenim gören öğrencilerin iş tecrübesi oranı tüm iş tecrübem var diyenlerin içerisinde %25’lik bir pay ile ilk sırada yer almaktadır. İnşaat Teknolojileri programını %13’lük oranlarla Gıda Kalite Kontrolü ve Analizi programı ile Ormancılık ve Orman Ürünleri programları takip etmektedir. En az iş tecrübesine sahip program ise Bankacılık ve Sigortacılık programıdır.

Tablo 10

Öğrencilerin çalışma hayatları boyunca iş kazasına uğramalarına göre oransal dağılımı

		Yenice MYO- Kadın	Yenice MYO- Erkek	Çanakkale Teknik Bilimler MYO-Kadın	Çanakkale Teknik Bilimler MYO-Erkek	Total
Çalışma hayatınız boyunca daha önce hiç iş kazasına uğradınız mı?	Evet	Frekans(n) 6	17	6	17	46
		% 1,4%	3,9%	1,4%	3,9%	10,5%
	Hayır	Frekans(n) 125	77	100	89	391
		% 28,6%	17,6%	22,9%	20,4%	89,5%
Total		Frekans(n) 131	94	106	106	437
		% 30,0%	21,5%	24,3%	24,3%	100,0%

Tablo 10’a göre, “Çalışma hayatınız boyunca daha önce hiç iş kazasına uğradınız mı?” sorusuna “Evet” cevabını veren 46 öğrenci bulunmaktadır. Yenice MYO öğrencilerinden iş kazasına maruz kalan 6 kadın öğrenci ile 17 erkek öğrenci bulunmaktadır. Çanakkale Teknik Bilimler MYO öğrencilerinde de iş kazasına maruz kalan 6 kadın ile 17 erkek öğrenci bulunmaktadır.

Tablo 11

Öğrencilerin iş kazasına uğrama durumlarının programlara göre oransal dağılımı

		Çalışma hayatımız boyunca daha önce hiç iş kazasına uğradınız mı?		Total	
		Evet	Hayır		
Öğrencilerin Eğitim Aldıkları Programlar	Adalet	Frekans(n)	3	46	49
		%	0,7%	10,5%	11,2%
	Bankacılık ve Sigortacılık	Frekans(n)	4	42	46
		%	0,9%	9,6%	10,5%
	Dış Ticaret	Frekans(n)	1	15	16
		%	0,2%	3,4%	3,7%
	Ormancılık ve Orman Ürünleri	Frekans(n)	11	48	59
		%	2,5%	11,0%	13,5%
	Muhasebe ve Vergi Uygulamaları	Frekans(n)	1	10	11
		%	0,2%	2,3%	2,5%
	Mimarî Dekoratif Sanatlar	Frekans(n)	2	19	21
		%	0,5%	4,3%	4,8%
	Lojistik	Frekans(n)	1	22	23
		%	0,2%	5,0%	5,3%
	Bilgisayar Programcılığı	Frekans(n)	2	24	26
		%	0,5%	5,5%	5,9%
	Elektrik	Frekans(n)	2	5	7
		%	0,5%	1,1%	1,6%
	Gıda Kalite Kontrolü ve Analizi	Frekans(n)	7	63	70
		%	1,6%	14,4%	16,0%
	Giyim Üretim Teknolojisi	Frekans(n)	0	15	15
		%	0,0%	3,4%	3,4%
	Grafik Tasarımı	Frekans(n)	2	20	22
		%	0,5%	4,6%	5,0%
	İnşaat Teknolojisi	Frekans(n)	9	59	68
		%	2,1%	13,5%	15,6%
	Makine	Frekans(n)	1	3	4
		%	0,2%	0,7%	0,9%
Total		Frekans(n)	46	391	437
		%	10,5%	89,5%	100,0%

Tablo 11’de, öğrencilerin iş kazasına uğrama durumlarının programlara göre oransal dağılımı verilmiştir. Ormancılık ve Orman Ürünleri programında öğrenim gören 11 (%2,5)

öğrenci ve İnşaat Teknolojisi programında öğrenim gören 9 (%2) öğrenci “Çalışma hayatınız boyunca daha önce hiç iş kazasına uğradınız mı?” sorusuna “Evet” cevabını vermiştir.

Tablolardan elde edilen bilgilere göre en fazla iş kazasına uğrayan öğrencilerin bulunduğu program Orman ve Orman Ürünleri iken iş kazası yaşamamış öğrencilerin olduğu program ise Giyim Üretim Teknolojisi’ dir.

Tablo 12

Öğrencilerin eğitim sırasında iş kazasına uğramalarına göre oransal dağılımı

		Yenice MYO-		Çanakkale		Total	
		Kadın	Erkek	Teknik Bilimler MYO-Kadın	Teknik Bilimler MYO-Erkek		
Eğitiminiz sırasında (laboratuvarında, atölyede veya staj sırasında) iş kazasına uğradınız mı?	Evet	Frekans(n)	1	6	1	4	12
		%	0,2%	1,4%	0,2%	0,9%	2,7%
	Hayır	Frekans(n)	130	88	105	102	425
		%	29,7%	20,1%	24,0%	23,3%	97,3%
Total		Frekans(n)	131	94	106	106	437
		%	30,0%	21,5%	24,3%	24,3%	100,0%

Tablo 12’ye göre; “Eğitim sırasında (laboratuvarında, atölyede veya staj sırasında) iş kazasına uğradınız mı?” sorusuna “Evet” cevabını veren 12 öğrenci bulunmaktadır. Bu öğrencilerin 7’si Yenice MYO, 5’i ise Çanakkale Teknik Bilimler MYO öğrencilerindedir.

Tablo 13

Öğrencilerin eğitim sırasında iş kazasına uğrama durumlarının programlara göre oransal dağılımı

Öğrencilerin Eğitim Aldıkları Programlar	Adalet	Eğitiminiz sırasında (laboratuvarında, atölyede veya staj sırasında) iş kazasına uğradınız mı?		Total	
		Evet	Hayır		
	Adalet	Frekans(n)	1	48	49
		%	0,2%	10,9%	10,2%
	Bankacılık ve Sigortacılık	Frekans(n)	2	44	60
		%	0,5%	10,1%	10,5%

Tablo 13'ün devamı

Dış Ticaret	Frekans(n)	0	16	16
	%	0,0%	3,7%	3,7%
Ormancılık ve Orman Ürünleri	Frekans(n)	2	57	59
	%	0,5%	13,0%	13,5%
Muhasebe ve Vergi Uygulamaları	Frekans(n)	1	10	11
	%	0,2%	2,3%	2,5%
Mimarî Dekoratif Sanatlar	Frekans(n)	0	21	21
	%	0,0%	4,8%	4,8%
Lojistik	Frekans(n)	1	22	23
	% of Total	0,2%	5,0%	5,3%
Bilgisayar Programcılığı	Frekans(n)	1	25	26
	%	0,2%	5,7%	5,9%
Elektrik	Frekans(n)	2	5	7
	%	0,4%	1,1%	1,6%
Gıda Kalite Kontrolü ve Analizi	Frekans(n)	1	69	70
	%	0,2%	15,8%	16,0%
Giyim Üretim Teknolojisi	Frekans(n)	1	14	15
	%	0,2%	3,2%	3,4%
Grafik Tasarımı	Frekans(n)	0	22	22
	%	0,0%	5,0%	5,0%
İnşaat Teknolojisi	Frekans(n)	0	68	68
	%	0,0%	15,6%	15,6%
Teknik Bilimler MYO- Makine	Frekans(n)	0	4	4
	%	0,0%	0,9%	0,9%
Total	Frekans(n)	12	425	437
	%	2,7%	97,3%	100,0%

Tablo 13'te öğrencilerin eğitim sırasında iş kazasına uğrama durumlarının programlara göre oransal dağılımı verilmiştir. “Eğitim sırasında (laboratuvarda, atölyede veya staj sırasında) iş kazasına uğradınız mı?” sorusuna Yenice MYO Bankacılık ve Sigortacılık programı ileOrmancılık ve Orman Ürünleri programı öğrencilerinden 2’şer öğrenci ve Adalet programından da 1 öğrenci “Evet” cevabını verirken Çanakkale Teknik Bilimler MYO Elektrik programında 2 öğrenci, Bilgisayar Programcılığı programı, Gıda Kalite Kontrolü ve Analizi programı ile Giyim Üretim Teknolojisi programından 1’er öğrenci “Evet” cevabını vermiştir.

Tablo 14

Öğrencilerin eğitim sırasında ramak kala olayı yaşamaları durumuna göre oransal dağılım

		Yenice MYO- Kadın	Yenice MYO- Erkek	Çanakkale Teknik Bilimler MYO-Kadın	Çanakkale Teknik Bilimler MYO-Erkek	Total
Eğitiminiz sırasında ramak kala olayı (kıl payı atlatılan olay) başınıza geldi mi?	Evet	Frekans(n) 8	17	10	16	51
		% 1,8%	3,9%	2,3%	3,7%	11,7%
	Hayır	Frekans(n) 123	77	96	90	386
		% 28,1%	17,6%	22,0%	20,6%	88,3%
Total		Frekans(n) 131	94	106	106	437
		% 30,0%	21,5%	24,3%	24,3%	100,0%

Tablo 14'e göre, "Eğitim sırasında ramak kala (kıl payı atlatılan olay) başınıza geldi mi?" sorusuna "Evet" cevabını veren 51 (% 11,7) öğrenci bulunmaktadır. Yenice MYO'dan 8 kadın öğrenci ile 17 erkek öğrenci, Çanakkale Teknik Bilimler MYO'dan ise 10 kadın öğrenci ile 16 erkek öğrenci eğitim sırasında ramak kala olayı yaşadığını belirtmiştir.

Tablo 15

Öğrencilerin eğitim sırasında ramak kala yaşama durumlarının programlara göre oransal dağılımı

		Eğitiminiz sırasında ramak kala olayı (kıl payı atlatılan olay) başınıza geldi mi?			Total
			Evet	Hayır	
Öğrencilerin Eğitim Aldıkları Programlar	Adalet	Frekans(n) 4	45	49	
		% 1,0%	10,3%	10,3%	
	Bankacılık ve Sigortacılık	Frekans(n) 6	40	46	
		% 1,4%	9,1%	10,5%	
	Dış Ticaret	Frekans(n) 0	16	16	
		% 0,0%	3,7%	3,7%	
	Ormancılık ve Orman Ürünleri	Frekans(n) 9	50	59	
		% 2,1%	11,4%	13,5%	
	Muhasebe ve Vergi Uygulamaları	Frekans(n) 1	10	11	
		% 0,2%	2,3%	2,5%	
	Mimarî Dekoratif Sanatlar	Frekans(n) 2	19	21	
		% 0,5%	4,3%	4,8%	
	Lojistik	Frekans(n) 3	20	23	
		% 0,7%	4,6%	5,3%	

Tablo 15'in devamı

Bilgisayar Programcılığı	Frekans(n)	6	20	26
	%	1,4%	4,5%	5,9%
Elektrik	Frekans(n)	1	6	7
	%	0,2%	1,4%	1,6%
Gıda Kalite Kontrolü ve Analizi	Frekans(n)	4	66	70
	%	0,9%	15,1%	16,0%
Giyim Üretim Teknolojisi	Frekans(n)	4	11	15
	%	0,9%	2,5%	3,4%
Grafik Tasarımı	Frekans(n)	0	22	22
	%	0,0%	5,0%	5,0%
İnşaat Teknolojisi	Frekans(n)	9	59	68
	%	2,1%	13,5%	15,6%
Makine	Frekans(n)	2	2	4
	%	0,5%	0,5%	0,9%
Total	Frekans(n)	51	386	437
	%	11,7%	88,3%	100,0%

Tablo 15'te, öğrencilerin eğitim sırasında ramak kala olayı yaşama durumlarının programlara göre oransal dağılımı verilmiştir. “Eğitim sırasında ramak kala (kıl payı atlatılan olay) başınıza geldi mi?” sorusuna Yenice MYO Adalet programından 4 öğrenci, Bankacılık ve Sigortacılık programından 6 öğrenci, Ormancılık ve Orman Ürünleri programından 9 öğrenci, Muhasebe ve Vergi Uygulamalarından 1 öğrenci, Mimari Dekoratif Sanatlar programından 2 öğrenci, Lojistik programlarından 1 öğrenci “evet “ cevabını verirken, Çanakkale Teknik Bilimler MYO Bilgisayar Programcılığı programından 6 öğrenci, Elektrik programından 1 öğrenci, Gıda Kalite Kontrolü ve Analizi programından 4 öğrenci, Giyim Üretim Teknolojisi programından 4 öğrenci, İnşaat Teknolojileri programında 9 öğrenci ve Makine programından 2 öğrenci “Evet” cevabını vermiştir. Tüm programlarda ramak kala olayının yaşanmış olması MYO'larda güvenlik kültürü düzeylerinin düşük seviyede olduğu sonucuna varılmasını sağlamıştır.

Tablo 16

Öğrencilerin iş kazasına en fazla neyin sebep olduğu hakkındaki görüşlerinin oransal dağılım

		Yenice		Çanakkale	Çanakkale	Total	
		MYO-Kadın	MYO-Erkek	Teknik Bilimler	Teknik Bilimler		
				MYO-Kadın	MYO-Erkek		
İş kazasına en fazla neyin sebep olduğunu düşünüyorsunuz?	Çalışanın güvenli (emniyetli) olmayan davranışı	Frekans(n)	15	32	27	36	110
		%	3,4%	7,3%	6,2%	8,2%	25,2%
	İş güvenliği olmayan (emniyetsiz) çalışma ortamı	Frekans(n)	116	62	79	70	327
		%	26,5%	14,2%	18,1%	16,0%	74,8%
Total	Frekans(n)	131	94	106	106	437	
	%	30,0%	21,5%	24,3%	24,3%	100,0%	

Tablo 16'ya göre, “İş kazasına en fazla neyin sebep olduğunu düşünüyorsunuz?” sorusuna “Çalışanın güvenli (emniyetli) olmayan davranışı” cevabını veren 110 öğrenci bulunmakta, bu karşın “İş güvenliği olmayan (emniyetsiz) çalışma ortamı” cevabını veren 327 öğrenci bulunmaktadır. Yenice MYO'dan 47 öğrenci (15'i kadın, 32'si erkek) Çanakkale Teknik Bilimler MYO'dan 63 öğrenci (27'si kadın, 36'sı erkek) “Çalışanların güvenli (emniyetli) olmayan davranışı” cevabını vermiştir.

Tablo 17

Öğrencilerin iş kazasına en fazla neyin sebep olduğu hakkındaki görüşlerinin programlara göre dağılım

		İş kazasına en fazla neyin sebep olduğunu düşünüyorsunuz?		Total	
		Çalışanın güvenli (emniyetli) olmayan davranışı	İş güvenliği olmayan (emniyetsiz) çalışma ortamı		
Öğrencilerin Eğitim Aldıkları Programlar	Adalet	Frekans(n)	9	40	49
		%	2,0%	9,2%	11,2%
	Bankacılık ve Sigortacılık	Frekans(n)	4	42	46
		%	1,0%	9,6%	10,5%
	Dış Ticaret	Frekans(n)	3	13	16
		%	0,7%	3,0%	3,7%

Tablo 17'nin devamı

Ormancılık ve Orman Ürünleri	Frekans(n)	16	43	59
	%	3,7%	9,8%	13,5%
Muhasebe ve Vergi Uygulamaları	Frekans(n)	7	4	11
	%	1,6%	0,9%	2,5%
Mimarî Dekoratif Sanatlar	Frekans(n)	5	16	21
	%	1,1%	3,7%	4,8%
Lojistik	Frekans(n)	3	20	23
	%	0,7%	4,6%	5,3%
Bilgisayar Programcılığı	Frekans(n)	5	21	26
	%	1,1%	4,8%	5,9%
Elektrik	Frekans(n)	2	5	7
	% of Total	0,4%	1,1%	1,6%
Gıda Kalite Kontrolü ve Analizi	Frekans(n)	26	44	70
	%	5,9%	10,1%	16,0%
Giyim Üretim Teknolojisi	Frekans(n)	1	14	15
	%	0,2%	3,2%	3,4%
Grafik Tasarımı	Frekans(n)	4	18	22
	%	0,9%	4,1%	5,0%
İnşaat Teknolojisi	Frekans(n)	24	44	68
	%	5,6%	10,0%	15,6%
Makine	Frekans(n)	1	3	4
	%	0,2%	0,7%	0,9%
Total	Frekans(n)	110	327	437
	%	25,2%	74,8%	100,0%

Tablo 17’de öğrencilerin iş kazasına en fazla neyin sebep olduğunu hakkındaki görüşlerinin programlara göre oransal dağılımı verilmiştir. “İş kazasına en fazla neyin sebep olduğunu düşünüyorsunuz?” sorusuna “Çalışanın güvenli (emniyetli) olmayan davranışı” cevabını veren 110 (%25,2) öğrenci içerisinde Çanakkale Teknik Bilimler MYO’dan 26 öğrenci ile Gıda Kalite Kontrolü ve Analizi programı, 24 öğrenci ile İnşaat Teknolojileri programı bulunurken Yenice MYO’dan da 16 öğrenci ile Orman ve Orman Ürünleri programı, 9 öğrenci ile Adalet programı bulunmaktadır.

“İş kazasına en fazla neyin sebep olduğunu düşünüyorsunuz?” sorusuna “İş güvenliği olmayan (emniyetsiz) çalışma ortamı” cevabını veren 327 (74,8) öğrenci içerisinde Çanakkale Teknik Bilimler MYO’dan 44’er öğrenci ile Gıda Kalite Kontrolü ve Analizi

programı ve İnşaat Teknolojisi programı bulunurken Yenice MYO'dan da 43 öğrenci ile Ormancılık ve Orman Ürünleri programı, 40 öğrenci ile Adalet programı, 42 öğrenci ile Bankacılık ve Sigortacılık programı bulunmaktadır.

Yapılan çalışmalar, iş kazalarının ve meslek hastalıklarının %90'nın çalışanların güvenli olmayan davranışlarından kaynaklandığını ortaya koymuştur. Güvenli olmayan davranışların temelinde yatan sebep ise güvenlik kültürünün oluşmamış olmasıdır. Bu sonuçlardan yola çıkarak öğrencilerin verdiği cevaplar, iş güvenliği kültürü düzeylerinin düşük seviyede olduğunu göstermektedir.

4.4. Güvenlik Kültürü Ölçeği Tanımlayıcı İstatistikleri

Öğrencilere, iş güvenliği kültürü algı seviyelerini ölçebilmek için 17 adet soru yöneltilmiştir. Sorulara verilen cevaplar frekans analizlerine tabi tutulmuş ve elde edilen sonuçlar her bir soru için ayrı ayrı tablolar halinde aşağıda sunulmuştur.

Tablo 18

Güvenlik kültürü ölçeği 1. soru istatistikleri

		Yenice MYO	Çanakkale Teknik Bilimler MYO	Total	
Okul yönetimi iş güvenliği sorunlarını hızlı bir şekilde düzeltir.	Hiç Katılmıyorum	Frekans(n)	4	4	8
		%	0,9%	0,9%	1,8%
	Katılmıyorum	Frekans(n)	19	11	30
		%	4,3%	2,5%	6,9%
	Kısmen Katılıyorum	Frekans(n)	98	76	174
		%	22,4%	17,4%	39,8%
	Katılıyorum	Frekans(n)	83	96	179
		%	19,0%	22,0%	41,0%
	Tamamen Katılıyorum	Frekans(n)	21	25	46
		%	4,8%	5,7%	10,5%
Total	Frekans(n)	225	212	437	
	%	51,5%	48,5%	100,0%	

“Okul yönetimi, iş güvenliği sorunlarını hızlı bir şekilde düzeltir.” sorusuna öğrencilerin %8,7'sinin “Katılmıyorum”, %39,8'nin “Kısmen Katılıyorum” ve %51,5'nin “Katılıyorum” seçeneğini tercih ettiği görülmektedir.

Tablo 19

Güvenlik kültürü ölçeği 1. soru için frekans değerleri

N	Geçerli veri	437
	Kayıp veri	0
Ortalama		3,51
Yenice MYO Ortalama		3,44
Çanakkale Teknik Bilimler MYO Ortalama		3,60
Medyan		4,00
Mod		4
Std. Sapma		,842
Çarpıklık		-,325
Basıklık		,327
Minimum		1
Maksimum		5

Tablo 19'a göre, "Okul yönetimi, iş güvenliği sorunlarını hızlı bir şekilde düzeltir." sorusuna verilen cevapların puanlarının ortalaması 3,51'dir. MYO'lar ayrı ayrı değerlendirildiğinde ise Yenice MYO öğrencilerinin puan ortalaması 3,44 iken Çanakkale Teknik Bilimler MYO öğrencilerinin puan ortalaması ise 3,60'tır. Öğrencilerin bu ifadeye olan inancı istatistiksel açıdan incelendiğinde inançlarının orta seviyede olduğu söylenebilir.

Tablo 20

Güvenlik kültürü ölçeği 2. soru istatistikleri

			Yenice MYO	Çanakkale Teknik Bilimler MYO	Total
Okul yönetimi, sadece iş kazası meydana geldikten sonra harekete geçer.	Hiç Katılmıyorum	Frekans(n)	14	7	21
		%	3,2%	1,6%	4,8%
	Katılmıyorum	Frekans(n)	33	28	61
		%	7,6%	6,4%	14,0%
	Kısmen Katılıyorum	Frekans(n)	60	60	120
		%	13,7%	13,7%	27,5%
	Katılıyorum	Frekans(n)	91	87	178
		%	20,8%	19,9%	40,7%
	Tamamen Katılıyorum	Frekans(n)	27	30	57
		%	6,2%	6,9%	13,0%
Total		Frekans(n)	225	212	437
		%	51,5%	48,5%	100,0%

“Okul yönetimi, sadece iş kazası meydana geldikten sonra harekete geçer.” sorusuna öğrencilerin %18,8’inin “Katılmıyorum”, %27,5’inin “Kısmen Katılıyorum” ve %53,7’sinin “Katılıyorum” seçeneğini tercih ettiği görülmektedir.

Tablo 21

Güvenlik kültürü ölçeği 2. sorusu için frekans değerleri

N	Geçerli veri	437
	Kayıp veri	0
Ortalama		3,43
Yenice MYO Ortalama		3,37
Çanakkale Teknik Bilimler MYO Ortalama		3,50
Medyan		4,00
Mod		4
Std. Sapma		1,037
Çarpıklık		-,494
Basıklık		-,293
Minimum		1
Maksimum		5

Tablo 21’e göre “Okul yönetimi, sadece iş kazası meydana geldikten sonra harekete geçer.” sorusuna verilen cevapların puanlarının ortalaması 3,43’tür. MYO’lar ayrı ayrı

değerlendirildiğinde ise Yenice MYO öğrencilerinin puan ortalaması 3,37 iken Çanakkale Teknik Bilimler MYO öğrencilerinin puan ortalaması ise 3,50'dir. Öğrencilerin bu ifadeye olan inancı istatistiksel açıdan değerlendirildiğinde inançlarının orta seviyede olduğu söylenebilir.

Tablo 22

Güvenlik kültürü ölçeği 3. soru istatistikleri

		Yenice MYO	Çanakkale Teknik Bilimler MYO	Total
Okul yönetimi, düzenli olarak laboratuvarları ziyaret eder.	Hiç Katılmıyorum	Frekans(n) 7	8	15
		% 1,6%	1,8%	3,4%
	Katılmıyorum	Frekans(n) 32	30	62
		% 7,3%	6,9%	14,2%
	Kısmen Katılıyorum	Frekans(n) 98	72	170
		% 22,4%	16,5%	38,9%
	Katılıyorum	Frekans(n) 73	83	156
		% 16,7%	19,0%	35,7%
	Tamamen Katılıyorum	Frekans(n) 15	19	34
		% 3,4%	4,3%	7,8%
Total		Frekans(n) 225	212	437
		% 51,5%	48,5%	100,0%

“Okul yönetimi, düzenli olarak laboratuvarları ziyaret eder.” sorusuna öğrencilerin %17,6’sının “Katılmıyorum”, %38,9’un “Kısmen Katılıyorum” ve %43,5’inin “Katılıyorum” seçeneğini tercih ettiği görülmektedir.

Tablo 23

Güvenlik kültürü ölçeği 3. sorusu için frekans değerleri

N	Geçerli veri	437
	Kayıp veri	0
Ortalama		3,30
Yenice MYO Ortalama		3,25
Çanakkale Teknik Bilimler MYO Ortalama		3,35
Medyan		3,00
Mod		3
Std. Sapma		,926
Çarpıklık		-,305
Basıklık		-,114
Minimum		1

Tablo 23'e göre, "Okul yönetimi, düzenli olarak laboratuvarları ziyaret eder." sorusuna verilen cevapların puanlarının ortalaması 3,30'dur. MYO'lar ayrı ayrı değerlendirildiğinde ise Yenice MYO öğrencilerinin puan ortalaması 3,25 iken Çanakkale Teknik Bilimler MYO öğrencilerinin puan ortalaması ise 3,35'tir. Öğrencilerin bu ifadeye olan inancı istatistiksel açıdan değerlendirildiğinde inançlarının orta seviyede olduğu söylenebilir.

Tablo 24

Güvenlik kültürü ölçeği 4. soru istatistikleri

			Çanakkale Teknik		Total
			Yenice MYO	Bilimler MYO	
Okul yönetimi, öğrencilerin güvenliğinin büyük bir önem taşıdığını düşünür.	Hiç Katılmıyorum	Frekans(n)	0	1	1
		%	0,0%	0,2%	0,2%
	Katılmıyorum	Frekans(n)	7	9	16
		%	1,6%	2,1%	3,7%
	Kısmen Katılıyorum	Frekans(n)	55	47	102
		%	12,6%	10,8%	23,3%
Katılıyorum	Frekans(n)	104	105	209	
	%	23,8%	24,0%	47,8%	
Tamamen Katılıyorum	Frekans(n)	59	50	109	
	%	13,5%	11,4%	24,9%	
Total	Frekans(n)	225	212	437	
	%	51,5%	48,5%	100,0%	

"Okul yönetimi, öğrencilerin güvenliğinin büyük bir önem taşıdığını düşünür." sorusuna öğrencilerin %3,9'unun "Katılmıyorum", %23,3'ünün "Kısmen Katılıyorum" ve %72,7'sinin "Katılıyorum" seçeneğini tercih ettiği görülmektedir.

Tablo 25

Güvenlik kültürü ölçeği 4. sorusu için frekans değerleri

N	Geçerli veri	437
	Kayıp veri	0
Ortalama		3,94
Yenice MYO Ortalama		3,96
Çanakkale Teknik Bilimler MYO Ortalama		3,92
Medyan		4,00
Mod		4
Std. Sapma		,805
Çarpıklık		-,414
Basıklık		-,151
Minimum		1
Maksimum		5

Tablo 25'e göre, "Okul yönetimi, öğrencilerin güvenliğinin büyük bir önem taşıdığını düşünür." sorusuna verilen cevapların puanlarının ortalaması 3,94'tür. MYO'lar ayrı ayrı değerlendirildiğinde ise Yenice MYO öğrencilerinin puan ortalaması 3,96 iken Çanakkale Teknik Bilimler MYO öğrencilerinin puan ortalaması ise 3,92'dir. Öğrencilerin bu ifadeye olan inancı istatistiksel açıdan değerlendirildiğinde inançlarının yüksek seviyede olduğu söylenebilir.

Tablo 26

Güvenlik kültürü ölçeği 5. soru istatistikleri

			Yenice MYO	Çanakkale Teknik Bilimler MYO	Total
Okulunda, iş güvenliği kurallarının işleyişi dikkatli bir şekilde takip edilmektedir.	Hiç Katılmıyorum	Frekans(n)	4	1	5
		%	0,9%	0,2%	1,1%
	Katılmıyorum	Frekans(n)	12	8	20
		%	2,7%	1,8%	4,6%
	Kısmen Katılıyorum	Frekans(n)	75	71	146
		%	17,2%	16,2%	33,4%
	Katılıyorum	Frekans(n)	94	96	190
		%	21,5%	22,0%	43,5%
	Tamamen Katılıyorum	Frekans(n)	40	36	76
		%	9,2%	8,2%	17,4%
Total		Frekans(n)	225	212	437
		%	51,5%	48,5%	100,0%

“Okulumda, iş güvenliği kurallarının işleyişi dikkatli bir şekilde takip edilmektedir.” sorusuna öğrencilerin %5,7’sinin “Katılmıyorum”, %23,4’ünün “Kısmen Katılıyorum” ve %60,9’unun “Katılıyorum” seçeneğini tercih ettiği görülmektedir.

Tablo 27

Güvenlik kültürü ölçeği 5. beşinci sorusu için frekans değerleri

N	Geçerli veri	437
	Kayıp veri	0
Ortalama		3,71
Yenice MYO Ortalama		3,68
Çanakkale Teknik Bilimler MYO Ortalama		3,75
Medyan		4,00
Mod		4
Std. Sapma		,845
Çarpıklık		-,335
Basıklık		,132
Minimum		1
Maksimum		5

Tablo 27’ye göre, “Okulumda, iş güvenliği kurallarının işleyişi dikkatli bir şekilde takip edilmektedir.” sorusuna verilen cevapların puanlarının ortalaması 3,71’dir. MYO’lar ayrı ayrı değerlendirildiğinde ise Yenice MYO öğrencilerinin puan ortalaması 3,68 iken Çanakkale Teknik Bilimler MYO öğrencilerinin puan ortalaması ise 3,75’tir. Öğrencilerin bu ifadeye olan inancı istatistiksel açıdan değerlendirildiğinde inançlarının orta seviyede olduğu söylenebilir.

Tablo 28

Güvenlik kültürü ölçeği 6. soru istatistikleri

			Yenice MYO	Çanakkale Teknik Bilimler MYO	Total
Okul yönetimi, iş güvenliği eğitimi ile öğretimin aynı öneme sahip olduğunu düşünür.	Hiç Katılmıyorum	Frekans(n)	2	1	3
		%	0,5%	0,2%	0,7%
	Katılmıyorum	Frekans(n)	11	18	29
		%	2,5%	4,1%	6,6%
	Kısmen Katılıyorum	Frekans(n)	64	49	113
		%	14,6%	11,2%	25,9%
	Katılıyorum	Frekans(n)	110	106	216
		%	25,2%	24,3%	49,4%
	Tamamen Katılıyorum	Frekans(n)	38	38	76
		%	8,7%	8,7%	17,4%
Total		Frekans(n)	225	212	437
		%	51,5%	48,5%	100,0%

“Okul yönetimi, iş güvenliği eğitimi ile öğretimin aynı öneme sahip olduğunu düşünür.” sorusunda öğrencilerin %7,3’ünün “Katılmıyorum”, %25,9’unun “Kısmen Katılıyorum” ve %56,8’inin “Katılıyorum” seçeneğini tercih ettiği görülmektedir.

Tablo 29

Güvenlik kültürü ölçeği 6. sorusu için frekans değerleri

N	Geçerli veri	437
	Kayıp veri	0
Ortalama		3,76
Yenice MYO Ortalama		3,76
Çanakkale Teknik Bilimler MYO Ortalama		3,76
Medyan		4,00
Mod		4
Std. sapma		,839
Çarpıklık		-,486
Basıklık		,123
Minimum		1
Maksimum		5

Tablo 29’a göre, “Okul yönetimi, iş güvenliği eğitimi ile öğretimin aynı öneme sahip olduğunu düşünür.” sorusuna verilen cevapların puanlarının ortalaması 3,76’dır. Her iki

MYO öğrencilerinin puan ortalaması da 3,76'dır. Öğrencilerin bu ifadeye olan inancı istatistiksel açıdan değerlendirildiğinde inançlarının orta seviyede olduğu söylenebilir.

Tablo 30

Güvenlik kültürü ölçeği 7. soru istatistikleri

			Yenice MYO	Çanakkale Teknik Bilimler MYO	Total
İş güvenliği bilgi ve haberleri, öğretmenlerim tarafından her zaman dikkatime sunulur.	Hiç Katılmıyorum	Frekans(n)	3	0	3
		%	0,7%	0,0%	0,7%
	Katılmıyorum	Frekans(n)	9	14	23
		%	2,1%	3,2%	5,3%
	Kısmen Katılıyorum	Frekans(n)	59	60	119
		%	13,5%	13,7%	27,2%
	Katılıyorum	Frekans(n)	98	95	193
		%	22,4%	21,7%	44,2%
	Tamamen Katılıyorum	Frekans(n)	56	43	99
		%	12,8%	9,8%	22,7%
Total	Frekans(n)	225	212	437	
	%	51,5%	48,5%	100,0%	

“İş güvenliği bilgi ve haberleri, öğretmenlerim tarafından her zaman dikkatime sunulur.” Sorusuna öğrencilerin %6,0'sının “Katılmıyorum”, %27,2'sinin “Kısmen Katılıyorum” ve %66,9'unun “Katılıyorum” seçeneğini tercih ettiği görülmektedir.

Tablo 31

Güvenlik kültürü ölçeği 7. sorusu için frekans değerleri

N	Geçerli veri	437
	Kayıp veri	0
Ortalama		3,83
Yenice MYO Ortalama		3,87
Çanakkale Teknik Bilimler MYO Ortalama		3,79
Medyan		4,00
Mod		4
Std. Sapma		,862
Çarpıklık		-,417
Basıklık		-,110

Tablo 31'in devamı

Minimum	1
Maksimum	5

Tablo 31'e göre, "İş güvenliği bilgi ve haberleri, öğretmenlerim tarafından her zaman dikkatime sunulur." sorusuna verilen cevapların puanlarının ortalaması 3,83'tür. MYO'lar ayrı ayrı değerlendirildiğinde ise Yenice MYO öğrencilerinin puan ortalaması 3,87 iken Çanakkale Teknik Bilimler MYO öğrencilerinin puan ortalaması ise 3,79'dur. Öğrencilerin bu ifadeye olan inancı istatistiksel açıdan değerlendirildiğinde inançlarının orta seviyede olduğu söylenebilir.

Tablo 32

Güvenlik kültürü ölçeği 8. soru istatistikleri

			Yenice MYO	Çanakkale Teknik Bilimler MYO	Total
İş kazalarına eğitimsizliğin neden olduğuna inanıyorum.	Hiç Katılmıyorum	Frekans(n)	7	2	9
		%	1,6%	0,5%	2,1%
	Katılmıyorum	Frekans(n)	21	14	35
		%	4,8%	3,2%	8,0%
	Kısmen Katılıyorum	Frekans(n)	75	71	146
		%	17,2%	16,2%	33,4%
	Katılıyorum	Frekans(n)	66	77	143
		%	15,1%	17,6%	32,7%
	Tamamen Katılıyorum	Frekans(n)	56	48	104
		%	12,8%	11,0%	23,8%
Total		Frekans(n)	225	212	437
		%	51,5%	48,5%	100,0%

"İş kazalarına eğitimsizliğin neden olduğuna inanıyorum." sorusuna öğrencilerin %10,1'inin "Katılmıyorum", %33,4'ünün "Kısmen Katılıyorum" ve %56,5'unun "Katılıyorum" seçeneğini tercih ettiği görülmektedir.

Tablo 33

Güvenlik kültürü ölçeği 8.sorusu için frekans değerleri

N	Geçerli veri	437
	Kayıp veri	0
Ortalama		3,68
Yenice MYO Ortalama		3,64
Çanakkale Teknik Bilimler MYO Ortalama		3,73
Medyan		4,00
Mod		3
Std. Sapma		,989
Çarpıklık		-,342
Basıklık		-,369
Minimum		1
Maksimum		5

Tablo 33'e göre, "İş kazalarına eğitimsizliğin neden olduğuna inanıyorum." sorusuna verilen cevapların puanlarının ortalaması 3,68'dir. MYO'lar ayrı ayrı değerlendirildiğinde ise Yenice MYO öğrencilerinin puan ortalaması 3,64 iken Çanakkale Teknik Bilimler MYO öğrencilerinin puan ortalaması ise 3,73'tür. Öğrencilerin bu ifadeye olan inancı istatistiksel açıdan değerlendirildiğinde inançlarının orta seviyede olduğu söylenebilir.

Tablo 34

Güvenlik kültürü ölçeği 9. soru istatistikleri

		Yenice MYO	Çanakkale Teknik Bilimler MYO	Total
Öğrenciler laboratuvarda deneylere başlamadan önce iş güvenliği eğitimi alırlar.	Hiç Katılmıyorum	Frekans(n) 2	5	7
		% 0,5%	1,1%	1,6%
	Katılmıyorum	Frekans(n) 9	5	14
		% 2,1%	1,1%	3,2%
	Kısmen Katılıyorum	Frekans(n) 62	33	95
		% 14,2%	7,6%	21,7%
	Katılıyorum	Frekans(n) 100	107	207
		% 22,9%	24,5%	47,4%
	Tamamen Katılıyorum	Frekans(n) 52	62	114
		% 11,9%	14,2%	26,1%
Total		Frekans(n) 225	212	437
		% 51,5%	48,5%	100,0%

“Öğrenciler laboratuvarında deneylere başlamadan önce iş güvenliği eğitimi alırlar.” sorusuna öğrencilerin %4,8’inin “Katılmıyorum”, %21,7’sinin “Kısmen Katılıyorum” ve %73,5’inin “Katılıyorum” seçeneğini tercih ettiği görülmektedir.

Tablo 35

Güvenlik kültürü ölçeği 9. sorusu için frekans değerleri

	Geçerli veri	437
	Kayıp veri	0
Ortalama		3,93
Yenice MYO Ortalama		3,85
Çanakkale Teknik Bilimler MYO Ortalama		4,02
Medyan		4,00
Mod		4
Std. Sapma		,865
Çarpıklık		-,765
Basıklık		,856
Minimum		1
Maksimum		5

Tablo 35’e göre, “Öğrenciler laboratuvarında deneylere başlamadan önce iş güvenliği eğitimi alırlar.” sorusuna verilen cevapların puanlarının ortalaması 3,93’tür. MYO’lar ayrı ayrı değerlendirildiğinde ise Yenice MYO öğrencilerinin puan ortalaması 3,85 iken Çanakkale Teknik Bilimler MYO öğrencilerinin puan ortalaması ise 4,02’dir. Öğrencilerin bu ifadeye olan inancı istatistiksel açıdan değerlendirildiğinde inançlarının yüksek seviyede olduğu söyleyebilir.

Tablo 36

Güvenlik kültürü ölçeği 10. soru istatistikleri

		Yenice MYO	Çanakkale Teknik Bilimler MYO	Total	
İş güvenliği eğitimi öğrencilerin laboratuvarlarda karşılaştıkları çeşitli durumları kapsar.	Hiç Katılmıyorum	Frekans(n)	2	4	6
		%	0,5%	0,9%	1,4%
	Katılmıyorum	Frekans(n)	14	6	20
		%	3,2%	1,4%	4,6%
	Kısmen Katılıyorum	Frekans(n)	71	47	118
		%	16,2%	10,8%	27,0%
	Katılıyorum	Frekans(n)	104	117	221
		%	23,8%	26,8%	50,6%
	Tamamen Katılıyorum	Frekans(n)	34	38	72
		%	7,8%	8,7%	16,5%
Total	Frekans(n)	225	212	437	
	%	51,5%	48,5%	100,0%	

“İş güvenliği eğitimi öğrencilerin laboratuvarlarda karşılaştıkları çeşitli durumları kapsar.” sorusuna öğrencilerin %6,0’sının “Katılmıyorum”, %27,0’sinin “Kısmen Katılıyorum” ve %67,1’inin “Katılıyorum” seçeneğini tercih ettiği görülmektedir.

Tablo 37

Güvenlik kültürü ölçeği 10. sorusu için frekans değerleri

Geçerli veri	437
Kayıp veri	0
Ortalama	3,76
Yenice MYO Ortalama	3,68
Çanakkale Teknik Bilimler MYO Ortalama	3,84
Medyan	4,00
Mod	4
Std. Sapma	,828
Çarpıklık	-,602
Basıklık	,689
Minimum	1
Maksimum	5

Tablo 37’ye göre, “İş güvenliği eğitimi öğrencilerin laboratuvarında karşılaştıkları çeşitli durumları kapsar.” sorusuna verilen cevapların puanlarının ortalaması 3,76’dır. MYO’lar ayrı ayrı değerlendirildiğinde ise Yenice MYO öğrencilerinin puan ortalaması 3,68 iken Çanakkale Teknik Bilimler MYO öğrencilerinin puan ortalaması ise 3,84’tür. Öğrencilerin bu ifadeye olan inancı istatistiksel açıdan değerlendirildiğinde inançlarının orta seviyede olduğu söylenebilir.

Tablo 38
Güvenlik kültürü ölçeği 11. soru istatistikleri

		Yenice MYO	Çanakkale Teknik Bilimler MYO	Total
Öğrenciler, iş güvenliği konularında kapsamlı eğitim alırlar.	Hiç Katılmıyorum	Frekans(n) 4	4	8
		% 0,9%	0,9%	1,8%
	Katılmıyorum	Frekans(n) 17	10	27
		% 3,9%	2,3%	6,2%
	Kısmen Katılıyorum	Frekans(n) 82	56	138
		% 18,8%	12,8%	31,6%
	Katılıyorum	Frekans(n) 80	99	179
		% 18,3%	22,7%	41,0%
	Tamamen Katılıyorum	Frekans(n) 42	43	85
		% 9,6%	9,8%	19,5%
Total		Frekans(n) 225	212	437
		% 51,5%	48,5%	100,0%

“Öğrenciler, iş güvenliği konularında kapsamlı eğitim alırlar.” sorusuna öğrencilerin %10’unu “Katılmıyorum”, %31,6’sının “Kısmen Katılıyorum” ve %60,5’inin “Katılıyorum” seçeneğini tercih ettiği görülmektedir.

Tablo 39
Güvenlik kültürü ölçeği 11. sorusu için frekans değerleri

N	Geçerli veri	437
	Kayıp veri	0
Ortalama		3,70
Yenice MYO Ortalama		3,62
Çanakkale Teknik Bilimler MYO Ortalama		3,79
Medyan		4,00
Mod		4

Tablo 39'un devamı

Std. Sapma	,913
Çarpıklık	-,442
Basıklık	,080
Minimum	1
Maksimum	5

Tablo 39'ye göre, "Öğrenciler, iş güvenliği konularında kapsamlı eğitim alırlar." sorusuna verilen cevapların puanlarının ortalaması 3,70'tir. MYO'lar ayrı ayrı değerlendirildiğinde ise Yenice MYO öğrencilerinin puan ortalaması 3,62 iken Çanakkale Teknik Bilimler MYO öğrencilerinin puan ortalaması ise 3,79'dur. Öğrencilerin bu ifadeye olan inancı istatistiksel açıdan değerlendirildiğinde inançlarının orta seviyede olduğu söylenebilir.

Tablo 40

Güvenlik kültürü ölçeği 12. soru istatistikleri

		Yenice MYO	Çanakkale Teknik Bilimler MYO	Total
İş güvenliği ilişkin sorumluluklarımın bilincindeyim.	Hiç Katılmıyorum	Frekans(n) 1	0	1
		% 0,2%	0,0%	0,2%
Katılmıyorum		Frekans(n) 5	5	10
		% 1,1%	1,1%	2,3%
Kısmen Katılıyorum		Frekans(n) 38	26	64
		% 8,7%	5,9%	14,6%
Katılıyorum		Frekans(n) 94	96	190
		% 21,5%	22,0%	43,5%
Tamamen Katılıyorum		Frekans(n) 87	85	172
		% 19,9%	19,5%	39,4%
Total		Frekans(n) 225	212	437
		% 51,5%	48,5%	100,0%

"İş güvenliğine ilişkin sorumluluklarımın bilincindeyim." sorusuna öğrencilerin %2,5'inin "Katılmıyorum", %14,6'sının "Kısmen Katılıyorum" ve %82,9'unun "Katılıyorum" seçeneğini tercih ettiği görülmektedir.

Tablo 41

Güvenlik kültürü ölçeği 12. sorusu için frekans değerleri

N	Geçerli veri	437
	Kayıp veri	0
Ortalama		4,19
Yenice MYO Ortalama		4,16
Çanakkale Teknik Bilimler MYO Ortalama		4,23
Medyan		4,00
Mod		4
Std. Sapma		,785
Çarpıklık		-,758
Basıklık		,285
Minimum		1
Maksimum		5

Tablo 41'e göre, "İş güvenliğine ilişkin sorumluluklarımın bilincindeyim." sorusuna verilen cevapların puanlarının ortalaması 4,19'dur. MYO'lar ayrı ayrı değerlendirildiğinde ise Yenice MYO öğrencilerinin puan ortalaması 4,16 iken Çanakkale Teknik Bilimler MYO öğrencilerinin puan ortalaması ise 4,23'tür. Öğrencilerin bu ifadeye olan inancı istatistiksel açıdan değerlendirildiğinde inançlarının yüksek seviyede olduğu söylenebilir.

Tablo 42

Güvenlik kültürü ölçeği 13. soru istatistikleri

			Yenice MYO	Çanakkale Teknik Bilimler MYO	Total
Güvenlik kurallarına her zaman uyuyorum.	Katılmıyorum	Frekans(n)	4	1	5
		%	0,9%	0,2%	1,1%
	Kısmen Katılıyorum	Frekans(n)	47	39	86
		%	10,8%	8,9%	19,7%
	Katılıyorum	Frekans(n)	91	91	182
		%	20,8%	20,8%	41,6%
Tamamen Katılıyorum	Frekans(n)	83	81	164	
	%	19,0%	18,5%	37,5%	
Total		Frekans(n)	225	212	437
		%	51,5%	48,5%	100,0%

“Güvenlik kurallarına her zaman uyuyorum.” sorusuna öğrencilerin %1,1’inin “Katılmıyorum”, %19,7’sinin “Kısmen Katılıyorum” ve %79,1’inin “Katılıyorum” seçeneğini tercih ettiği görülmektedir.

Tablo 43

Güvenlik kültürü ölçeği 13. sorusu için frekans değerleri

N	Geçerli veri	437
	Kayıp veri	0
Ortalama		4,16
Yenice MYO Ortalama		4,12
Çanakkale Teknik Bilimler MYO Ortalama		4,19
Medyan		4,00
Mod		4
Std. Sapma		,771
Çarpıklık		-,425
Basıklık		-,756
Minimum		2
Maksimum		5

Tablo 43’e göre, “Güvenlik kurallarına her zaman uyuyorum.” sorusuna verilen cevapların puanlarının ortalaması 4,16’dır. MYO’lar ayrı ayrı değerlendirildiğinde ise Yenice MYO öğrencilerinin puan ortalaması 4,12 iken Çanakkale Teknik Bilimler MYO öğrencilerinin puan ortalaması ise 4,19’dur. Öğrencilerin bu ifadeye olan inancı istatistiksel açıdan değerlendirildiğinde inançlarının yüksek seviyede olduğu söyleyebilir.

Tablo 44

Güvenlik kültürü ölçeği 14. soru istatistikleri

		Yenice MYO	Çanakkale Teknik Bilimler MYO	Total	
Öğrenciler iş güvenliği sorunlarının belirlenmesine katılım sağlarlar.	Hiç Katılmıyorum	Frekans(n)	1	0	1
		%	0,2%	0,0%	0,2%
	Katılmıyorum	Frekans(n)	12	13	25
		%	2,7%	3,0%	5,7%
	Kısmen Katılıyorum	Frekans(n)	74	46	120
		%	16,9%	10,5%	27,5%
	Katılıyorum	Frekans(n)	95	114	209
		%	21,7%	26,1%	47,8%
	Tamamen Katılıyorum	Frekans(n)	43	39	82
		%	9,8%	8,9%	18,8%
Total		Frekans(n)	225	212	437
		%	51,5%	48,5%	100,0%

“Öğrenciler iş güvenliği sorunlarının belirlenmesine katılım sağlar.” sorusuna öğrencilerin %5,9’unun “Katılmıyorum”, %27,5’inin “Kısmen Katılıyorum” ve %66,6’sının “Katılıyorum” seçeneğini tercih ettiği görülmektedir.

Tablo 45

Güvenlik kültürü ölçeği 14. sorusu için frekans değerleri

N	Geçerli veri	437
	Kayıp veri	0
Ortalama		3,79
Yenice MYO Ortalama		3,74
Çanakkale Teknik Bilimler MYO Ortalama		3,84
Medyan		4,00
Mod		4
Std. Sapma		,818
Çarpıklık		-,330
Basıklık		-,218
Minimum		1
Maksimum		5

Tablo 45'e göre, "Öğrenciler iş güvenliği sorunlarının belirlenmesine katılım sağlar." sorusunun ortalaması 3,79'dur. MYO'lar ayrı ayrı değerlendirildiğinde ise Yenice MYO öğrencilerinin puan ortalaması 3,74 iken Çanakkale Teknik Bilimler MYO öğrencilerinin puan ortalaması ise 3,84'tür. Öğrencilerin bu ifadeye olan inancı istatistiksel açıdan değerlendirildiğinde inançlarının orta seviyede olduğu söyleyebilir.

Tablo 46
Güvenlik kültürü ölçeği 15. soru istatistikleri

		Yenice MYO	Çanakkale Teknik Bilimler MYO	Total
Öğrenciler, çalışma koşullarında noksanlıklar olduğunda yazılı önerilerde bulunurlar.	Hiç Katılmıyorum	Frekans(n) 9	10	19
		% 2,1%	2,3%	4,3%
	Katılmıyorum	Frekans(n) 23	22	45
		% 5,3%	5,0%	10,3%
	Kısmen Katılıyorum	Frekans(n) 88	79	167
		% 20,1%	18,1%	38,2%
	Katılıyorum	Frekans(n) 71	78	149
		% 16,2%	17,8%	34,1%
	Tamamen Katılıyorum	Frekans(n) 34	23	57
		% 7,8%	5,3%	13,0%
Total		Frekans(n) 225	212	437
		% 51,5%	48,5%	100,0%

"Öğrenciler, çalışma koşullarında noksanlıklar olduğunda yazılı önerilerde bulunurlar." sorusuna öğrencilerin %14,6'sının "Katılmıyorum", %38,2'sinin "Kısmen Katılıyorum" ve %47,1'sinin "Katılıyorum" seçeneğini tercih ettiği görülmektedir.

Tablo 47
Güvenlik kültürü ölçeği 15. sorusu için frekans değerleri

N	Geçerli veri	437
	Kayıp veri	0
Ortalama		3,41
Yenice MYO Ortalama		3,44
Çanakkale Teknik Bilimler MYO Ortalama		3,39
Medyan		3,00
Mod		3
Std. Sapma		,986

Tablo 47'nin devamı

Çarpıklık	-,352
Basıklık	-,051
Minimum	1
Maksimum	5

Tablo 47'e göre, "Öğrenciler, çalışma koşullarında noksanlıklar olduğunda yazılı önerilerde bulunurlar." sorusuna verilen cevapların puanlarının ortalaması 3,41'dir. MYO'lar ayrı ayrı değerlendirildiğinde ise Yenice MYO öğrencilerinin puan ortalaması 3,44 iken Çanakkale Teknik Bilimler MYO öğrencilerinin puan ortalaması ise 3,39'dur. Öğrencilerin bu ifadeye olan inancı istatistiksel açıdan değerlendirildiğinde inançlarının orta seviyede olduğu söylenebilir.

Tablo 48

Güvenlik kültürü ölçeği 16. soru istatistikleri

		Yenice MYO	Çanakkale Teknik Bilimler MYO	Total
Emniyetsiz koşulları bildirmeye teşvik ediliyorum.	Hiç Katılmıyorum	Frekans(n) 5	6	11
		% 1,1%	1,4%	2,5%
	Katılmıyorum	Frekans(n) 16	17	33
		% 3,7%	3,9%	7,6%
	Kısmen Katılıyorum	Frekans(n) 53	55	108
		% 12,1%	12,6%	24,7%
	Katılıyorum	Frekans(n) 95	87	182
		% 21,7%	19,9%	41,6%
	Tamamen Katılıyorum	Frekans(n) 56	47	103
		% 12,8%	10,8%	23,6%
Total		Frekans(n) 225	212	437
		% 51,5%	48,5%	100,0%

"Emniyetsiz koşulları bildirmeye teşvik ediliyorum." sorusuna öğrencilerin %10,1'inin "Katılmıyorum", %24,7'sinin "Kısmen Katılıyorum" ve %65,2'sinin "Katılıyorum" seçeneğini tercih ettiği görülmektedir.

Tablo 49

Güvenlik kültürü ölçeği 16. sorusu için frekans değerleri

N	Geçerli veri	437
	Kayıp veri	0
Ortalama		3,76
Yenice MYO Ortalama		3,80
Çanakkale Teknik Bilimler MYO Ortalama		3,72
Medyan		4,00
Mod		4
Std. Sapma		,978
Çarpıklık		-,645
Basıklık		,121
Minimum		1
Maksimum		5

Tablo 49'a göre, "Emniyetsiz koşulları bildirmeye teşvik ediliyorum." sorusuna verilen cevapların puanlarının ortalaması 3,76'dur. MYO'lar ayrı ayrı değerlendirildiğinde ise Yenice MYO öğrencilerinin puan ortalaması 3,80 iken Çanakkale Teknik Bilimler MYO öğrencilerinin puan ortalaması ise 3,72'dir. Öğrencilerin bu ifadeye olan inancı istatistiksel açıdan değerlendirildiğinde inançlarının orta seviyede olduğu söylenebilir.

Tablo 50

Güvenlik kültürü ölçeği 17. soru istatistikleri

		Yenice MYO	Çanakkale Teknik Bilimler MYO	Total
Biz, yaşanan kazaları ve olayları her zaman okul yetkililerine bildiriyoruz.	Hiç Katılmıyorum	Frekans(n) 5	4	9
		% 1,1%	0,9%	2,1%
	Katılmıyorum	Frekans(n) 8	14	22
		% 1,8%	3,2%	5,0%
	Kısmen Katılıyorum	Frekans(n) 67	59	126
		% 15,3%	13,5%	28,8%
	Katılıyorum	Frekans(n) 92	89	181
		% 21,1%	20,4%	41,4%
	Tamamen Katılıyorum	Frekans(n) 53	46	99
		% 12,1%	10,5%	22,7%
Total		Frekans(n) 225	212	437
		% 51,5%	48,5%	100,0%

“Biz, yaşanan kazaları ve olayları her zaman okul yetkililerine bildiriyoruz.” sorusuna öğrencilerin %7,1’inin “Katılmıyorum”, %28,8’inin “Kısmen Katılıyorum” ve %64,1’inin “Katılıyorum” seçeneğini tercih ettiği görülmektedir.

Tablo 51

Güvenlik kültürü ölçeği 17. sorusu için frekans değerleri

N	Geçerli veri	437
	Kayıp veri	0
Ortalama		3,78
Yenice MYO Ortalama		3,80
Çanakkale Teknik Bilimler MYO Ortalama		3,75
Medyan		4,00
Mod		4
Std. Sapma		,924
Çarpıklık		-,558
Basıklık		,242
Minimum		1
Maksimum		5

Tablo 51’e göre, ‘Biz, yaşanan kazaları ve olayları her zaman okul yetkililerine bildiriyoruz.’ sorusuna verilen cevapların puanlarının ortalaması 3,78’dur. MYO’lar ayrı ayrı değerlendirildiğinde ise Yenice MYO öğrencilerinin puan ortalaması 3,80 iken Çanakkale Teknik Bilimler MYO öğrencilerinin puan ortalaması ise 3,75’tir. Öğrencilerin bu ifadeye olan inancı istatistiksel açıdan değerlendirildiğinde inançlarının orta seviyede olduğu söylenebilir.

4.5. Güvenlik Kültürü Ölçeği Boyutlarının Tanımlayıcı İstatistikleri

Öğrencilerin iş güvenliği kültürü algı seviyelerinin ölçülebilmek için uygulanan “Güvenlik Kültürü Ölçeği” yedi boyutta incelenmiştir. Boyutlar;

- Yönetimin Bağlılığı
- Güvenlik Önceliği
- Güvenlik İletişimi

- Güvenlik Eğitimi
- Güvenlik Farkındalığı ve Yetkinliği
- Güvenlik Katılımı
- Raporlama Kültürü

Boyutları oluşturan sorulara verilen cevaplar frekans analizlerine tabi tutulmuş ve elde edilen sonuçlar aşağıda verilmiştir.

Tablo 52

Güvenlik kültürü ölçeği boyutları için frekans değerleri

		N	Ortalama	
			Puan	Std. Sapma
Okul yönetiminin iş güvenliğine olan bağlılığı	Yenice MYO	225	3,35	,69833
	Çanakkale Teknik Bilimler MYO	212	3,48	,72872
	Total	437	3,42	,71531
Okul yönetiminin iş güvenliğine verdiği önem	Yenice MYO	225	3,80	,71270
	Çanakkale Teknik Bilimler MYO	212	3,81	,72341
	Total	437	3,80	,71710
Okul yönetimi ve öğrencilerin güvenlik iletişimi	Yenice MYO	225	3,87	,88135
	Çanakkale Teknik Bilimler MYO	212	3,79	,84160
	Total	437	3,83	,86221
Öğrencilerin güvenlik eğitimi seviyeleri	Yenice MYO	225	3,70	,65503
	Çanakkale Teknik Bilimler MYO	212	3,85	,61624
	Total	437	3,77	,64013
Öğrencilerin güvenlik kültürü farkındalığı ve yetkinliği	Yenice MYO	225	4,14	,71636
	Çanakkale Teknik Bilimler MYO	212	4,21	,67420
	Total	437	4,18	,69625
Öğrencilerin İSG çalışmalarına katılımı	Yenice MYO	225	3,59	,79962
	Çanakkale Teknik Bilimler MYO	212	3,62	,73800
	Total	437	3,60	,76957
Öğrencilerin İSG problemlerini raporlaması	Yenice MYO	225	3,80	,80025
	Çanakkale Teknik Bilimler MYO	212	3,73	,84509
	Total	437	3,77	,82208

Öğrencilere uygulanan anket çalışmasında 1.,2. ve 3. sorular “Okul yönetiminin iş güvenliğine olan bağlılığını” belirlemek için sorulmuştur. Sorulara verilen cevaplar incelendiğinde ortalama puanın 3,42 olduğu görülmektedir. Veri analizlerinin doğru ve

sağlıklı sonuçlar verebilmesi için 2. soruya SPSS’te ters kodlama işlemi uygulanmıştır. Bu işlem uygulanmadan önce soruların ortalama puanı 3,12’dir. MYO’lar ayrı ayrı değerlendirildiğinde Yenice MYO öğrencilerinin puan ortalaması 3,35 iken Çanakkale Teknik Bilimler MYO öğrencilerinin puan ortalaması 3,48’dir. Bu sonuçlar değerlendirildiğinde öğrencilerin “okul yönetiminin iş güvenliğine olan bağlılığına” olan inançlarının orta seviyede olduğu söylenebilir.

Öğrencilere uygulanan anket çalışmasında 4.,5. ve 6. sorular “Okul yönetiminin iş güvenliğine verdiği önceliği” belirlemek için sorulmuştur. Sorulara verilen cevaplar incelendiğinde ortalama puanın 3,80 olduğu görülmektedir. MYO’lar ayrı ayrı değerlendirildiğinde Yenice MYO öğrencilerinin puan ortalaması 3,80 iken Çanakkale Teknik Bilimler MYO öğrencilerinin puan ortalaması 3,81’dir. Bu sonuçlar değerlendirildiğinde öğrencilerin “Okul yönetiminin iş güvenliğine verdiği önceliğe” olan inançlarının orta seviyede olduğu söylenebilir.

Öğrencilere uygulanan anket çalışmasında 7. sorusu “Okul yönetimi ve öğrencilerin güvenlik iletişimini” belirlemek için sorulmuştur. Soruya verilen cevaplar incelendiğinde ortalama puanın 3,83 olduğu görülmektedir. MYO’lar ayrı ayrı değerlendirildiğinde Yenice MYO öğrencilerinin puan ortalaması 3,87 iken Çanakkale Teknik Bilimler MYO öğrencilerinin puan ortalaması 3,79’dur. Bu sonuçlar değerlendirildiğinde öğrencilerin “Okul yönetimi ve öğrencilerin güvenlik iletişimine” olan inançlarının orta seviyede olduğu söylenebilir.

Öğrencilere uygulanan anket çalışmasında 8., 9., 10. ve 11. sorular “Öğrencilerin güvenlik eğitimi seviyelerini” belirlemek için sorulmuştur Sorulara verilen cevaplar incelendiğinde ortalama puanın 3,77 olduğu görülmektedir. MYO’lar ayrı ayrı değerlendirildiğinde Yenice MYO öğrencilerinin puan ortalaması 3,70 iken Çanakkale Teknik Bilimler MYO öğrencilerinin puan ortalaması 3,85’tir. Bu sonuçlar doğrultusunda İSG dersi alan Çanakkale Teknik Bilimler MYO öğrencilerinin güvenlik eğitimi seviyelerinin dersi almamış olan Yenice MYO öğrencilerine göre daha yüksek düzeyde olduğu söylenebilir. Genel bir değerlendirme yapıldığında ise öğrencilerin güvenlik eğitimi seviyelerinin orta düzeyde olduğu sonucuna varılmıştır.

Öğrencilere uygulanan anket çalışmasında 12. ve 13. sorular “Öğrencilerin güvenlik kültürü farkındalığını ve yetkinliğini” belirlemek için sorulmuştur. Sorulara verilen cevaplar incelendiğinde ortalama puanın 4,18 olduğu görülmektedir. MYO’lar ayrı ayrı değerlendirildiğinde Yenice MYO öğrencilerinin puan ortalaması 4,14 iken Çanakkale Teknik Bilimler MYO öğrencilerinin puan ortalaması 4,21’dir. Bu sonuçlar değerlendirildiğinde öğrencilerin iş güvenliği farkındalığı ve yetkinliği seviyelerinin yüksek düzeyde olduğu söylenebilir.

Öğrencilere uygulanan anket çalışmasında 14. ve 15. sorular “Öğrencilerin İSG çalışmalarına katılımı” seviyesini belirlemek için sorulmuştur. Sorulara verilen cevaplar incelendiğinde ortalama puanın 3,60 olduğu görülmektedir. MYO’lar ayrı ayrı değerlendirildiğinde Yenice MYO öğrencilerinin puan ortalaması 3,59 iken Çanakkale Teknik Bilimler MYO öğrencilerinin puan ortalaması 3,62’dir. Bu sonuçlar değerlendirildiğinde öğrencilerin İSG çalışmalarına katılımlarının orta seviyede olduğu söylenebilir.

Öğrencilere uygulanan anket çalışmasında 16. ve 17. sorular “Öğrencilerin İSG problemlerini raporlama kültürü” seviyesini belirlemek için sorulmuştur. Sorulara verilen cevaplar incelendiğinde ortalama puanın 3,77 olduğu görülmektedir. MYO’lar ayrı ayrı değerlendirildiğinde Yenice MYO öğrencilerinin puan ortalaması 3,80 iken Çanakkale Teknik Bilimler MYO öğrencilerinin puan ortalaması 3,73’tür. Bu sonuçlar değerlendirildiğinde öğrencilerin İSG problemlerini raporlama kültürü seviyelerinin orta düzeyde olduğu söylenebilir.

4.6. Demografik Faktörler ile Güvenlik Kültürü Ölçeği Arasında Kurulan

Hipotezler

Hipotezler, bilimsel araştırma öncesi belirlenen problem ile problemi etkileyebilecek değişkenler arasında ilişkiler kurmak ve olayları bir nedene bağlamak üzere tasarlanan, geçerliliği henüz kabul edilmemiş kabul edilebilmesi için sınanması gereken iddialardır.

Bu çalışmada demografik değişkenler ile güvenlik kültürü ölçeği arasında kurulan ana hipotez şu şekildedir:

H: Öğrencilerin demografik özelliklerine göre güvenlik kültürü algı düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

Araştırma kapsamında geliştirilerek test edilecek olan alt hipotezler ise şunlardır:

H₁: Öğrencilerin yaş aralıklarına göre güvenlik kültürü algı düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır.

H₂: Öğrencilerin cinsiyetlerine göre güvenlik kültürü algı düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır.

H₃: Öğrencilerin eğitim aldıkları meslek yüksekokuluna göre güvenlik kültürü algı düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır.

H₄: Öğrencilerin eğitim aldıkları programlara göre güvenlik kültürü algı düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır.

H₅: Öğrencilerin iş tecrübelerine göre güvenlik kültürü algı düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır.

H₆: Öğrencilerin iş kazasına uğrama durumuna göre güvenlik kültürü algı düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır.

H₇: Öğrencilerin eğitim sırasında iş kazasına uğrama durumuna göre güvenlik kültürü algı düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır.

H₈: Öğrencilerin eğitim sırasında ramak kala olayı yaşama durumuna göre güvenlik kültürü algı düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır.

H₉: Öğrencilerin iş kazasına en fazla neyin sebep olduğu düşüncesine göre güvenlik kültürü algı düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır.

Araştırmanın alt hipotezlerinin sınanmasında, iki bağımsız grubun bağımlı bir nicel değişkenin ortalamaları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını sınamak için parametrik bir test olan Bağımsız Örneklem T-Testi (Independent Samples T-Test) kullanılırken, ikiden fazla bağımsız grubun ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olup olmadığını sınamak için de parametrik bir test olan Tek Yönlü Varyans Analizi (One-Way Anova) kullanılmıştır. Analiz sonuçlarında anlamlılık değeri $p < 0,05$ olduğunda değişkenler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna varılmaktadır (Cevahir,2020).

Alt hipotezlerin analiz sonuçları şu şekildedir:

H₁: Öğrencilerin yaş aralıklarına göre güvenlik kültürü algı düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır.

H₁ hipotezini sınamak için parametrik testlerden One-Way Anova (Tek Yönlü Varyans Analizi) testi uygulanmıştır.

Tablo 53

Güvenlik kültürü ölçeğinin yaş aralıklarına göre tanımlayıcı istatistikleri

	N	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	95% Güven Aralığında		Minimum	Maksimum
					Ortalamanın Değeri			
					Alt sınır	Üst Sınır		
18-20	248	3,7621	,53181	,03377	3,6956	3,8286	2,06	5,00
21-24	174	3,7285	,61195	,04639	3,6370	3,8201	2,00	5,00
25 ve üzeri	13	3,6471	,59068	,16383	3,2901	4,0040	2,71	4,94
Total	435	3,7452	,56608	,02714	3,6919	3,7986	2,00	5,00

Tablo 53'te yer alan tanımlayıcı istatistikler sonucunda 435 öğrencinin puan ortalamasının 3,74 olduğu saptanmıştır. En yüksek puan ortalaması 3,76 ile 18-20 yaş aralığında bulunan öğrencilerin ortalamasıdır.

Tablo 54

Güvenlik kültürü ölçeğinin yaş gruplarına göre varyansların homojenliği analizi (Test of Homogeneity of Variances)

	Levene İstatistik	df1	df2	Sig.
Ortalama bazda (Based on Mean)	1,794	2	432	,168
Medyan bazda (Based on Median)	1,745	2	432	,176
Ayarlanmış df ile medyan bazda (Based on Median and with adjusted df)	1,745	2	425,878	,176
Düzeltilmiş ortalama bazda (Based on trimmed mean)	1,762	2	432	,173

Tablo 54’te Anova testinin temel varsayımı olan varyans analizinin sonuçları verilmiştir. Varyansların homojenliği analizi, grupların varyanslarının eşit olup olmadığını belirlemektedir. Tablodaki “Ortalama Bazda (Based on mean)”sattırındaki “Sig.” yani p değerine bakılmaktadır. p değerinin 0,05 den büyük olması varyansların eşit olduğu, p değerinin 0,05’ten küçük olması ise varyansların eşit olmadığı anlamına gelmektedir. Varyansların eşit olup olmadığına göre Post-Hoc test seçenekleri değişiklik göstermektedir (Cevahir, 2020). $p > 0,05$ olduğunda varyansların homojen dağıldığı ve varyans analizinden elde edilen sonuçların sağlıklı olacağı söylenebilir. Tablodaki sig. değeri 0,168 olduğu için varyansların eşit olduğu sonucuna varılmıştır.

Tablo 55

Güvenlik kültürü ölçeğinin yaş aralıklarına göre tek yönlü varyans analizi

	Kareler Toplamı (Sum of Squares)	df	Kare Ortalaması (Mean Square)	F	Sig.
Gruplar Arasında (Between Groups)	,244	2	,122	,380	,684
Gruplar İçinde (Within Groups)	138,829	432	,321		
Total	139,074	434			

Tablo 55’te Tek yönlü varyans analizi ile öğrencilerin yaş aralıklarına göre güvenlik kültürü algı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı test edilmektedir. Anlamlılık değeri $p < 0,05$ olduğunda değişkenler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Dolayısıyla tablodaki anlamlılık değeri $p = 0,684$ olup 0,05’ten büyük olduğundan istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

H₂: Öğrencilerin cinsiyetlerine göre güvenlik kültürü algı düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır.

H₂ hipotezini sınamak için parametrik testlerden biri olan Independent-Samples t-testi (Bağımsız Örneklem t-testi) uygulanmıştır.

Tablo 56

Güvenlik kültürü ölçeğinin cinsiyete göre grup istatistikleri

Cinsiyet	N	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata Ort.
Kadın	237	3,7694	,54770	,03558
Erkek	200	3,7150	,58459	,04134

Tablo 56’da verilen grup istatistikleri sonuçları değerlendirildiğinde, kadın öğrencilerin puan ortalaması 3,76 iken erkek öğrencilerin puan ortalaması 3,71 olarak saptanmıştır.

Tablo 57

Güvenlik kültürü ölçeğinin cinsiyete göre bağımsız örneklem t-testi

	Levene'nin Varyans Eşitliği Testi		Ortalamaların Eşitliği İçin t-testi						
	F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Ortalamalar Arası Fark	Std. Hata Farkı	95% Güven Aralığı Ortalamalar Arası Farkın Değerleri	
								Alt Sınır	Üst Sınır
Varyanslar eşit olduğunda	2,215	,137	1,003	435	,316	,05442	,05424	-,05218	,16102
Varyanslar eşit olmadığına			,998	412,262	,319	,05442	,05454	-,05279	,16163

Tablo 57’de Bağımsız örneklem t-testi analizi ile öğrencilerin cinsiyetlerine göre güvenlik kültürü algı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı test edilmektedir. Değişkenler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığına “Sig.2- tailed” değerine göre karar verilmektedir. Sig.2- tailed, t testine ait p değeridir. $p < 0,05$ olduğunda değişkenler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Dolayısıyla tablodaki anlamlılık değeri $p = 0,316$ olup $0,05$ ’ten büyük olduğundan istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

H₃: Öğrencilerin eğitim aldıkları MYO'lara göre güvenlik kültürü algı düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır.

H₃ hipotezini sınamak için parametrik testlerden Independent-Samples t-testi (Bağımsız Örneklem t-testi) uygulanmıştır.

Tablo 58

Güvenlik kültürü ölçeğinin MYO'lara göre grup istatistikleri

Meslek Yüksekokulları	N	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata Ort.
Yenice MYO	225	3,7166	,56306	,03754
Çanakkale Teknik Bilimler MYO	212	3,7741	,56663	,03892

Tablo 58'de verilen grup istatistikleri sonuçları değerlendirildiğinde, Çanakkale Teknik Bilimler MYO öğrencilerinin puan ortalaması 3,77 iken Yenice MYO öğrencilerinin puan ortalaması 3,71 olarak saptanmıştır.

Tablo 59

Güvenlik kültürü ölçeğinin MYO'lara göre bağımsız örneklem t-testi

	Levene'nin Varyans Eşitliği Testi		Ortalamaların Eşitliği İçin t-testi						
	F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Ortalamalar Arası Fark	Std. Hata Ortalaması	95% Güven Aralığı Ortalamalar Arası Farkın Değerleri	
								Alt Sınır	Alt Sınır
Varyanslar Eşit Oldüğünde	,063	,801	-1,064	435	,288	-,05754	,05406	-,16379	,04871
Varyanslar Eşit Olmadığında			-1,064	433,114	,288	-,05754	,05407	-,16381	,04873

Tablo 59'da Bağımsız örneklem t-testi analizi ile öğrencilerin MYO'larına göre güvenlik kültürü algı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı test edilmektedir. Değişkenler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığına "Sig.2- tailed" değerine göre karar verilmektedir. Sig.2- tailed, t testine ait p değeridir. $p < 0,05$ olduğunda değişkenler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Dolayısıyla

tablodaki anlamlılık değeri $p=0,288$ olup $0,05$ 'ten büyük olduğundan istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmadığı tespit edilmiştir.

H₄: Öğrencilerin eğitim aldıkları programlara göre güvenlik kültürü algı düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır.

H₄ hipotezini sınamak için parametrik testlerden One-Way Anova (Tek Yönlü Varyans Analizi) testi uygulanmıştır.

Tablo 60

Güvenlik kültürü ölçeğinin eğitim alınan programlara göre tanımlayıcı istatistikleri

	N	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	95% Güven Aralığında		Minimum	Maksimum
					Ortalamanın Değeri			
					Alt Sınır	Üst Sınır		
Adalet	49	3,6363	,59948	,08564	3,4641	3,8084	2,06	5,00
Bankacılık ve Sigortacılık	46	3,7238	,48059	,07086	3,5811	3,8665	2,59	4,71
Dış Ticaret	16	3,7169	,51201	,12800	3,4441	3,9897	2,94	4,71
Ormancılık ve Orman Ürünleri	59	3,8584	,55688	,07250	3,7133	4,0035	2,47	5,00
Muhasebe ve Vergi Uygulamaları	11	3,3743	,60863	,18351	2,9654	3,7832	2,47	4,47
Mimarî Dekoratif Sanatlar	21	3,7507	,61467	,13413	3,4709	4,0305	2,00	4,94
Lojistik	23	3,6419	,57387	,11966	3,3938	3,8901	2,53	4,71
Bilgisayar Programcılığı	26	3,5792	,51997	,10197	3,3692	3,7892	2,53	4,35
Gıda Kalite Kontrolü ve Analizi	70	3,9462	,48141	,05754	3,8314	4,0610	2,88	5,00
Giyim Üretim Teknolojisi	15	4,0000	,52754	,13621	3,7079	4,2921	2,59	4,65
Grafik Tasarımı	22	3,4278	,59414	,12667	3,1644	3,6912	2,00	4,59
İnşaat Teknolojisi	68	3,8054	,57584	,06983	3,6660	3,9447	2,41	5,00
Total	426	3,7552	,56238	,02725	3,7016	3,8087	2,00	5,00

Tanımlayıcı istatistikler sonucunda 426 öğrencinin puan ortalamasının $3,75$ olduğu saptanmıştır. En yüksek ortalama $4,00$ ile Çanakkale Teknik Bilimler MYO Giyim Üretim Teknolojileri programı öğrencilerin ortalaması iken en düşük ortalama $3,37$ ile Yenice MYO Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programı öğrencilerinin ortalamasıdır.

Tablo 61

Güvenlik kültürü ölçeğinin eğitim alınan programlara göre varyansların homojenliği analizi

	Levene İstatistik	df1	df2	Sig.
Ortalama bazda	,397	11	414	,957
Medyan bazda	,354	11	414	,972
Ayarlanmış df ile Medyan bazda	,354	11	383,398	,972
Düzeltilmiş ortalama bazda	,389	11	414	,960

Tablo 61’deki varyansların homojenliği analizi ile grupların varyanslarının eşit olup olmadığı belirlenmektedir. “Ortalama bazda” satırındaki Sig. değerinin 0,05’ten büyük olması varyansların eşit olduğunu, p değerinin 0,05’ten küçük olması ise varyansların eşit olmadığı anlamına gelmektedir. Tabloda sig. değeri 0,957 olup 0,05’ten büyük olduğu için varyansların eşit olduğu sonucuna varılmıştır.

Tablo 62

Güvenlik kültürü ölçeğinin eğitim alınan programlara göre tek yönlü varyans analizi

	Kareler Toplamı	df	Kare Ortalaması	F	Sig.
Gruplar arasında	10,070	11	,915	3,048	,001
Gruplar içinde	124,345	414	,300		
Total	134,415	425			

Tablo 62’de Tek yönlü varyans analizi ile öğrencilerin eğitim gördükleri programlara göre güvenlik kültürü algı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı test edilmektedir. Anlamlılık değeri $p < 0,05$ olduğunda gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Dolayısıyla tablodaki anlamlılık değeri $p = 0,001$ olup 0,05’ten küçük olduğu için gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır. Bu sonuç doğrultusunda MYO öğrencilerinin eğitim aldıkları programlar arasında güvenlik kültürü algı düzeyleri açısından farklılık olduğu sonucuna varılmıştır. Bu farklılığın hangi programlar arasında olduğunu tespit etmek için Post-Hoc testleri yapılmalıdır. Yapılacak olan Post-Hoc testi seçimi grupların varyanslarının eşit olup olmasına bağlıdır. Tablo 61’den elde edilen grupların varyansların eşitliği sonucu doğrultusunda Post-Hoc testlerinden Tukey testinin yapılmasına karar verilmiştir. Uygulanacak olan testin ön koşulu her grupta en az 10 katılımcının bulunmasıdır. Analiz sonuçlarının sağlıklı olabilmesi için ön koşulu

sağlamayan Çanakkale Teknik Bilimler MYO Elektrik (7) programı ile Çanakkale Teknik Bilimler MYO Makine (4) programları analize dahil edilmemiştir.

Post-Hoc testlerinden Tukey testi sonucunda hangi programların birbirinden farklılaştığı Tablo 63'te verilmiştir.

Tablo 63

Güvenlik kültürü ölçeğinin eğitim alınan programlara göre Tukey testi sonuçları

Programlar	Programlar	Ortalamalar		Sig.	95% Güven Aralığı Ortalamalar	
		Arası Fark	Std. Hata		Arası Farkın Değerleri	
					Alt sınır	Üst sınır
Gıda Kalite Kontrolü ve Analizi	Grafik Tasarımı	,51841*	,13395	,007	,0781	,9587

* Ortalama fark 0,05 düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 63'te çoklu karşılaştırma sonucu 0,05 anlamlılık düzeyinde farklılığa sebep olan programlar gösterilmiştir. Bu sonuçlara göre eğitim alınan programlar arasında sadece Çanakkale Teknik Bilimler MYO Gıda Kalite Kontrolü ve Analizi programı ile Çanakkale Teknik Bilimler MYO Grafik Tasarımı programı arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık tespit edilmiş olup Gıda Kalite Kontrolü ve Analizi programı öğrencilerinin güvenlik kültürü algı düzeylerinin Grafik Tasarımı programı öğrencilerine göre daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 64

Güvenlik kültürü ölçeğinin eğitim alınan programlara göre homojen alt grupları

	N	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	95% Güven Aralığı			
					Ortalamalar Arası Farkın			
					Değerleri		Subset for alpha=0,05	
	Alt Sınır	Üst Sınır	1	2				
Muhasebe ve Vergi Uygulamaları	11	3,3743	,60863	,18351	2,9654	3,7832	3,3743	
Grafik Tasarım	22	3,4278	,59414	,12667	3,1644	3,6912	3,4278	
Bilgisayar Programcılığı	26	3,5792	,51997	,10197	3,3692	3,7892	3,5792	3,5792
Adalet	49	3,6363	,59948	,08564	3,4641	3,8084	3,6363	3,6363
Lojistik	23	3,6419	,57387	,11966	3,3938	3,8901	3,6419	3,6419
Dış Ticaret	16	3,7169	,51201	,12800	3,4441	3,9897	3,7169	3,7169
Bankacılık ve Sigortacılık	46	3,7238	,48059	,07086	3,5811	3,8665	3,7238	3,7238
Mimari Dekoratif Sanatlar	21	3,7507	,61467	,13413	3,4709	4,0305	3,7507	3,7507
İnşaat Teknolojisi	68	3,8054	,57584	,06983	3,6660	3,9447	3,8054	3,8054
Ormancılık ve Orman Ürünleri	59	3,8584	,55688	,07250	3,7133	4,0035	3,8584	3,8584
Gıda Kalite Kontrolü ve Analizi	70	3,9462	,48141	,05754	3,8314	4,0610		3,9462
Giyim üretim Teknolojisi	15	4,0000	,52754	,13621	3,7079	4,2921		4,0000

Sig. ,083 Sig. ,227

Tablo 64'te Tukey testi sonucunda elde edilen alt gruplar (subset) gösterilmektedir. Alt gruplar içinde yer alan gruplar kendi içlerinde benzer özellikler gösterirken grup dışında ise farklı özellikler göstermektedir. Bu yüzden farklı alt grupları oluştururlar. Analiz sonuçları değerlendirdiğinde, eğitim alınan programların güvenlik kültürü algı seviyelerine göre 2 alt gruba ayrıldığı belirlenmiştir.

Bu sonuçlara göre, MYO'lar arasında anlamlı bir farklılık olmamasına rağmen programlar baz alınarak yapılan testlerde programlar arasında iş güvenliği kültürü algı düzeyleri anlamlı farklılıklar oluşturmaktadır.

H₅: Öğrencilerin iş tecrübelerine göre güvenlik kültürü algı düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır.

H₅ hipotezini sınamak için parametrik testlerden Independent-Samples t-testi (Bağımsız Örneklem t-testi) uygulanmıştır.

Tablo 65

Güvenlik kültürü ölçeğinin iş tecrübelerine göre grup istatistikleri

Eğitim gördüğünüz alanda iş tecrübeniz var mı?	N	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata Ortalaması
İş Tecrübem Var	119	3,7939	,61532	,05641
İş Tecrübem Yok	318	3,7260	,54468	,03054

Tablo 65'te verilen grup istatistikleri sonuçları değerlendirildiğinde "İş Tecrübem Var" cevabını veren öğrencilerin puan ortalaması 3,79 iken "İş Tecrübem Yok" cevabını veren öğrencilerin puan ortalaması 3,72 olarak saptanmıştır.

Tablo 66

Güvenlik kültürü ölçeğinin iş tecrübelerine göre bağımsız örneklem t-testi

	Levene'nin Varyans Eşitliği Testi		Ortalamaların Eşitliği İçin t-test						
	F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Ortalamalar Arası Fark	Std. Hata Farkı	95% Güven Aralığı Ortalamalar Arası Farkın Değerleri	
								Alt Sınır	Üst Sınır
Varyanslar eşit olduğunda	1,399	,238	1,118	435	,264	,06783	,06069	-,05145	,18710
Varyanslar eşit olmadığına			1,057	191,227	,292	,06783	,06415	-,05870	,19435

Tablo 66'da Bağımsız örneklem t-testi analizi ile öğrencilerin iş tecrübelerinin güvenlik kültürü algı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık oluşturup oluşturmadığı test edilmektedir. Değişkenler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığına "Sig.2- tailed" değerine göre karar verilmektedir. Sig.2- tailed, t testine ait p değeridir. $p < 0,05$ olduğunda değişkenler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık

bulunmaktadır. Dolayısıyla tablodaki anlamlılık değeri $p=0,264$ olup $0,05$ 'ten büyük olduğundan istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmadığı tespit edilmiştir.

H₆: Öğrencilerin iş kazasına uğrama durumuna göre güvenlik kültürü algı düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır.

H₆ hipotezini sınamak için parametrik testlerden Independent-Samples t-testi (Bağımsız Örneklem t-testi) uygulanmıştır.

Tablo 67

Güvenlik kültürü ölçeğinin iş kazasına uğrama durumuna göre grup istatistikleri

Çalışma hayatınız boyunca daha önce hiç iş kazasına uğradınız mı?	N	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata Ortalaması
Evet	46	3,5486	,61383	,09050
Hayır	391	3,7676	,55515	,02808

Tablo 67'de verilen grup istatistikleri sonuçları değerlendirildiğinde "Çalışma hayatınız boyunca daha önce hiç iş kazasına uğradınız mı?" sorusuna "Evet" cevabını veren öğrencilerin puan ortalaması 3,54 iken "Hayır" cevabını veren öğrencilerin puan ortalaması 3,76 olarak saptanmıştır. Bu sonuca göre "Hayır" cevabını veren öğrencilerin puan ortalaması "Evet" cevabını veren öğrencilerin puan ortalamasından daha yüksektir.

Tablo 68

Güvenlik kültürü ölçeğinin iş kazasına uğrama durumuna göre bağımsız örneklem t-testi

	Levene'nin Varyans Eşitliği Testi		Ortalamaların Eşitliği için t-test						
	F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Ortalamalar Arası Fark	Std. Hata Farkı	95% Güven Aralığı Ortalamalar Arası Farkın Değerleri	
								Alt sınır	Üst sınır
Varyanslar eşit olduğunda	1,477	,225	-2,502	435	,013	-,21897	,08752	-,39099	-,04695
Varyanslar eşit olmadığına			-2,311	54,020	,025	-,21897	,09476	-,40895	-,02899

Tablo 68’de Bağımsız örneklem t-testi analizi ile öğrencilerin iş kazası geçirme durumlarına göre güvenlik kültürü algı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı test edilmektedir. Değişkenler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığına “Sig.2- tailed” değerine göre karar verilmektedir. Sig.2- tailed, t testine ait p değeridir. $p < 0,05$ olduğunda değişkenler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Dolayısıyla tablodaki anlamlılık değeri $p=0,013$ olup $0,05$ ’ten küçük olduğundan istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunduğu tespit edilmiştir.

Analiz sonuçları değerlendirildiğinde “Çalışma hayatınız boyunca daha önce hiç iş kazasına uğradınız mı?” sorusuna “Hayır” cevabını veren öğrencilerin iş güvenliği kültürü algı düzeylerinin “Evet” cevabını veren öğrencilere göre daha yüksek olduğu saptanmıştır.

H₇: Öğrencilerin eğitim sırasında iş kazasına uğrama durumuna göre güvenlik kültürü algı düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır.

H₇ hipotezini sınamak için parametrik testlerden Independent-Samples t-testi (Bağımsız Örneklem t-testi) uygulanmıştır.

Tablo 69

Güvenlik kültürü ölçeğinin eğitim sırasında iş kazasına uğrama durumuna göre grup istatistikleri

Eğitiminiz sırasında (laboratuvarda, atölyede veya staj sırasında) iş kazasına uğradınız mı?

uğradınız mı?	N	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata Ortalaması
Evet	12	3,4853	,39906	,11520
Hayır	425	3,7518	,56748	,02753

Tablo 69’da verilen grup istatistikleri sonuçları değerlendirildiğinde, “Eğitiminiz sırasında (laboratuvarda, atölyede veya staj sırasında) iş kazasına uğradınız mı?” sorusuna “Evet” cevabını veren öğrencilerin puan ortalaması 3,48 iken “Hayır” cevabının veren öğrencilerin puan ortalaması 3,75 olarak saptanmıştır.

Tablo 70

Güvenlik kültürü ölçeğinin eğitim sırasında iş kazasına uğrama durumuna göre bağımsız örneklem testi

Levene'nin Varyans		Ortalamaların Eşitliği için t-testi							
Eşitliği Testi		95% Güven Aralığı							
		Ortalamalar Arası Farkın							
		Değerleri							
	F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Ortalamalar Arası Fark	Std. Hata Farkı	Alt sınıır	Üst Sınıır
Varyanslar eşit olduğunda	2,965	,086	-1,615	435	,107	-,26654	,16505	-,59093	,05785
Varyanslar eşit olmadığında			-2,250	12,291	,043	-,26654	,11844	-,52393	-,00915

Tablo 70’te Bağımsız örneklem t-testi analizi ile öğrencilerin eğitim sırasında iş kazası geçirme durumlarına göre güvenlik kültürü algı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı test edilmektedir. Değişkenler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığına “Sig.2-tailed” değerine göre karar verilmektedir. Sig.2-tailed, t testine ait p değeridir. $p < 0,05$ olduğunda değişkenler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Dolayısıyla tablodaki anlamlılık değeri $p = 0,107$ olup $0,05$ ’ten büyük olduğundan istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmadığı saptanmıştır.

H₈: Öğrencilerin eğitim sırasında ramak kala olayı yaşama durumuna göre güvenlik kültürü algı düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır.

H₈ hipotezini sınamak için parametrik testlerden Independent-Samples t-testi (Bağımsız Örneklem t-testi) uygulanmıştır.

Tablo 71

Güvenlik kültürü ölçeğinin eğitim sırasında ramak kala olayı yaşama durumuna göre grup istatistikleri

Eğitiminiz sırasında ramak kala olayı (kıl payı atlatılan olay) başınıza geldi mi?	N	Ortalama	Std.Sapma	Std. Hata Ortalaması
Evet	51	3,6194	,48341	,06769
Hayır	386	3,7610	,57329	,02918

Tablo 71’de verilen grup istatistikleri sonuçları değerlendirildiğinde, “Eğitiminiz sırasında ramak kala olayı (kıl payı atlatılan olay) başınıza geldi mi?” sorusuna “Evet” cevabını veren öğrencilerin puan ortalaması 3,62 iken “Hayır” cevabının veren öğrencilerin puan ortalaması 3,76 olarak saptanmıştır.

Tablo 72

Güvenlik kültürü ölçeğinin eğitim sırasında ramak kala olayı yaşama durumuna göre bağımsız örneklem t-testi

	Levene'nin Varyans Eşitliği Testi		Ortalamaların Eşitliği İçin t-testi						
	F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Ortalamalar Arası Fark	Std. Hata Farkı	95% Güven Aralığı Ortalamalar Arası Farkın Değerleri	
								Alt Sınır	Üst Sınır
Varyanslar eşit olduğunda	2,022	,156	-1,687	435	,092	-,14167	,08398	-,30674	,02340

Tablo 72'nin devamı

Varyanslar eşit olmadığında	-1,922	69,995	,059	-,14167	,07371	-,28869	,00534
--------------------------------	--------	--------	------	---------	--------	---------	--------

Tablo 72’de Bağımsız örneklem t-testi analizi ile öğrencilerin eğitim sırasında ramak kala olayı geçirme durumlarına göre güvenlik kültürü algı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı test edilmektedir. Değişkenler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığına “Sig.2- tailed” değerine göre karar verilmektedir. Sig.2- tailed, t testine ait p değeridir. $p < 0,05$ olduğunda değişkenler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Dolayısıyla tablodaki anlamlılık değeri $p = 0,092$ olup $0,05$ ’ten büyük olduğundan istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmadığı saptanmıştır.

H₀: Öğrencilerin iş kazasına en fazla neyin sebep olduğu düşüncesine göre güvenlik kültürü algı düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır.

H₀ hipotezini sınamak için parametrik testlerden Independent-Samples t-testi (Bağımsız Örneklem t-testi) uygulanmıştır.

Tablo 73

Güvenlik kültürü ölçeğinin iş kazasına en fazla neyin sebep olduğu düşüncesine göre grup istatistikleri

İş kazasına en fazla neyin sebep olduğunu düşünüyorsunuz?	N	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata Ortalaması
Çalışanın güvenli (emniyetli) olmayan davranışı	110	3,7925	,61130	,05828
İş güvenliği olmayan (emniyetsiz) çalışma ortamı	327	3,7284	,54843	,03033

Tablo 73’te verilen grup istatistikleri sonuçları değerlendirildiğinde, “İş kazasına en fazla neyin sebep olduğunu düşünüyorsunuz?” sorusuna “Çalışanın güvenli (emniyetli) olmayan davranışı” cevabını veren öğrencilerin puan ortalaması 3,79 iken “İş güvenliği olmayan (emniyetsiz) çalışma ortamı” cevabının veren öğrencilerin puan ortalaması 3,72 olarak saptanmıştır.

Tablo 74

Güvenlik kültürü ölçeğinin iş kazasına en fazla neyin sebep olduğu düşüncesine göre bağımsız örneklem t-testi

	Levene'nin Varyans Eşitliği Testi		Ortalamaların Eşitliği İçin t-test						
	F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Ortalamalar Arası Fark	Std. Hata Farkı	95% Güven Aralığı Ortalamalar Arası Farkın Değerleri	
								Alt Sınır	Üst Sınır
Varyanslar eşit olduğunda	2,214	,138	1,030	435	,303	,06414	,06226	-,05822	,18651
Varyanslar eşit olmadığına			,976	171,805	,330	,06414	,06570	-,06554	,19383

Tablo 74'te Bağımsız örneklem t-testi analizi ile öğrencilerin iş kazasına en fazla neyin sebep olduğu hakkındaki düşüncelerine göre güvenlik kültürü algı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı test edilmektedir. Değişkenler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığına "Sig.2- tailed" değerine göre karar verilmektedir. Sig.2- tailed, t testine ait p değeridir. $p < 0,05$ olduğunda değişkenler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Dolayısıyla tablodaki anlamlılık değeri $p = 0,303$ olup $0,05$ 'ten büyük olduğundan istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmadığı saptanmıştır.

4.7. Demografik Faktörler ile Güvenlik Kültürü Boyutları Arasında Kurulan Hipotezler

Araştırmanın bu bölümünde demografik değişkenler ile güvenlik kültürü ölçeğinin boyutları arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Kurulan hipotezler ve sonuçları şu şekildedir:

H₁: Güvenlik kültürü ölçeğinin boyutları ile öğrencilerin yaş aralıkları arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

H₁ hipotezini sınamak için parametrik testlerden One-Way Anova (Tek Yönlü Varyans Analizi) testi uygulanmıştır.

Tablo 75

Güvenlik kültürü ölçeğinin boyutları ile öğrencilerin yaş aralıkları arasında tek yönlü varyans analizi sonuçları

		N	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	Varyansların Homojenliği		ANOVA	
						Levene İstatistik	Sig.	F	Sig.
Okul yönetiminin iş güvenliğine olan bağlılığı	18-20	248	3,4382	,67387	,04279	1,577	,208	,245	,783
	21-24	174	3,3889	,76792	,05822				
	25 ve üzeri	13	3,4359	,82085	,22766				
	Total	435	3,4184	,71604	,03433				
Okul yönetiminin iş güvenliğine verdiği önem	18-20	248	3,8172	,69359	,04404	,355	,701	,218	,804
	21-24	174	3,7931	,75220	,05702				
	25 ve üzeri	13	3,6923	,77533	,21504				
	Total	435	3,8038	,71866	,03446				
Okul yönetimi ve öğrencilerin güvenlik iletişimi	18-20	248	3,8266	,84303	,05353	,813	,444	,174	,840
	21-24	174	3,8391	,90437	,06856				
	25 ve üzeri	13	3,6923	,75107	,20831				
	Total	435	3,8276	,86412	,04143				
Öğrencilerin güvenlik eğitimi seviyeleri	18-20	248	3,7863	,62884	,03993	,866	,421	,411	,663
	21-24	174	3,7557	,64845	,04916				
	25 ve üzeri	13	3,6346	,80762	,22399				
	Total	435	3,7695	,64147	,03076				
Öğrencilerin güvenlik kültürü farkındalığı ve yetkinliği	18-20	248	4,1653	,70488	,04476	,885	,413	,102	,903
	21-24	174	4,1897	,69988	,05306				
	25 ve üzeri	13	4,2308	,52502	,14561				
	Total	435	4,1770	,69705	,03342				
Öğrencilerin İSG çalışmalarına katılımı	18-20	248	3,6492	,75281	,04780	,873	,418	1,940	,145
	21-24	174	3,5603	,79236	,06007				
	25 ve üzeri	13	3,2692	,75320	,20890				
	Total	435	3,6023	,77057	,03695				
Öğrencilerin İSG problemlerini raporlaması	18-20	248	3,7944	,76622	,04866	3,470	0,032	,292	,747
	21-24	174	3,7385	,90551	,06865				
	25 ve üzeri	13	3,6923	,77831	,21586				
	Total	435	3,7690	,82380	,03950				

Tablo 75'te güvenlik kültürü ölçeğinin boyutları ile yaş aralıkları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı test edilmektedir. Tablodaki veriler değerlendirildiğinde, tüm yaş aralıklarında en yüksek puan ortalamalarının “Öğrencilerin güvenlik kültürü farkındalığı ve yetkinliği” boyutunda olduğu saptanmıştır.

Varyansların homojenliği analizinin sonuçlarına göre p değerinin 0,05'ten büyük olması varyansların eşit olduğunu, p değerinin 0,05'ten küçük olması ise varyansların eşit olmadığı anlamına gelmektedir. Tüm boyutlar için ayrı ayrı değerlendirme yapıldığında sadece “Öğrencilerin İSG problemlerini raporlaması” boyutunda p değerinin 0,05'ten küçük olduğu yani varyansların eşit olmadığı belirlenmiştir.

Tek yönlü varyans analizi sonucunda anlamlılık değeri $p < 0,05$ olduğunda değişkenler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Tablo 75'te her boyut için ayrı ayrı anlamlılık değerleri görülmektedir. Güvenlik kültürü ölçeğinin boyutları arasında p değeri 0,05'ten küçük olan veri tespit edilmemiştir. Bu nedenle güvenlik kültürü ölçeğinin boyutları ile yaş aralıkları arasında istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

H₂: Güvenlik kültürü ölçeğinin boyutları ile öğrencilerin cinsiyeti arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

H₂ hipotezini sınamak için parametrik testlerden Independent-Samples t-testi (Bağımsız Örneklem t-testi) uygulanmıştır.

Tablo 76

Güvenlik kültürü ölçeğinin boyutları ile öğrencilerin cinsiyeti arasında bağımsız örneklem t-testi sonuçları

						Levene'nin Varyans	Ortalamaların Eşitliği		
						Eşitliği Testi	İçin t-testi		
		N	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	F	Sig.	t	Sig.(2-tailed)
Okul yönetiminin iş güvenliğine olan bağlılığı	Kadın	237	3,4444	,69795	,04534				
	Erkek	200	3,3833	,73574	,05202				
Okul yönetiminin iş güvenliğine verdiği önem	Kadın	237	3,8242	,69267	,04499				
	Erkek	200	3,7800	,74606	,05275				
Okul yönetimi ve öğrencilerin güvenlik iletişimi	Kadın	237	3,8270	,86824	,05640				
	Erkek	200	3,8300	,85719	,06061				
Öğrencilerin güvenlik eğitimi seviyeleri	Kadın	237	3,7711	,64815	,04210				
	Erkek	200	3,7663	,63210	,04470				
Öğrencilerin güvenlik kültürü farkındalığı ve yetkinliği	Kadın	237	4,2236	,67223	,04367				
	Erkek	200	4,1175	,72114	,05099				
Öğrencilerin İSG çalışmalarına katılımı	Kadın	237	3,6329	,72651	,04719				
	Erkek	200	3,5650	,81800	,05784				
Öğrencilerin İSG problemlerini raporlaması	Kadın	237	3,8249	,79985	,05196				
	Erkek	200	3,7025	,84487	,05974				

Tablo 76’da güvenlik kültürü ölçeğinin boyutları ile öğrencilerin cinsiyeti arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı test edilmektedir. Tablodan elde edilen verilere göre, kadın öğrencilerin puan ortalamaları güvenlik kültürü ölçeğinin boyutlarından “Okul yönetimi ve öğrencilerin güvenlik iletişimi” boyutu hariç diğer tüm boyutlarda erkek öğrencilere göre daha yüksektir.

Bağımsız örneklem t-testi analizleri sonucunda elde edilen p değerleri Tablo 76’da her bir boyut için ayrı ayrı görülmektedir. Hesaplanan p değerleri 0,05’ten büyük olduğu için güvenlik kültürü ölçeğinin boyutları ile cinsiyet arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunmamıştır.

H₃: Güvenlik kültürü ölçeğinin boyutları ile öğrencilerin eğitim aldıkları MYO'lar arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

H₃ hipotezini sınamak için parametrik testlerden Independent-Samples t-testi (Bağımsız Örneklem t-testi) uygulanmıştır.

Tablo 77

Güvenlik kültürü ölçeğinin boyutları ile öğrencilerin eğitim aldıkları MYO'lar arasında bağımsız örneklem t-testi sonuçları

		N	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	Levene'nin Varyans Eşitliği Testi		Ortalamaların Eşitliği İçin t-testi	
						F	Sig.	t	Sig.(2-tailed)
Okul yönetiminin iş güvenliğine olan bağlılığı	Yenice MYO	225	3,3541	,69833	,04656	,490	,484	-1,884	,060
	Çanakkale Teknik Bilimler MYO	212	3,4827	,72872	,05005				
Okul yönetiminin iş güvenliğine verdiği önem	Yenice MYO	225	3,8000	,71270	,04751	,090	,765	-,119	,905
	Çanakkale Teknik Bilimler MYO	212	3,8082	,72341	,04968				
Okul yönetimi ve öğrencilerin güvenlik iletişimi	Yenice MYO	225	3,8667	,88135	,05876	,001	,973	,956	,339
	Çanakkale Teknik Bilimler MYO	212	3,7877	,84160	,05780				
Öğrencilerin güvenlik eğitimi seviyeleri	Yenice MYO	225	3,6967	,65503	,04367	1,976	,161	-2,443	,015
	Çanakkale Teknik Bilimler MYO	212	3,8455	,61624	,04232				
Öğrencilerin güvenlik kültürü farkındalığı ve yetkinliği	Yenice MYO	225	4,1422	,71636	,04776	,270	,604	-1,016	,310
	Çanakkale Teknik Bilimler MYO	212	4,2099	,67420	,04630				
Öğrencilerin İSG çalışmalarına katılımı	Yenice MYO	225	3,5889	,79962	,05331	1,221	,270	-,362	,718
	Çanakkale Teknik Bilimler MYO	212	3,6156	,73800	,05069				

Tablo 77'nin devamı

Öğrencilerin İSG problemlerini raporlaması	Yenice MYO	225	3,8022	,80025	,05335				
	Çanakkale	212	3,7335	,84509	,05804	,607	,436	,873	,383
	Teknik								
	Bilimler MYO								

Tablo 77'de güvenlik kültürü ölçeğinin boyutları ile öğrencilerin eğitim aldıkları MYO'lar arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı test edilmektedir. Analiz sonuçları değerlendirildiğinde, güvenlik kültürü ölçeğinin boyutlarından “öğrencilerin güvenlik eğitim seviyeleri” ile öğrencilerin eğitim aldıkları MYO'lar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Bu farklılığın ortaya çıkmasında Çanakkale Teknik Bilimler MYO öğrencilerinin İSG dersini almış olması etkilidir.

Yenice MYO öğrencilerinin İSG dersini almamış olması sebebiyle güvenlik eğitimi seviyeleri İSG dersini almış olan Çanakkale Teknik Bilimler MYO öğrencilerine göre daha düşük seviyededir.

H₄: Güvenlik kültürü ölçeğinin boyutları ile öğrencilerin eğitim aldıkları programlar arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

H₄ hipotezini sınamak için parametrik testlerden One-Way Anova (Tek Yönlü Varyans Analizi) testi uygulanmış olup sonuçları için güvenlik kültürü ölçeğinin her boyutu için ayrı ayrı tablolar düzenlenmiştir.

Tablo 78

Güvenlik kültürü ölçeğinin boyutları ile öğrencilerin eğitim aldıkları programlar arasında varyansların homojenliği testi sonuçları

		Levene İstatistik	df1	df2	Sig.
Okul yönetiminin iş güvenliğine olan bağlılığı	Ortalama bazında	1,274	18	418	,201
	Medyan bazında	1,023	18	418	,432
	Ayarlanmış df ile medyan bazında	1,023	18	356,629	,432
	Düzeltilmiş ortalama bazında	1,259	18	418	,211
Okul yönetiminin iş güvenliğine verdiği önem	Ortalama bazında	1,048	18	418	,404
	Medyan bazında	,818	18	418	,679
	Ayarlanmış df ile medyan bazında	,818	18	377,501	,679
	Düzeltilmiş ortalama bazında	1,016	18	418	,440
Okul yönetimi ve öğrencilerin güvenlik iletişimi	Ortalama bazında	1,297	18	418	,185
	Medyan bazında	,898	18	418	,582
	Ayarlanmış df ile medyan bazında	,898	18	369,624	,582
	Düzeltilmiş ortalama bazında	1,268	18	418	,204
Öğrencilerin güvenlik eğitimi seviyeleri	Ortalama bazında	1,364	18	418	,145
	Medyan bazında	1,134	18	418	,315
	Ayarlanmış df ile medyan bazında	1,134	18	372,702	,316
	Düzeltilmiş ortalama bazında	1,343	18	418	,157
Öğrencilerin güvenlik kültürü farkındalığı ve yetkinliği	Ortalama bazında	1,417	18	418	,119
	Medyan bazında	1,109	18	418	,340
	Ayarlanmış df ile medyan bazında	1,109	18	346,013	,341
	Düzeltilmiş ortalama bazında	1,342	18	418	,158
Öğrencilerin İSG çalışmalarına katılımı	Ortalama bazında	1,251	18	418	,217
	Medyan bazında	,962	18	418	,503
	Ayarlanmış df ile medyan bazında	,962	18	351,018	,503
	Düzeltilmiş ortalama bazında	1,253	18	418	,215
Öğrencilerin İSG problemlerini raporlaması	Ortalama bazında	1,159	18	418	,292
	Medyan bazında	1,018	18	418	,438
	Ayarlanmış df ile medyan bazında	1,018	18	391,110	,438
	Düzeltilmiş ortalama bazında	1,141	18	418	,309

Tablo 78’de verilen varyansların homojenliği testi sonuçları değerlendirildiğinde, güvenlik kültürü ölçeğinin her bir boyutu için ayrı ayrı hesaplanan p değerinin her birinin 0,05’ten büyük olması sebebiyle tüm boyutlarda varyansların eşit olduğu sonucuna varılmıştır.

Tablo 79

Güvenlik kültürü ölçeğinin boyutları ile öğrencilerin eğitim aldıkları programlar arasında tek yönlü varyans analizi sonuçları

		Kareler		Kareler		Sig. (p)
		Toplamı	df	Ortalaması	F	
Okul yönetiminin iş güvenliğine olan bağlılığı	Gruplar Arasında	21,611	18	1,201	2,491	,001
	Gruplar İçinde	201,479	418	,482		
	Total	223,090	436			
Okul yönetiminin iş güvenliğine verdiği önem	Gruplar Arasında	21,802	18	1,211	2,501	,001
	Gruplar İçinde	202,405	418	,484		
	Total	224,206	436			
Okul yönetimi ve öğrencilerin güvenlik iletişimi	Gruplar Arasında	30,481	18	1,693	2,410	,001
	Gruplar İçinde	293,648	418	,703		
	Total	324,128	436			
Öğrencilerin güvenlik eğitimi seviyeleri	Gruplar Arasında	17,341	18	,963	2,496	,001
	Gruplar İçinde	161,316	418	,386		
	Total	178,657	436			
Öğrencilerin güvenlik kültürü farkındalığı ve yetkinliği	Gruplar Arasında	14,211	18	,789	1,674	,041
	Gruplar İçinde	197,147	418	,472		
	Total	211,358	436			
Öğrencilerin İSG çalışmalarına katılımı	Gruplar Arasında	19,334	18	1,074	1,879	,016
	Gruplar İçinde	238,885	418	,571		
	Total	258,219	436			
Öğrencilerin İSG problemlerini raporlaması	Gruplar Arasında	16,878	18	,938	1,411	,122
	Gruplar İçinde	277,779	418	,665		
	Total	294,657	436			

Tablo 79’ da güvenlik kültür ölçeğinin boyutları ile öğrencilerin eğitim aldıkları programlar arasındaki ilişki gösterilmektedir. Tek yönlü varyans analizi sonucunda anlamlılık değeri $p < 0,05$ olduğunda gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunur. Güvenlik kültürü ölçeği boyutlarından “Öğrencilerin İSG problemlerini raporlaması” boyutunun tablodaki anlamlılık değerleri 0,122 olup 0,05’ten büyük olması

sebebiyle öğrencilerin eğitim aldıkları programlar ile arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmadığı saptanmıştır. Buna karşın güvenlik kültürü ölçeğinin diğer boyutlarının anlamlılık değeri 0,05'ten küçük olduğu için öğrencilerin eğitim aldıkları programlar ile güvenlik kültürü ölçeğinin boyutları arasında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir.

Elde edilen bu farklılığın hangi programlar arasında olduğunu tespit etmek için Post-Hoc testleri yapılmalıdır. Yapılacak olan Post-Hoc testi seçimi grupların varyanslarının eşit olup olmasına bağlıdır. Tablo 78'den elde edilen grupların varyansların eşitliği sonucu doğrultusunda Post-Hoc testlerinden Tukey testinin yapılmasına karar verilmiştir. Uygulanılacak olan testin ön koşulu her grupta en az 10 katılımcının bulunmasıdır. Analiz sonuçlarının sağlıklı olabilmesi için ön koşulu sağlamayan Çanakkale Teknik Bilimler MYO Elektrik (7) programı ile Çanakkale Teknik Bilimler MYO Makine (4) programları analize dahil edilmemiştir.

Post-Hoc testlerinden Tukey testi güvenlik kültürü ölçeğinin her bir boyutu için ayrı ayrı uygulanmış ve anlamlı çıkan sonuçlar her bir boyut için ayrı ayrı tablolar halinde verilmiştir.

Tablo 80

Güvenlik kültürü ölçeği boyutlarından “Okul yönetiminin iş güvenliğine olan bağlılığı” ile öğrencilerin eğitim aldıkları programlara göre Tukey testi sonuçları

Programlar	Programlar	Ortalama Farkı	Std.Hata	Sig.	95% Güven Aralığında	
					Ortalamanın Değeri	
					Alt sınır	Üst sınır
Gıda Kalite Kontrolü ve Analizi	Adalet	,44898*	,13000	,030	,0217	,8763
	Bankacılık ve Sigortacılık	,44617*	,13247	,039	,0108	,8816
	Grafik Tasarımı	,68398*	,17058	,004	,1233	1,2447
Giyim Üretim Teknolojisi	Grafik Tasarımı	,76970*	,23369	,049	,0016	1,5378

* Ortalama fark 0,05 düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 80'de çoklu karşılaştırma sonucu 0,05 anlamlılık düzeyinde farklılığa sebep olan programlar gösterilmiştir.

Gıda Kalite Kontrolü ve Analizi programı ile Bankacılık ve Sigortacılık, Adalet ve Grafik Tasarımı programları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Buna göre, “Okul yönetiminin iş güvenliğine olan bağlılığı” boyutu açısından Gıda Kalite Kontrolü ve Analizi programı öğrencilerinin algı düzeylerinin Bankacılık ve Sigortacılık, Adalet ve Grafik Tasarımı programları öğrencilerine göre daha olumlu (yüksek) olduğu saptanmıştır.

Giyim Üretim Teknolojisi programı ile Grafik Tasarımı programı arasında da anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. “Okul yönetiminin iş güvenliğine olan bağlılığı” boyutu açısından Giyim Üretim Teknolojisi programı öğrencilerinin algı düzeylerinin Grafik Tasarımı programı öğrencilerine göre daha olumlu (yüksek) olduğu saptanmıştır.

Tablo 81

Güvenlik kültürü ölçeği boyutlarından “Okul yönetiminin iş güvenliğine olan bağlılığı” ile öğrencilerin eğitim aldıkları programlara göre homojen alt grupları

	N	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	95% Güven Aralığında			
					Ortalamanın Değeri	Subset for alpha=0,05		
					Alt Sınır	Üst Sınır	1	2
Grafik Tasarımı	22	3,0303	,80940	,17256	2,6714	3,3892	3,0303	
Lojistik	23	3,2464	,65302	,13616	2,9640	3,5288	3,2464	3,2464
Adalet	49	3,2653	,63091	,09013	3,0841	3,4465	3,2653	3,2653
Bankacılık ve Sigortacılık	46	3,2681	,77816	,11473	3,0370	3,4992	3,2681	3,2681
Bilgisayar Programcılığı	26	3,2692	,65333	,12813	3,0053	3,5331	3,2692	3,2692
Dış Ticaret	16	3,2708	,73251	,18313	2,8805	3,6612	3,2708	3,2708
Muhasebe ve Vergi Uygulamaları	11	3,3939	,41682	,12568	3,1139	3,6740	3,3939	3,3939
İnşaat Teknolojisi	68	3,4510	,79126	,09595	3,2595	3,6425	3,4510	3,4510
Ormancılık ve Orman Ürünleri	59	3,4859	,74875	,09748	3,2908	3,6810	3,4859	3,4859
Mimarî Dekoratif Sanatlar	21	3,5397	,64529	,14081	3,2459	3,8334	3,5397	3,5397
Gıda Kalite Kontrolü ve Analizi	70	3,7143	,61721	,07377	3,5671	3,8615		3,7143
Giyim Üretim Teknolojisi	15	3,8000	,43278	,11174	3,5603	4,0397		3,8000
Total	426	3,4225	,71574	,03468	3,3544	3,4907	Sig. ,299	Sig. ,186

Tablo 81’de Tukey testi sonucunda elde edilen alt gruplar (subset) gösterilmektedir. Elde edilen sonuçlara göre, öğrencilerin eğitim aldıkları programların “Okul yönetiminin iş güvenliğine olan bağlılığı” boyutu açısından algı seviyelerini 2 alt gruba ayırmıştır.

Tablo 81’de yer alan puan ortalamaları incelendiğinde ise, Grafik Tasarımı programı puan ortalaması 3,03 ile en düşük düzeyde iken Giyim Üretim Teknolojisi programı puan ortalaması 3,80 ile en yüksek düzeydedir. Elde edilen farklılıkların düzeyi en düşük puan ortalamasına sahip programlardan en yüksek puan ortalamasına sahip programlara doğru bir artış göstermektedir. Programların puan ortalamalarının artması ile “Okul yönetiminin iş güvenliğine olan bağlılığı” boyutu açısından algı seviyelerinin de arttığı söylenebilir.

Tablo 82

Güvenlik kültürü ölçeği boyutlarından “Okul yönetiminin iş güvenliğine verdiği önem” ile öğrencilerin eğitim aldıkları programlara göre Tukey testi sonuçları

Programlar	Programlar	Ortalama Farkı	Std. Hata	Sig.	95% Güven Aralığında	
					Ortalamanın Değeri	
					Alt sınır	Üst sınır
Ormanlık ve Orman Ürünleri	Grafik Tasarımı	,64638*	,17363	,012	,0757	1,2171
Gıda Kalite Kontrolü ve Analizi	Bilgisayar Programcılığı	,53370*	,15963	,042	,0090	1,0584
	Grafik Tasarımı	,73766*	,16989	,001	,1793	1,2961
Giyim Üretim Teknolojisi	Grafik Tasarımı	,87576*	,23274	,010	,1108	1,6408
İnşaat Teknolojisi	Grafik Tasarımı	,67870*	,17048	,005	,1183	1,2391

* Ortalama fark 0,05 düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 82’de çoklu karşılaştırma sonucu 0,05 anlamlılık düzeyinde farklılığa sebep olan programlar gösterilmiştir.

Ormanlık ve Orman Ürünleri programı ile Grafik Tasarımı programı arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. “Okul yönetiminin iş güvenliğine verdiği önem” boyutu açısından Ormanlık ve Orman Ürünleri programı öğrencilerinin algı düzeylerinin Grafik Tasarımı programı öğrencilerine göre daha olumlu (yüksek) olduğu saptanmıştır.

İnşaat Teknolojisi programı ile Grafik Tasarımı programı arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. “Okul yönetiminin iş güvenliğine verdiği önem” boyutu açısından

İnşaat Teknolojisi programı öğrencilerinin algı düzeylerinin Grafik Tasarımı programı öğrencilerine göre daha olumlu (yüksek) olduğu saptanmıştır.

Gıda Kalite Kontrolü ve Analizi programı ile Bilgisayar Programcılığı ve Grafik Tasarımı programları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. “Okul yönetiminin iş güvenliğine verdiği önem” boyutu açısından Gıda Kalite Kontrolü ve Analizi programı öğrencilerinin algı düzeylerinin Bilgisayar Programcılığı ve Grafik Tasarımı öğrencilerine göre daha olumlu (yüksek) olduğu saptanmıştır.

Giyim Üretim Teknolojisi programı ile Grafik Tasarımı programı arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. “Okul yönetiminin iş güvenliğine verdiği önem” boyutu açısından Giyim Üretim Teknolojisi programı öğrencilerinin algı düzeylerinin Grafik Tasarımı programı öğrencilerine göre daha olumlu (yüksek) olduğu saptanmıştır.

Tablo 83

Güvenlik kültürü ölçeği boyutlarından “Okul yönetiminin iş güvenliğine verdiği önem” ile öğrencilerin eğitim aldıkları programlara göre homojen alt grupları

	N	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	95% Güven Aralığında			Subset for alpha=0,05		
					Alt Sınır	Üst Sınır		1	2	3
Grafik Tasarımı	22	3,2576	,79637	,16979	2,9045	3,6107	3,2576			
Bilgisayar Programcılığı	26	3,4615	,66048	,12953	3,1948	3,7283	3,4615	3,4615		
Bankacılık ve Sigortacılık	46	3,7174	,64776	,09551	3,5250	3,9098	3,7174	3,7174	3,7174	
Adalet	49	3,7211	,73076	,10439	3,5112	3,9310	3,7211	3,7211	3,7211	
Muhasebe ve Vergi Uygulamaları	11	3,7273	,86690	,26138	3,1449	4,3097	3,7273	3,7273	3,7273	
Lojistik	23	3,8116	,68036	,14186	3,5174	4,1058	3,8116	3,8116	3,8116	
Dış Ticaret	16	3,8333	,70972	,17743	3,4551	4,2115	3,8333	3,8333	3,8333	
Mimarî Dekoratif Sanatlar	21	3,8730	,65384	,14268	3,5754	4,1706	3,8730	3,8730	3,8730	
Ormancılık ve Orman Ürünleri	59	3,9040	,76577	,09969	3,7044	4,1035	3,9040	3,9040	3,9040	
İnşaat Teknolojisi	68	3,9363	,68690	,08330	3,7700	4,1025	3,9363	3,9363		
Gıda Kalite Kontrolü ve Analizi	70	3,9952	,60191	,07194	3,8517	4,1388	3,9952	3,9952		
Giyim Üretim Teknolojisi	15	4,1333	,69921	,18053	3,7461	4,5205			4,1333	
Total	426	3,8169	,71354	,03457	3,7489	3,8849	Sig. ,052	Sig. ,227	Sig. ,617	

Tablo 83’te Tukey testi sonucunda elde edilen alt gruplar (subset) gösterilmektedir. Elde edilen sonuçlara göre, öğrencilerin eğitim aldıkları programların “Okul yönetiminin iş güvenliğine verdiği önem” boyutu açısından algı seviyelerini 3 alt gruba ayırmıştır.

Tablo 83’te yer alan puan ortalamaları incelendiğinde ise, Grafik Tasarımı programı puan ortalaması 3,25 ile en düşük düzeyde iken Giyim Üretim Teknolojisi programı puan ortalaması 4,13 ile en yüksek düzeydedir. Elde edilen farklılıkların düzeyi en düşük puan ortalamasına sahip programlardan en yüksek puan ortalamasına sahip programlara doğru bir artış göstermektedir. Programların puan ortalamalarının artması ile “Okul yönetiminin iş güvenliğine verdiği önem” boyutu açısından algı seviyelerinin de arttığı söylenebilir.

Tablo 84

Güvenlik kültürü ölçeği boyutlarından “Okul yönetimi ve öğrencilerin güvenlik iletişimi” ile öğrencilerin eğitim aldıkları programlara göre Tukey testi sonuçları

Programlar	Programlar	Ortalama Farkı	Std. Hata	Sig.	95% Güven Aralığında Ortalamanın Değeri	
					Alt sınır	Üst sınır
Ormanlık ve Orman Ürünleri	Adalet	,64926*	,16173	,004	,1177	1,1808
	Bilgisayar Programcılığı	,77249*	,19697	,006	,1251	1,4199
	Grafik Tasarımı	,80046*	,20903	,008	,1134	1,4875
Gıda Kalite Kontrolü ve Analizi	Adalet	,53061*	,15585	,035	,0183	1,0429
	Bilgisayar Programcılığı	,65385*	,19217	,035	,0222	1,2855
	Grafik Tasarımı	,68182*	,20452	,043	,0096	1,3540

* Ortalama fark 0,05 düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 84’te çoklu karşılaştırma sonucu 0,05 anlamlılık düzeyinde farklılığa sebep olan programlar gösterilmiştir.

Ormanlık ve Orman Ürünleri programı ile Adalet, Bilgisayar Programcılığı ve Grafik Tasarımı programları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. “Okul yönetimi ve öğrencilerin güvenlik iletişimi” boyutu açısından Ormanlık ve Orman Ürünleri programı öğrencilerinin algı düzeylerinin Adalet, Bilgisayar Programcılığı ve Grafik Tasarımı programları öğrencilerine göre daha olumlu (yüksek) olduğu saptanmıştır.

Gıda Kalite Kontrolü ve Analizi programı ile Adalet, Bilgisayar Programcılığı ve Grafik Tasarımı programları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. “Okul yönetimi ve öğrencilerin güvenlik iletişimi” boyutu açısından Gıda Kalite Kontrolü ve Analizi programı öğrencilerinin algı düzeylerinin Adalet, Bilgisayar Programcılığı ve Grafik Tasarımı programları öğrencilerine göre daha olumlu (yüksek) olduğu saptanmıştır.

Tablo 85

Güvenlik kültürü ölçeği boyutlarından “Okul yönetimi ve öğrencilerin güvenlik iletişimi” ile öğrencilerin eğitim aldıkları programlara göre homojen alt grupları

	N	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	95% Güven Aralığında			Subset for alpha=0,05		
					Ortalamanın Değeri	Alt Sınır	Üst Sınır	1	2	3
Grafik Tasarımı	22	3,3182	,94548	,20158	2,8990	3,7374	3,3182			
Bilgisayar Programcılığı	26	3,3462	,79711	,15633	3,0242	3,6681	3,3462	3,3462		
Adalet	49	3,4694	,86848	,12407	3,2199	3,7188	3,4694	3,4694	3,4694	
Muhasebe ve Vergi Uygulamaları	11	3,7273	,78625	,23706	3,1991	4,2555	3,7273	3,7273	3,7273	
Lojistik	23	3,8261	,98406	,20519	3,4005	4,2516	3,8261	3,8261	3,8261	
İnşaat Teknolojisi	68	3,8382	,85711	,10394	3,6308	4,0457	3,8382	3,8382	3,8382	
Mimarî Dekoratif Sanatlar	21	3,9048	,88909	,19401	3,5001	4,3095	3,9048	3,9048	3,9048	
Bankacılık ve Sigortacılık	46	3,9565	,86811	,12800	3,6987	4,2143	3,9565	3,9565	3,9565	
Dış Ticaret	16	4,0000	,89443	,22361	3,5234	4,4766	4,0000	4,0000	4,0000	
Gıda Kalite Kontrolü ve Analizi	70	4,0000	,72232	,08633	3,8278	4,1722	4,0000	4,0000	4,0000	
Ormanlık ve Orman Ürünleri	59	4,1186	,78969	,10281	3,9128	4,3244		4,1186	4,1186	
Giyim Üretim Teknolojisi	15	4,2000	,77460	,20000	3,7710	4,6290				4,2000
Total	426	3,8357	,86568	,04194	3,7532	3,9181	Sig. ,155	Sig. ,055	Sig. ,091	

Tablo 85’te Tukey testi sonucunda elde edilen alt gruplar (subset) gösterilmektedir. Elde edilen sonuçlara göre, öğrencilerin eğitim aldıkları programların “Okul yönetimi ve öğrencilerin güvenlik iletişimi” boyutu açısından algı seviyelerini 3 alt gruba ayrılmıştır.

Tablo 85’te yer alan puan ortalamaları incelendiğinde ise, Grafik Tasarımı programı puan ortalaması 3,31 ile en düşük düzeyde iken Giyim Üretim Teknolojisi programı puan

ortalaması 4,20 ile en yüksek düzeydedir. Elde edilen farklılıkların düzeyi en düşük puan ortalamasına sahip programlardan en yüksek puan ortalamasına sahip programlara doğru bir artış göstermektedir. Programların puan ortalamalarının artması ile “Okul yönetimi ve öğrencilerin güvenlik iletişimi” boyutu açısından algı seviyelerinin de arttığı söylenebilir.

Tablo 86

Güvenlik kültürü ölçeği boyutlarından “Öğrencilerin güvenlik eğitimi seviyeleri” ile öğrencilerin eğitim aldıkları programlara göre Tukey testi sonuçları

Programlar	Programlar	Ortalama Farkı	Std. Hat	Sig.	95% Güven Aralığında	
					Ortalamanın Değeri	
					Alt sınır	Üst sınır
Gıda Kalite Kontrolü ve Analizi	Adalet	,47551*	,11531	,003	,0965	,8545
	Muhasebe ve Vergi Uygulamaları	,78442*	,20079	,006	,1244	1,4444

* Ortalama fark 0,05 düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 86’da çoklu karşılaştırma sonucu 0,05 anlamlılık düzeyinde farklılığa sebep olan programlar gösterilmiştir.

Gıda Kalite Kontrolü ve Analizi programı ile Adalet ve Muhasebe ve Veri Uygulamaları programları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. “Öğrencilerin güvenlik eğitimi seviyeleri” boyutu açısından Gıda Kalite Kontrolü ve Analizi programı öğrencilerinin algı düzeylerinin Adalet ve Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programları öğrencilerine göre daha olumlu (yüksek) olduğu saptanmıştır.

Tablo 87

Güvenlik kültürü ölçeği boyutlarından “Öğrencilerin güvenlik eğitimi seviyeleri” ile öğrencilerin eğitim aldıkları programlara göre homojen alt grupları

	N	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	95% Güven Aralığında		Subset for	
					Ortalamanın Değeri		alpha=0,05	
					Alt Sınır	Üst Sınır	1	2
Muhasebe ve Vergi Uygulamaları	11	3,2727	,54146	,16326	2,9090	3,6365	3,2727	
Adalet	49	3,5816	,68729	,09818	3,3842	3,7790	3,5816	3,5816
Grafik Tasarımı	22	3,6023	,66663	,14213	3,3067	3,8978	3,6023	3,6023
Lojistik	23	3,6087	,77543	,16169	3,2734	3,9440	3,6087	3,6087
Mimarî Dekoratif Sanatlar	21	3,6190	,74422	,16240	3,2803	3,9578	3,6190	3,6190
Bankacılık ve Sigortacılık	46	3,7174	,53905	,07948	3,5573	3,8775	3,7174	3,7174
Bilgisayar Programcılığı	26	3,7885	,61924	,12144	3,5383	4,0386	3,7885	3,7885
İnşaat Teknolojisi	68	3,8199	,59514	,07217	3,6758	3,9639	3,8199	3,8199
Giyim Üretim Teknolojisi	15	3,8500	,62536	,16147	3,5037	4,1963	3,8500	3,8500
Ormancılık ve Orman Ürünleri	59	3,8644	,63708	,08294	3,6984	4,0304		3,8644
Dış Ticaret	16	3,8906	,53982	,13496	3,6030	4,1783		3,8906
Gıda Kalite Kontrolü ve Analizi	70	4,0571	,53360	,06378	3,9299	4,1844		4,0571
Total	426	3,7817	,63560	,03080	3,7212	3,8422	Sig. ,050	Sig. ,227

Tablo 87’de Tukey testi sonucunda elde edilen alt gruplar (subset) gösterilmektedir. Elde edilen sonuçlara göre, öğrencilerin eğitim aldıkları programların “Öğrencilerin güvenlik eğitimi seviyeleri” boyutu açısından algı seviyelerini 2 alt gruba ayrılmıştır.

Tablo 87’de yer alan puan ortalamaları incelendiğinde ise, Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programı puan ortalaması 3,27 ile en düşük düzeyde iken Gıda Kalite Kontrolü ve Analizi programı puan ortalaması 4,05 ile en yüksek düzeydedir. Elde edilen farklılıkların düzeyi en düşük puan ortalamasına sahip programdan en yüksek puan ortalamasına sahip programa doğru bir artış göstermektedir. Programların puan

ortalamlarının artması ile “Öğrencilerin güvenlik eğitimi seviyeleri” boyutu açısından algı seviyelerinin de arttığı söylenebilir.

Tablo 88

Güvenlik kültürü ölçeği boyutlarından “Öğrencilerin güvenlik kültürü farkındalığı ve yetkinliği” ile öğrencilerin eğitim aldıkları programlara göre Tukey testi sonuçları

Programlar	Programlar	Ortalama Farkı	Std. Hata	Sig.	95% Güven Aralığında	
					Ortalamanın Değeri	
					Alt sınır	Üst sınır
Bankacılık ve Sigortacılık	Muhasebe ve Vergi Uygulamaları	,77174*	,23031	,041	,0147	1,5288
Gıda Kalite Kontrolü ve Analizi	Muhasebe ve Vergi Uygulamaları	,77857*	,22256	,026	,0470	1,5101
İnşaat Teknolojisi	Muhasebe ve Vergi Uygulamaları	,77206*	,22301	,029	,0391	1,5051

* Ortalama fark 0,05 düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 88’de çoklu karşılaştırma sonucu 0,05 anlamlılık düzeyinde farklılığa sebep olan programlar gösterilmiştir.

Bankacılık ve Sigortacılık programı ile Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programı arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. “Öğrencilerin güvenlik kültürü farkındalığı ve yetkinliği” boyutu açısından Bankacılık ve Sigortacılık programı öğrencilerinin algı düzeylerinin Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programı öğrencilerine göre daha olumlu (yüksek) olduğu saptanmıştır.

Gıda Kalite Kontrolü ve Analizi programı ile Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programı arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. “Öğrencilerin güvenlik kültürü farkındalığı ve yetkinliği” boyutu açısından Gıda Kalite Kontrolü ve Analizi programı öğrencilerinin algı düzeylerinin Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programı öğrencilerine göre daha olumlu (yüksek) olduğu saptanmıştır.

İnşaat Teknolojisi programı ile Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programı arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. “Öğrencilerin güvenlik kültürü farkındalığı ve yetkinliği” boyutu açısından İnşaat Teknolojisi programı öğrencilerinin algı düzeylerinin

Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programı öğrencilerine göre daha olumlu (yüksek) olduğu saptanmıştır.

Tablo 89

Güvenlik kültürü ölçeği boyutlarından “Öğrencilerin güvenlik kültürü farkındalığı ve yetkinliği” ile öğrencilerin eğitim aldıkları programlara göre homojen alt grupları

	N	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	95% Güven Aralığında			
					Ortalamanın Değeri		Subset for alpha=0,05	
					Alt Sınır	Üst Sınır	1	2
Muhasebe ve Vergi Uygulamaları	11	3,5000	,97468	,29388	2,8452	4,1548	3,5000	
Grafik Tasarımı	22	3,8864	,75485	,16094	3,5517	4,2210	3,8864	3,8864
Adalet	49	4,0510	,76543	,10935	3,8312	4,2709	4,0510	4,0510
Mimarî Dekoratif Sanatlar	21	4,1429	,57321	,12509	3,8819	4,4038		4,1429
Lojistik	23	4,1739	,79213	,16517	3,8314	4,5165		4,1739
Ormancılık ve Orman Ürünleri	59	4,2034	,63733	,08297	4,0373	4,3695		4,2034
Dış Ticaret	16	4,2188	,70637	,17659	3,8424	4,5951		4,2188
Bilgisayar Programcılığı	26	4,2308	,51441	,10088	4,0230	4,4385		4,2308
Giyim Üretim Teknolojisi	15	4,2667	,72866	,18814	3,8631	4,6702		4,2667
Bankacılık ve Sigortacılık	46	4,2717	,66422	,09793	4,0745	4,4690		4,2717
İnşaat Teknolojisi	68	4,2721	,69879	,08474	4,1029	4,4412		4,2721
Gıda Kalite Kontrolü ve Analizi	70	4,2034	,63733	,08297	4,0373	4,3695		4,2786
Total	426	4,1819	,69392	,03362	4,1158	4,2480	Sig. ,172	Sig. ,684

Tablo 89’da Tukey testi sonucunda elde edilen alt gruplar (subset) gösterilmektedir. Elde edilen sonuçlara göre, öğrencilerin eğitim aldıkları programların “Öğrencilerin güvenlik kültürü farkındalığı ve yetkinliği” boyutu açısından algı seviyelerini 2 alt gruba ayırmıştır.

Tablo 89’da yer alan puan ortalamaları incelendiğinde ise, Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programı puan ortalaması 3,50 ile en düşük düzeyde iken Gıda Kalite

Kontrolü ve Analizi programı puan ortalaması 4,20 ile en yüksek düzeydedir. Elde edilen farklılıkların düzeyi en düşük puan ortalamasına sahip programdan en yüksek puan ortalamasına sahip programa doğru bir artış göstermektedir. Programların puan ortalamalarının artması ile “Öğrencilerin güvenlik kültürü farkındalığı ve yetkinliği” boyutu açısından algı seviyelerinin de arttığı söylenebilir.

Tablo 90

Güvenlik kültürü ölçeği boyutlarından “Öğrencilerin İSG çalışmalarına katılımı” ile öğrencilerin eğitim aldıkları programlara göre Tukey testi sonuçları

Programlar	Programlar	Ortalama Farkı	Std. Hata	Sig.	95% Güven Aralığında	
					Ortalamanın Değeri	
					Alt sınır	Üst sınır
Ormancılık ve Orman Ürünleri	Muhasebe ve Vergi Uygulamaları	,94145*	,24732	,009	,1285	1,7544
Gıda Kalite Kontrolü ve Analizi	Muhasebe ve Vergi Uygulamaları	,86494*	,24425	,022	,0621	1,6677
Giyim Üretim Teknolojisi	Muhasebe ve Vergi Uygulamaları	1,03636*	,29893	,028	,0538	2,0189

* Ortalama fark 0,05 düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 90’da çoklu karşılaştırma sonucu 0,05 anlamlılık düzeyinde farklılığa sebep olan programlar gösterilmiştir.

Ormancılık ve Orman Ürünleri programı ile Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programı arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. “Öğrencilerin İSG çalışmalarına katılımı” boyutu açısından Ormancılık ve Orman Ürünleri programı öğrencilerinin algı düzeylerinin Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programı öğrencilerine göre daha olumlu (yüksek) olduğu saptanmıştır.

Gıda Kalite Kontrolü ve Analizi programı ile Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programı arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. “Öğrencilerin İSG çalışmalarına katılımı” boyutu açısından Gıda Kalite Kontrolü ve Analizi programı öğrencilerinin algı düzeylerinin Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programı öğrencilerine göre daha olumlu (yüksek) olduğu saptanmıştır.

Giyim Üretim Teknolojisi programı ile Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programı arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. “Öğrencilerin İSG çalışmalarına katılımı” boyutu açısından Giyim Üretim Teknolojisi programı öğrencilerinin algı düzeylerinin Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programı öğrencilerine göre daha olumlu (yüksek) olduğu saptanmıştır.

Tablo 91

Güvenlik kültürü ölçeği boyutlarından “Öğrencilerin İSG çalışmalarına katılımı” ile öğrencilerin eğitim aldıkları programlara göre homojen alt grupları

	N	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	95% Güven Aralığı		Subset for alpha=0,05	
					Alt Sınır	Üst Sınır	1	2
Muhasebe ve Vergi Uygulamaları	11	2,8636	1,26671	,38193	2,0127	3,7146	2,8636	
Dış Ticaret	16	3,2500	,83666	,20917	2,8042	3,6958	3,2500	3,2500
Lojistik	23	3,3478	,50979	,10630	3,1274	3,5683	3,3478	3,3478
Bilgisayar Programcılığı	26	3,3846	,89786	,17608	3,0220	3,7473	3,3846	3,3846
Grafik Tasarımı	22	3,4773	,71510	,15246	3,1602	3,7943	3,4773	3,4773
Mimarî Dekoratif Sanatlar	21	3,5952	,76842	,16768	3,2455	3,9450		3,5952
Bankacılık ve Sigortacılık	46	3,6196	,70067	,10331	3,4115	3,8276		3,6196
İnşaat Teknolojisi	68	3,6397	,73731	,08941	3,4612	3,8182		3,6397
Adalet	49	3,6837	,84591	,12084	3,4407	3,9266		3,6837
Gıda Kalite Kontrolü ve Analizi	70	3,7286	,65765	,07860	3,5718	3,8854		3,7286
Ormancılık ve Orman Ürünleri	59	3,8051	,72526	,09442	3,6161	3,9941		3,8051
Giyim Üretim Teknolojisi	15	3,9000	,68661	,17728	3,5198	4,2802		3,9000
Total	426	3,6127	,76864	,03724	3,5395	3,6859	Sig., ,155	Sig., ,101

Tablo 91’de Tukey testi sonucunda elde edilen alt gruplar (subset) gösterilmektedir. Elde edilen sonuçlara göre, öğrencilerin eğitim aldıkları programların “Öğrencilerin İSG çalışmalarına katılımı” boyutu açısından algı seviyelerini 2 alt gruba ayırmıştır.

Tablo 91’de yer alan puan ortalamaları incelendiğinde ise, Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programı puan ortalaması 2,86 ile en düşük düzeyde iken Giyim Üretim

Teknolojisi programı puan ortalaması 3,90 ile en yüksek düzeydedir. Elde edilen farklılıkların düzeyi en düşük puan ortalamasına sahip programdan en yüksek puan ortalamasına sahip programa doğru bir artış göstermektedir. Programların puan ortalamalarının artması ile “Öğrencilerin İSG çalışmalarına katılımı” boyutu açısından algı seviyelerinin de arttığı söylenebilir.

H₅: Güvenlik kültürü ölçeğinin boyutları ile öğrencilerin iş tecrübeleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

H₅ hipotezini sınamak için parametrik testlerden Independent-Samples t-testi (Bağımsız Örneklem t-testi) uygulanmıştır.

Tablo 92

Güvenlik kültürü ölçeğinin boyutları ile öğrencilerin iş tecrübeleri arasında bağımsız örneklem t-testi sonuçları

		N	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	Levene'nin Varyans Eşitliği Testi		Ortalamaların Eşitliği İçin t-testi	
						F	Sig.	t	Sig. (2-tailed)
Okul yönetiminin iş güvenliğine olan bağlılığı	İş tecrübem var	119	3,4230	,73735	,06759	,034	,853	,116	,908
	İş tecrübem yok	318	3,4140	,70806	,03971				
Okul yönetiminin iş güvenliğine verdiği önem	İş tecrübem var	119	3,8319	,76392	,07003	,975	,324	,498	,619
	İş tecrübem yok	318	3,7935	,69975	,03924				
Okul yönetimi ve öğrencilerin güvenlik iletişimi	İş tecrübem var	119	3,8487	,86982	,07974	,042	,839	,302	,763
	İş tecrübem yok	318	3,8208	,86060	,04826				
Öğrencilerin güvenlik eğitimi seviyeleri	İş tecrübem var	119	3,8340	,71402	,06545	4,161	,042	1,303	,193
	İş tecrübem yok	318	3,7445	,60960	,03418				
Öğrencilerin güvenlik kültürü farkındalığı ve yetkinliği	İş tecrübem var	119	4,2479	,67609	,06198	,051	,821	1,339	,181
	İş tecrübem yok	318	4,1478	,70275	,03941				

Tablo 92'nin devamı

Öğrencilerin İSG çalışmalarına katılımı	İş tecrübem var	119	3,7101	,84747	,07769	2,553	,111	1,803	,072
	İş tecrübem yok	318	3,5613	,73565	,04125				
Öğrencilerin İSG problemlerini raporlaması	İş tecrübem var	119	3,8151	,87301	,08003	2,129	,145	,719	,473
	İş tecrübem yok	318	3,7516	,80294	,04503				

Tablo 92'de güvenlik kültürü ölçeğinin boyutları ile öğrencilerin iş tecrübeleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı test edilmektedir. Tablodan elde edilen verilere göre, "İş tecrübem var" yanıtını veren öğrencilerin puan ortalamaları güvenlik kültürü ölçeğinin tüm boyutlarda "İş tecrübem yok" cevabını veren öğrencilerin puan ortalamalarına göre daha yüksektir.

Bağımsız örneklem t-testi analizleri sonucunda elde edilen p değerleri Tablo 92'de her bir boyut için ayrı ayrı görülmektedir. Hesaplanan p değerleri 0,05'ten büyük olduğu için güvenlik kültürü ölçeğinin boyutları ile iş tecrübeleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunmamıştır.

H₆: Güvenlik kültürü ölçeğinin boyutları ile öğrencilerin iş kazasına uğrama durumu arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

H₆ hipotezini sınamak için parametrik testlerden Independent-Samples t-testi (Bağımsız Örneklem t-testi) uygulanmıştır.

Tablo 93

Güvenlik kültürü ölçeğinin boyutları ile öğrencilerin iş kazasına uğrama durumu arasında bağımsız örneklem t-testi sonuçları

		N	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	Levene'nin Varyans Eşitliği Testi		Ortalamaların Eşitliği İçin t-testi	
						F	Sig.	t	Sig. (2-tailed)
Okul yönetiminin iş güvenliğine olan bağlılığı	Evet	46	3,2754	,76110	,11222	,090	,765	-1,416	,157
	Hayır	391	3,4331	,70892	,03585				
Okul yönetiminin iş güvenliğine verdiği önem	Evet	46	3,6159	,75676	,11158	,386	,535	-1,886	,060
	Hayır	391	3,8261	,71003	,03591				
Okul yönetimi ve öğrencilerin güvenlik iletişimi	Evet	46	3,5652	,95806	,14126	4,351	,038	-2,198	,028
	Hayır	391	3,8593	,84620	,04279				
Öğrencilerin güvenlik eğitimi seviyeleri	Evet	46	3,5326	,65109	,09600	,004	,952	-2,665	,008
	Hayır	391	3,7967	,63389	,03206				
Öğrencilerin güvenlik kültürü farkındalığı ve yetkinliği	Evet	46	4,0761	,74511	,10986	,000	,982	-1,019	,309
	Hayır	391	4,1867	,69036	,03491				
Öğrencilerin İSG çalışmalarına katılımı	Evet	46	3,3696	,70265	,10360	,303	,582	-2,173	,030
	Hayır	391	3,6292	,77332	,03911				
Öğrencilerin İSG problemlerini raporlaması	Evet	46	3,5326	,89071	,13133	,231	,631	-2,068	,039
	Hayır	391	3,7967	,81033	,04098				

Tablo 93'te güvenlik kültürü ölçeğinin boyutları ile öğrencilerin iş kazasına uğrama durumu arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı test edilmektedir. Bağımsız örneklem t-testi analizleri sonucunda elde edilen p değerleri Tablo 93'te her bir boyut için ayrı ayrı görülmektedir. Analiz sonuçları değerlendirildiğinde, güvenlik kültürü ölçeği boyutlarından "Okul yönetimi ve öğrencilerin güvenlik iletişimi", "Öğrencilerin güvenlik eğitimi seviyeleri", "Öğrencilerin İSG çalışmalarına katılımı" ve "Öğrencilerin İSG problemlerini raporlaması" ile öğrencilerin iş kazası geçirme durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($p < 0,05$).

Tablodan elde edilen verilere göre, “Çalışma hayatınız boyunca daha önce hiç iş kazasına uğradınız mı?” sorusuna “Hayır” yanıtını veren öğrencilerin puan ortalamaları güvenlik kültürü ölçeğinin tüm boyutlarda “Evet” yanıtını veren öğrencilerin puan ortalamalarına göre daha yüksektir. Bu sonuçtan yola çıkarak iş kazası geçirmemiş olan öğrencilerin iş kazası geçirmiş olan öğrencilere göre algı düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.

H₇: Güvenlik kültürü ölçeğinin boyutları ile öğrencilerin eğitim sırasında iş kazasına uğrama durumu arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

H₇ hipotezini sınamak için parametrik testlerden Independent-Samples t-testi (Bağımsız Örneklem t-testi) uygulanmıştır.

Tablo 94

Güvenlik kültürü ölçeğinin boyutları ile öğrencilerin eğitim sırasında iş kazasına uğrama durumu arasında bağımsız örneklem t-testi sonuçları

						Levene'nin Varyans	Ortalamaların Eşitliği		
						Eşitliği Testi	İçin t-testi		
		N	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	F	Sig.	t	Sig. (2-tailed)
Okul yönetiminin iş güvenliğine olan bağlılığı	Evet	12	2,9167	,49492	,14287	3,412	,065	-2,469	,014
	Hayır	425	3,4306	,71591	,03473				
Okul yönetiminin iş güvenliğine verdiği önem	Evet	12	3,5000	,55958	,16154	1,642	,201	-1,491	,137
	Hayır	425	3,8125	,71971	,03491				
Okul yönetimi ve öğrencilerin güvenlik iletişimi	Evet	12	3,6667	,77850	,22473	,009	,925	-,658	,511
	Hayır	425	3,8329	,86485	,04195				
Öğrencilerin güvenlik eğitimi seviyeleri	Evet	12	3,6875	,91157	,26315	2,653	,104	-,446	,656
	Hayır	425	3,7712	,63215	,03066				
Öğrencilerin güvenlik kültürü farkındalığı ve yetkinliği	Evet	12	4,0000	,52223	,15076	4,795	,029	-,883	,378
	Hayır	425	4,1800	,70037	,03397				

Tablo 94'ün devamı

Öğrencilerin İSG	Evet	12	3,2500	,54356	,15691				
çalışmalarına katılımı	Hayır	425	3,6118	,77314	,03750	1,498	,222	-1,609	,108
Öğrencilerin İSG	Evet	12	3,5417	,81068	,23402				
problemlerini	Hayır	425	3,7753	,82243	,03989	,047	,829	-,971	,332
raporlaması									

Tablo 94'te güvenlik kültürü ölçeğinin boyutları ile öğrencilerin eğitim sırasında iş kazasına uğrama durumu arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı test edilmektedir. Bağımsız örneklem t-testi analizleri sonucunda elde edilen p değerleri Tablo 94'te her bir boyut için ayrı ayrı görülmektedir. Analiz sonuçları değerlendirildiğinde, güvenlik kültürü ölçeğinin boyutlarından “Okul yönetiminin iş güvenliğine olan bağlılığı” ile öğrencilerin eğitim sırasında iş kazası geçirme durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($p < 0,05$).

Tablodan elde edilen verilere göre, “Eğitiminiz sırasında (laboratuvarda, atölyede veya staj sırasında) iş kazasına uğradınız mı?” sorusuna “Hayır” yanıtını veren öğrencilerin puan ortalamaları güvenlik kültürü ölçeğinin tüm boyutlarda “Evet” yanıtını veren öğrencilerin puan ortalamalarına göre daha yüksektir. Bu sonuçtan yola çıkarak eğitim sırasında iş kazası geçirmemiş olan öğrencilerin eğitim sırasında iş kazası geçirmiş olan öğrencilere göre algı düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.

H₈: Güvenlik kültürü ölçeğinin boyutları ile öğrencilerin eğitim sırasında ramak kala olayı yaşama durumu arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

H₈ hipotezini sınamak için parametrik testlerden Independent-Samples t-testi (Bağımsız Örneklem t-testi) uygulanmıştır.

Tablo 95

Güvenlik kültürü ölçeğinin boyutları ile öğrencilerin eğitim sırasında ramak kala olayı yaşama durumu arasında bağımsız örneklem t-testi sonuçları

						Levene'nin Varyans	Ortalamaların Eşitliği		
						Eşitliği Testi	İçin t-testi		
		N	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	F	Sig.	t	Sig.(2-tailed)
Okul yönetiminin iş güvenliğine olan bağlılığı	Evet	51	3,2092	,69269	,09700				
	Hayır	386	3,4439	,71463	,03637				
Okul yönetiminin iş güvenliğine verdiği önem	Evet	51	3,6732	,62000	,08682				
	Hayır	386	3,8212	,72792	,03705				
Okul yönetimi ve öğrencilerin güvenlik iletişimi	Evet	51	3,8235	,76696	,10740				
	Hayır	386	3,8290	,87492	,04453				
Öğrencilerin güvenlik eğitimi seviyeleri	Evet	51	3,5735	,65057	,09110				
	Hayır	386	3,7947	,63510	,03233				
Öğrencilerin güvenlik kültürü farkındalığı ve yetkinliği	Evet	51	4,1667	,56273	,07880				
	Hayır	386	4,1762	,71263	,03627				
Öğrencilerin İSG çalışmalarına katılımı	Evet	51	3,5882	,66862	,09363				
	Hayır	386	3,6036	,78269	,03984				
Öğrencilerin İSG problemlerini raporlaması	Evet	51	3,6275	,84168	,11786				
	Hayır	386	3,7876	,81874	,04167				

Tablo 95'te güvenlik kültürü ölçeğinin boyutları ile öğrencilerin eğitim sırasında ramak kala olayı yaşama durumu arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı test edilmektedir. Bağımsız örneklem t-testi analizleri sonucunda elde edilen p değerleri Tablo 95'te her bir boyut için ayrı ayrı görülmektedir. Analiz sonuçları değerlendirildiğinde, güvenlik kültürü ölçeğinin boyutlarından "Okul yönetiminin iş güvenliğine olan bağlılığı" ve "Öğrencilerin güvenlik eğitimi seviyeleri" ile öğrencilerin eğitim sırasında ramak kala olayı yaşama durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($p < 0,05$).

Tablodan elde edilen verilere göre, “Eğitiminiz sırasında ramak kala olayı (kıl payı atlatılan olay) başınıza geldi mi?” sorusuna “Hayır” yanıtını veren öğrencilerin puan ortalamaları güvenlik kültürü ölçeğinin tüm boyutlarda “Evet” yanıtını veren öğrencilerin puan ortalamalarına göre daha yüksektir. Bu sonuçtan yola çıkarak eğitim sırasında ramak kala olayı geçirmemiş olan öğrencilerin eğitim sırasında ramak kala olayı geçirmiş olan öğrencilere göre algı düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.

4.8. Demografik Faktörlerin Karşılaştırmalı Analizi

Ki kare bağımsızlık testinde, kategorik bir değişkenin diğer bir kategorik değişken üzerindeki etkisini sınavarak iki kategorik değişken arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığını belirlemek için kategorilerin her birinde yer alan gözlenen değerleri beklenen değerlerle kıyaslayan çapraz tablolar kullanılır. Çapraz tablolarda, beklenen değerleri 5’ten küçük olan kategori sayısının toplam kategori sayısının %20’sini geçmemesi ve tüm kategorilerde bu sayının 1’den büyük olması testin uygulanabilmesi ve sağlıklı sonuçlar elde edilmesi için gereken bir ön koşuldur. Test sonucunda elde edilen Asymptotic Significance (2-sided) değeri testin p değeridir ve bu p değeri 0,05’ten küçük olduğunda değişkenler arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılır. Tespit edilen bu farkın etkisinin büyüklüğünü belirlemek test sonuçlarının yorumlanmasında rol oynamaktadır. Ki kare testi için etki büyüklüğü değerleri Phi ve Cramer’in V etki değerleridir. Phi etki büyüklüğü değeri 2x2 tablolar için kullanılırken, 2x2’den büyük tablolar için Cramer’in V etki büyüklüğü değeri kullanılmaktadır. Phi değeri -1 ile +1 arasında değer alır. Cramer’in V değeri ise 0 ile 1 arasında değer alır. Etki değerlerinin 0’a yakın olması zayıf (0,10 -0,30 zayıf, 0,30-0,50 orta, 0,50-1 büyük) bir ilişkiyi, 1’e yakın olması çok güçlü bir ilişkiyi göstermektedir (Cevahir,2020).

Tablo 96

Öğrencilerin iş kazasına en fazla neyin sebep olduğu hakkındaki düşüncelerinin cinsiyetle arasındaki ilişki

		İş kazasına en fazla neyin sebep olduğunu düşünüyorsunuz?		Total
		Çalışanın güvenli (emniyetli) olmayan davranışı	İş güvenliği olmayan (emniyetsiz) çalışma ortamı	
Yenice MYO- Kadın	Frekans (n)	15	116	131
	% Cinsiyet	11,5%	88,5%	100,0%
	% İş kazasına en fazla neyin sebep olduğunu düşünüyorsunuz?	13,6%	35,5%	30,0%
	% Total	3,4%	26,5%	30,0%
Yenice MYO-Erkek	Frekans (n)	32	62	94
	% Cinsiyet	34,0%	66,0%	100,0%
	% İş kazasına en fazla neyin sebep olduğunu düşünüyorsunuz?	29,1%	19,0%	21,5%
	% Total	7,3%	14,2%	21,5%
Çanakkale Teknik Bilimler- Kadın	Frekans (n)	27	79	106
	% Cinsiyet	25,5%	74,5%	100,0%
	% İş kazasına en fazla neyin sebep olduğunu düşünüyorsunuz?	24,5%	24,2%	24,3%
	% Total	6,2%	18,1%	24,3%
Çanakkale Teknik Bilimler- Erkek	Frekans (n)	36	70	106
	% Cinsiyet	34,0%	66,0%	100,0%
	% İş kazasına en fazla neyin sebep olduğunu düşünüyorsunuz?	32,7%	21,4%	24,3%
	% Total	8,2%	16,0%	24,3%
Total	Frekans (n)	110	327	437
	% Cinsiyet	25,2%	74,8%	100,0%
	% İş kazasına en fazla neyin sebep olduğunu düşünüyorsunuz?	100,0%	100,0%	100,0%
	% Total	25,2%	74,8%	100,0%

Tablo 96’da, öğrencilerin iş kazasına en fazla neyin sebep olduğu hakkındaki düşüncelerinin cinsiyetle arasındaki ilişki gösterilmektedir. Elde edilen sonuçlara göre, “iş kazasına en fazla neyin sebep olduğunu düşünüyorsunuz?” sorusuna 110 öğrenci (%25,2) “çalışanın güvenli (emniyetli) olmayan davranışı” cevabını verirken 327 öğrenci (%74,8) “iş güvenliği olmayan (emniyetsiz) çalışma ortamı” cevabını vermiştir.

“Çalışanın güvenli(emniyetli) olmayan davranışı” cevabını veren 110 öğrencinin %13,6’sı Yenice MYO kadın öğrencileri, %29,1’ini Yenice MYO erkek öğrencileri, %24,5’ini Çanakkale Teknik Bilimler MYO kadın öğrencileri ve %32,7’sini Çanakkale Teknik Bilimler MYO erkek öğrencileri oluşturmaktadır.

“İş güvenliği olmayan (emniyetsiz) çalışma ortamı” cevabını veren 327 öğrencinin %35,5’ini Yenice MYO kadın öğrencileri, %19’unu Yenice MYO erkek öğrencileri, %24,2’sini Çanakkale Teknik Bilimler MYO kadın öğrencileri ve %21,4’ünü Çanakkale Teknik Bilimler MYO erkek öğrencileri oluşturmaktadır.

Tablo 97

Öğrencilerin iş kazasına en fazla neyin sebep olduğu hakkındaki düşüncelerinin cinsiyetle arasındaki ilişki ki-kare testi sonucu

	Değer	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Ki-kare	21,375 ^a	3	,000
Olabilirlik olasılığı	23,180	3	,000
Doğrusal çıkışma	12,434	1	,000
Geçerli veri	437		

a. Beklenen değerleri 5’ten az olan hücrelerin oranı %0,0’dır.

Cramer’s V Value: 0,221 (düşük etki)

Tablo 97’ye göre iş kazasına en fazla neyin sebep olduğu hakkındaki düşüncelerin cinsiyet değişkeni ile arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Tespit edilen bu farkın etki büyüklüğü Cramer’in $V=0,221$ olduğu için cinsiyetin öğrencilerin iş kazasına en fazla neyin sebep olduğu hakkındaki düşüncelerinin belirlenmesi üzerinde düşük seviyede bir etkiye sahip olduğu sonucuna varılmıştır.

Tablo 98

Öğrencilerin çalışma hayatında iş kazasına uğrama durumunun cinsiyetle arasındaki ilişki

		Çalışma hayatınız boyunca daha önce hiç iş kazasına uğradınız mı?		
		Evet	Hayır	Total
Yenice MYO- Kadın	Frekans (n)	6	125	131
	% Cinsiyet	4,6%	95,4%	100,0%
	% Çalışma hayatınız boyunca daha önce hiç iş kazasına uğradınız mı?	13,0%	32,0%	30,0%
	% Total	1,4%	28,6%	30,0%
Yenice MYO-Erkek	Frekans (n)	17	77	94
	% Cinsiyet	18,1%	81,9%	100,0%
	% Çalışma hayatınız boyunca daha önce hiç iş kazasına uğradınız mı?	37,0%	19,7%	21,5%
	% Total	3,9%	17,6%	21,5%
Çanakkale Teknik Bilimler- Kadın	Frekans (n)	6	100	106
	% Cinsiyet	5,7%	94,3%	100,0%
	% Çalışma hayatınız boyunca daha önce hiç iş kazasına uğradınız mı?	13,0%	25,6%	24,3%
	% Total	1,4%	22,9%	24,3%
Çanakkale Teknik Bilimler- Erkek	Frekans (n)	17	89	106
	% Cinsiyet	16,0%	84,0%	100,0%
	% Çalışma hayatınız boyunca daha önce hiç iş kazasına uğradınız mı?	37,0%	22,8%	24,3%
	% Total	3,9%	20,4%	24,3%
Total	Frekans (n)	46	391	437
	% Cinsiyet	10,5%	89,5%	100,0%
	% Çalışma hayatınız boyunca daha önce hiç iş kazasına uğradınız mı?	100,0%	100,0%	100,0%
	% Total	10,5%	89,5%	100,0%

Tablo 98’de öğrencilerin çalışma hayatında iş kazasına uğrama durumunu cinsiyetle arasındaki ilişki gösterilmektedir. Elde edilen sonuçlara göre, iş kazasına maruz kalanların %74’ü erkek öğrencilerden %26’sı kadın öğrencilerden oluşmaktadır. Aynı zamanda, erkek öğrencilerin %7,8’i iş kazası geçirirken, kadın öğrencilerin 5,3’ü iş kazası geçirmektedir.

Tablo 99

Öğrencilerin çalışma hayatında iş kazasına uğrama durumunun cinsiyetle arasındaki ilişki ki-kare testi sonucu

	Değer	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Ki-kare	16,704 ^a	3	,001
Olabilirlik olasılığı	17,055	3	,001
Doğrusal çakışma	3,737	1	,053
Geçerli veri	437		

a. Beklenen değerleri 5'ten az olan hücrelerin oranı %0,0'dır.

Cramer's V Value: 0,196 (düşük etki)

Tablo 99'ye göre öğrencilerin çalışma hayatında iş kazasına uğrama ile cinsiyet değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Tespit edilen bu farkın etki büyüklüğü Cramer'in $V=0,196$ olduğu için cinsiyetin öğrencilerin çalışma hayatında iş kazasına uğraması üzerinde düşük seviyede bir etkiye sahip olduğu sonucuna varılmıştır.

Tablo 100

Öğrencilerin eğitim gördükleri alanda iş tecrübesi durumunun cinsiyetle arasındaki ilişki

			Eğitim gördüğünüz alanda iş		
			tecrübeniz var mı?		Total
			İş tecrübem var	İş tecrübem yok	
Yenice MYO- Kadın	Frekans (n)		22	109	131
	% Cinsiyet		16,8%	83,2%	100,0%
	% Eğitim gördüğünüz alanda iş		18,5%	34,3%	30,0%
	tecrübeniz var mı?				
	% Total		5,0%	24,9%	30,0%
Yenice MYO-Erkek	Frekans (n)		27	67	94
	% Cinsiyet		28,7%	71,3%	100,0%
	% Eğitim gördüğünüz alanda iş		22,7%	21,1%	21,5%
	tecrübeniz var mı?				
	% Total		6,2%	15,3%	21,5%
Çanakkale Teknik Bilimler- Kadın	Frekans (n)		26	80	106
	% Cinsiyet		24,5%	75,5%	100,0%
	% Eğitim gördüğünüz alanda iş		21,8%	25,2%	24,3%
	tecrübeniz var mı?				
	% Total		5,9%	18,3%	24,3%
Çanakkale Teknik Bilimler- Erkek	Frekans (n)		44	62	106
	% Cinsiyet		41,5%	58,5%	100,0%
	% Eğitim gördüğünüz alanda iş		37,0%	19,5%	24,3%
	tecrübeniz var mı?				
	% Total		10,1%	14,2%	24,3%
Total	Frekans (n)		119	318	437
	% Cinsiyet		27,2%	72,8%	100,0%
	% Eğitim gördüğünüz alanda iş		100,0%	100,0%	100,0%
	tecrübeniz var mı?				
	% Total		27,2%	72,8%	100,0%

Tablo 100’de öğrencilerin iş tecrübeleri ile cinsiyetleri arasındaki ilişki gösterilmiştir. “Eğitim gördüğünüz alanda iş tecrübeniz var mı?” sorusuna 437 öğrencinin %27,2’si (119) evet yanıtını vererek eğitim gördükleri alanda iş tecrübesi olduğunu belirtmiştir.

Tabloya göre, eğitim aldıkları alanda iş tecrübesi olanların %59,7’si erkek öğrenciler %40,3’ü kadın öğrencilerden oluşmaktadır. Eğitim aldıkları alanda iş tecrübesi olan kadın

öğrencilerin %45,8'i Yenice MYO öğrencileri, %54,2'si Çanakkale Teknik Bilimler MYO öğrencileri oluşmaktadır. İş tecrübesi olan erkek öğrencilerin ise %38'i Yenice MYO'da %62'si Çanakkale Teknik Bilimler MYO'da eğitim alan öğrencilerdir. Bununla birlikte erkek öğrencilerin % 35,5'i eğitim aldıkları alanda iş tecrübesine sahipken kadın öğrencilerin % 20,2'si eğitim aldıkları alanda iş tecrübesine sahiptir.

Tablo 101

Öğrencilerin eğitim gördükleri alanda iş tecrübesi durumunun cinsiyetle arasındaki ilişki ki-kare testi sonucu

	Değer	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Ki-kare	18,604 ^a	3	,000
Olabilirlik olasılığı	18,469	3	,000
Doğrusal çakışma	14,623	1	,000
Geçerli veri	437		

a. Beklenen değerleri 5'ten az olan hücrelerin oranı %0,0'dır.

Cramer's V Value: 0,206 (düşük etki)

Tablo101'e göre öğrencilerin iş tecrübeleri ile cinsiyetleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Tespit edilen bu farkın etki büyüklüğü Cramer'in $V=0,206$ olduğu için cinsiyetin öğrencilerin iş tecrübesi olması üzerinde düşük seviyede bir etkiye sahip olduğu sonucuna varılmıştır.

Tablo 102

Öğrencilerin eğitim gördükleri alanda iş tecrübesi durumunun iş kazasına uğrama durumu ile arasındaki ilişki

		Eğitim gördüğünüz alanda iş tecrübeniz var mı?			
		İş Tecrüben Var	İş Tecrüben Yok	Total	
Çalışma hayatınız boyunca daha önce hiç iş kazasına uğradınız mı?	Evet	Frekans (n)	19	27	46
		% Çalışma hayatınız boyunca daha önce hiç iş kazasına uğradınız mı?	41,3%	58,7%	100,0%
	Hayır	% Eğitim gördüğünüz alanda iş tecrübeniz var mı?	16,0%	8,5%	10,5%
		% Total	4,3%	6,2%	10,5%
		Frekans (n)	100	291	391
		% Çalışma hayatınız boyunca daha önce hiç iş kazasına uğradınız mı?	25,6%	74,4%	100,0%
	Total	% Eğitim gördüğünüz alanda iş tecrübeniz var mı?	84,0%	91,5%	89,5%
		% Total	22,9%	66,6%	89,5%
		Frekans (n)	119	318	437
		% Çalışma hayatınız boyunca daha önce hiç iş kazasına uğradınız mı?	27,2%	72,8%	100,0%
Total	% Eğitim gördüğünüz alanda iş tecrübeniz var mı?	100,0%	100,0%	100,0%	
	% Total	27,2%	72,8%	100,0%	

Tablo 102'ye göre, "Çalışma hayatınız boyunca daha önce hiç iş kazasına uğradınız mı?" sorusuna 437 öğrencinin 46'sı (% 10,5) evet yanıtını vererek çalışma hayatları boyunca okul dışında çalıştıkları bir işte en az bir kez iş kazasına maruz kaldığını belirtmiştir.

Okul dışında bir işte çalışırken iş kazasına maruz kalan 46 öğrencinin %41,3'ü eğitim gördükleri alanda çalışırken iş kazası geçirmiştir.

Kendi alanında hiç iş tecrübesi olmayıp farklı bir alanda iş tecrübesi bulunan 27 öğrenci çalışırken iş kazasına uğramıştır.

Tablo 103

Öğrencilerin eğitim gördükleri alanda iş tecrübesi durumunun iş kazasına uğrama durumu ile arasındaki ilişki ki-kare testi sonucu

	Değer	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Ki-kare	5,139 ^a	1	,023
Olabilirlik olasılığı	4,773	1	,029
Doğrusal çakışma	5,127	1	,024
Geçerli veri	437		

a. Beklenen değerleri 5'ten az olan hücrelerin oranı %0,0'dır.

Phi Value: 0,108 (düşük etki)

Tablo 103'e göre, eğitim gördükleri alanda çalışan öğrencilerin iş kazasına maruz kalma durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Tespit edilen bu farkın etki büyüklüğü Phi Value=0,108 olduğu için eğitim aldıkları alanda iş tecrübesi olmasının iş kazasına maruz kalması üzerinde düşük seviyede bir etkiye sahip olduğu sonucuna varılmıştır.

Tablo 104

Öğrencilerin iş kazasına en fazla neyin sebep olduğu hakkındaki düşüncelerinin eğitim aldıkları MYO ile arasındaki ilişki

		İş kazasına en fazla neyin sebep olduğunu düşünüyorsunuz?			
		Çalışanın güvenli (emniyetli) olmayan davranışı	İş güvenliği olmayan (emniyetsiz) çalışma ortamı	Total	
Öğrencilerin eğitim aldıkları MYO	Yenice MYO	Frekans (n)	47	178	225
		% Öğrencilerin eğitim aldıkları MYO	20,9%	79,1%	100,0%
		% İş kazasına en fazla neyin sebepl olduğunu düşünüyorsunuz?	42,7%	54,4%	51,5%
		% Total	10,8%	40,7%	51,5%
	Çanakkale Teknik Bilimler MYO	Frekans (n)	63	149	212
		% Öğrencilerin eğitim aldıkları MYO	29,7%	70,3%	100,0%
	% İş kazasına en fazla neyin sebepl olduğunu düşünüyorsunuz?	57,3%	45,6%	48,5%	
	% Total	14,4%	34,1%	48,5%	
Total		Frekans (n)	110	327	437
		% Öğrencilerin eğitim aldıkları MYO	25,2%	74,8%	100,0%
		% İş kazasına en fazla neyin sebepl olduğunu düşünüyorsunuz?	100,0%	100,0%	100,0%
		% Total	25,2%	74,8%	100,0%

Tablo 104’te öğrencilerin iş kazasına en fazla neyin sebep olduğu hakkındaki düşüncelerin eğitim aldıkları MYO ile arasındaki ilişki gösterilmektedir. Tabloya göre, “İş kazasına en fazla neyin sebep olduğunu düşünüyorsunuz?” sorusuna “çalışanın güvenli (emniyetli) olmayan davranışı” cevabını verenlerin %42,7’si Yenice MYO öğrencileri iken %57,3’ü Çanakkale Teknik Bilimler MYO öğrencileridir.

Tablo 105

Öğrencilerin iş kazasına en fazla neyin sebep olduğu hakkındaki düşüncelerinin eğitim aldıkları MYO ile arasındaki ilişki ki-kare testi sonucu

	Değer	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Ki-kare	4,516 ^a	1	,034
Olabilirlik olasılığı	4,524	1	,033
Doğrusal çakışma	4,506	1	,034
Geçerli veri	437		

a. Beklenen değeri 5'ten az olan hücrelerin oranı %0,0'dır.

Phi Value: -0,102(çok düşük etki)

Tablo 105'e göre öğrencilerin iş kazasına en fazla neyin sebep olduğu hakkındaki düşüncelerinin eğitim aldıkları MYO ile arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Tespit edilen bu farkın etki büyüklüğü Phi Value= -0,102 olduğu için eğitim aldıkları MYO'nun iş kazasına en fazla neyin sebep olduğu hakkındaki düşünceleri üzerinde çok düşük seviyede bir etkiye sahip olduğu sonucuna varılmıştır.

Tablo 106

Öğrencilerin eğitim sırasında ramak kala olayı yaşama durumunun cinsiyete ile arasındaki ilişki

		Eğitiminiz sırasında ramak kala olayı (kıl payı atlatılan olay) başınıza geldi mi?		
		mi?		Total
		Evet	Hayır	
Yenice MYO -Kadın	Frekans (n)	8	123	131
	% Cinsiyet	6,1%	93,9%	100,0%
	% Eğitiminiz sırasında ramak kala olayı (kıl payı atlatılan olay) başınıza geldi mi?	15,7%	31,9%	30,0%
	% Total	1,8%	28,1%	30,0%
Yenice MYO-Erkek	Frekans (n)	17	77	94
	% Cinsiyet	18,1%	81,9%	100,0%
	% Eğitiminiz sırasında ramak kala olayı (kıl payı atlatılan olay) başınıza geldi mi?	33,3%	19,9%	21,5%
	% Total	3,9%	17,6%	21,5%
Çanakkale Teknik Bilimler- Kadın	Frekans (n)	10	96	106
	% Cinsiyet	9,4%	90,6%	100,0%
	% Eğitiminiz sırasında ramak kala olayı (kıl payı atlatılan olay) başınıza geldi mi?	19,6%	24,9%	24,3%
	% Total	2,3%	22,0%	24,3%
Çanakkale Teknik Bilimler- Erkek	Frekans (n)	16	90	106
	% Cinsiyet	15,1%	84,9%	100,0%
	% Eğitiminiz sırasında ramak kala olayı (kıl payı atlatılan olay) başınıza geldi mi?	31,4%	23,3%	24,3%
	% Total	3,7%	20,6%	24,3%
Total	Frekans (n)	51	386	437
	% Cinsiyet	11,7%	88,3%	100,0%
	% Eğitiminiz sırasında ramak kala olayı (kıl payı atlatılan olay) başınıza geldi mi?	100,0%	100,0%	100,0%
	% Total	11,7%	88,3%	100,0%

Tablo 106’da öğrencilerin eğitim sırasında ramak kala olayı yaşama durumlarının cinsiyetle arasındaki ilişki gösterilmektedir. Buna göre, ramak kala olayı yaşayanların %64,7’si erkek öğrencilerden %35,3’ü kadın öğrencilerden oluşmaktadır.

Ramak kala olayı yaşamış kadın öğrencilerin %44,4’ü Yenice MYO öğrencilerinden oluşurken %55,6’sı Çanakkale Teknik Bilimler MYO öğrencilerinden oluşmaktadır.

Ramak kala olayı yaşamış erkek öğrencilerin %51,5’i Yenice MYO öğrencilerinden oluşurken %48,5’i Çanakkale Teknik Bilimler MYO öğrencilerinden oluşmaktadır.

Tablo 107

Öğrencilerin eğitim sırasında ramak kala olayı yaşama durumunun cinsiyete ile arasındaki ilişki ki-kare testi sonucu

	Değer	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Ki-kare	9,405 ^a	3	,024
Olabilirlik olasılığı	9,608	3	,022
Doğrusal çıkışma	2,470	1	,116
Geçerli veri	437		

a. 0 hücrenin (0,0%) 5’ten küçük değere sahip olduğu tespit edildi.

Cramer’s V Value: 0,147 (düşük etki)

Tablo 107’e göre öğrencilerin eğitim sırasında ramak kala olayı yaşamalarının cinsiyet ile arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Tespit edilen bu farkın etki büyüklüğü Cramer’s V Value= 0,147 olduğu için cinsiyetin öğrencilerin eğitim sırasında ramak kala olayı yaşamaları üzerinde düşük seviyede bir etkiye sahip olduğu sonucuna varılmıştır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışma ile İSG dersini alan Çanakkale Teknik Bilimler MYO öğrencileri ile İSG dersini almayan Yenice MYO öğrencilerinin güvenlik kültürü algı düzeylerinin belirlenmesi amacıyla öğrencilere uygulanan anketin sonuçları analiz edilmiştir. Araştırma hipotezlerinin sonucunda elde edilen istatistiksel verilerin sonuçları aşağıda özetlenmiştir.

İSG'nin amacı, çalışanların çalıştıkları ortamda güven içerisinde sağlıklı bir şekilde çalışma hayatlarını idame ettirmesidir. Bunu sağlayabilmek adına yapılan tüm çalışmalar teknik yöntemlerin tek başına iş kazalarını önlemede yeterli olmadığını fark edene kadar yalnızca teknik yöntemler kullanılarak fiziksel tehlikeleri yok etmeye yönelik çalışmalar olarak gerçekleşmiştir. Bu farkındalığa ulaşıldığında kazalarda insan faktörünün etkileri üzerinde çalışmalara ağırlık verilmeye başlanmıştır.

Yapılan güncel çalışmalar sonucunda iş kazalarının %90'ına yakınının çalışanların güvenli olmayan davranışlarından kaynaklandığı, çalışma ortamında güvenliği sağlamadaki en önemli faktörün çalışanların güvenlik kültürü seviyeleri olduğu dikkati çekmektedir. Çalışanlarda güvenlik kültürü oluşmadığında, çalışma ortamında oluşabilecek tehlikelere ve risklere karşı alınan önlemlerin gerekliliğine inanılmadığında, verilen talimatların uygulanmadığı ve kurallara uygun davranışlar sergilenmediği görülmektedir. Bu nedenle, çalışanların İSG ile ilgili bilgiyi edinebileceği eğitimler verilerek iş ortamında karşılaştıkları olumsuzlukların farkına varabilmeleri, tehlikelere karşı alınacak tedbirleri özümsemeleri, İSG'ye dair uygulanan kuralları, prosedürleri ve talimatları kavrayarak hayata geçirmeleri sağlanmalıdır. Tüm bunlar güvenlik kültürünün çalışanlarda bir yaşam biçimi haline gelmesine bağlıdır. Yaşam biçimine dönüştürülmüş bir güvenlik kültürü, işletmelerde oluşabilecek iş kazalarının ve meslek hastalıklarının çok büyük çoğunluğunun önlenmesini sağlayacaktır.

Güvenlik kültürünün oluşturulmasında en etkili yöntem küçük yaşlardan itibaren okullarda eğitimler verilmesidir. Verilen bu eğitimlerle bireylerin bilinçlendirilmesi sağlanarak her yaşta ve her kademedede çalışanlarda İSG kültürü oluşturulması sağlanabilir.

Eğitim kurumları sayesinde edinilen güvenlik kültürü farkındalığı ile iş yaşamına başlamış bireylerin çalışma hayatlarında çok daha başarılı oldukları gözlemlenmektedir.

Bir mesleğe yönelik yeterli teknik bilgiye ve beceriye sahip, sanayinin ihtiyaç duyduğu ara eleman talebine cevap verebilecek dinamik, başarılı genç bireyler yetiştirmeyi amaçlayan MYO'lar güvenlik kültürünün oluşturulmasında eğitim veren kurumların bir ayağını oluşturmaktadır. MYO'larda yapılan uygulamalı eğitimler ile ğrencilere İSG kültürünün kazandırılması sağlanmaktadır. Bu yüzden MYO'larda öğrencilere verilen İSG eğitiminin ne düzeyde olduğunun belirlenmesi önem arz etmektedir.

Hazırlanan bu tez çalışmasının sonucunda elde edilen bulgulardan şu sonuçlara varılmıştır;

1) Demografik değişkenler ile güvenlik kültürü algı düzeyleri arasında kurulan 9 hipotezden 7'si reddedilmiş 2'si kabul edilmiştir. Kabul edilen hipotezlerden elde edilen sonuçlar şu şekildedir;

H₄: Öğrencilerin eğitim aldıkları programlar ile güvenlik kültürü algı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Öğrencilerin eğitim gördükleri programların güvenlik kültürü leği puan ortalamalarına göre algı düzeyleri arasında farklılık olduğu tespit edilmiştir. Bu farklılık sadece Çanakkale Teknik Bilimler MYO Gıda Kalite Kontrolü ve Analizi programı ile Grafik Tasarım programı arasında 0,05 güven aralığında istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Buna göre, İSG dersi alan Gıda Kalite Kontrolü ve Analizi programında eğitim alan öğrencilerin güvenlik kültürü algı düzeylerinin diğer programlarda eğitim alan öğrencilere göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

H₆: Öğrencilerin iş kazasına uğrama durumuna göre güvenlik kültürü algı düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır.

Öğrencilerin iş kazası geçirme durumlarına göre puan ortalamaları incelendiğinde “Hayır” cevabını veren öğrencilerin puan ortalamasının “Evet” cevabını veren öğrencilerin puan ortalamasına göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Yapılan analizler sonucunda çalışma hayatı boyunca iş kazası geçirmeyen öğrencilerin güvenlik kültürü algı düzeylerinin iş kazası geçirenlere göre daha yüksek olduğu saptanmıştır.

2) Demografik değişkenler ile güvenlik kültürü ölçeğinin boyutları arasında kurulan 8 hipotezlerden 3’ü reddedilmiş 5’i kabul edilmiştir. Kabul edilen hipotezlerden elde edilen sonuçlar şu şekildedir;

H₃: Güvenlik kültürü ölçeğinin boyutları ile öğrencilerin eğitim aldıkları meslek yüksekokulları arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

Güvenlik kültürü ölçeği boyutları ile öğrencilerin eğitim aldıkları MYO arasındaki ilişki incelendiğinde, Çanakkale Teknik Bilimler MYO öğrencilerinin boyutlara göre ortalamaları “Okul yönetimi ve öğrencilerin güvenlik iletişimi” ile “Öğrencilerin İSG problemlerini raporlaması” boyutlarında hariç, diğer tüm boyutlarda Yenice MYO öğrencilerinin ortalamalarına göre daha yüksek olarak tespit edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda, güvenlik kültürü ölçeğinin boyutlarından “öğrencilerin güvenlik eğitim seviyeleri” boyutu ile öğrencilerin eğitim aldıkları MYO arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Buna göre, öğrencilerin güvenlik eğitimi algısını ifade eden “öğrencilerin güvenlik eğitimi seviyeleri” boyutunda Çanakkale Teknik Bilimler MYO öğrencilerinin Yenice MYO öğrencilerine göre daha yüksek bir algı düzeyine sahip olduğu sonucuna varılmıştır. Bu farkındalığın oluşmasında Çanakkale Teknik Bilimler MYO öğrencilerinin İSG dersini almış olması etkilidir.

H₄: Güvenlik kültürü ölçeğinin boyutları ile öğrencilerin eğitim aldıkları programlar arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

Güvenlik kültürü ölçeğinin boyutları ile öğrencilerin eğitim aldıkları programlar arasındaki ilişki incelendiğinde, “Öğrencilerin İSG problemlerini raporlaması” boyutu

haricinde diğer tüm boyutlar ile öğrencilerin eğitim aldıkları programları arasında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen bu farklılıklar her boyut için ayrı ayrı değerlendirilmiştir.

“Okul yönetiminin iş güvenliğine olan bağlılığı” boyutuna göre, Gıda Kalite Kontrolü ve Analizi programı öğrencilerinin algı düzeylerinin Bankacılık ve Sigortacılık, Adalet ve Grafik Tasarımı programları öğrencilerine göre daha olumlu olduğu ve Giyim Üretim Teknolojisi programı öğrencilerinin de algı düzeylerinin Grafik Tasarımı programı öğrencilerine göre daha olumlu (yüksek) olduğu saptanmıştır.

“Okul yönetiminin iş güvenliğine verdiği önem” boyutuna göre, Ormancılık ve Orman Ürünleri programı öğrencilerinin algı düzeylerinin Grafik Tasarımı programı öğrencilerine göre daha olumlu (yüksek) olduğu, İnşaat Teknolojisi programı öğrencilerinin algı düzeylerinin Grafik Tasarımı programı öğrencilerine göre daha olumlu (yüksek) olduğu, Gıda Kalite Kontrolü ve Analizi programı öğrencilerinin algı düzeylerinin Bilgisayar Programcılığı ve Grafik Tasarımı öğrencilerine göre daha olumlu (yüksek) olduğu ve Giyim Üretim Teknolojisi programı öğrencilerinin algı düzeylerinin Grafik Tasarımı programı öğrencilerine göre daha olumlu (yüksek) olduğu saptanmıştır.

“Okul yönetimi ve öğrencilerin güvenlik iletişimi” boyutuna göre, Ormancılık ve Orman Ürünleri programı öğrencilerinin algı düzeylerinin Adalet, Bilgisayar Programcılığı ve Grafik Tasarımı programları öğrencilerine göre daha olumlu (yüksek) olduğu, Gıda Kalite Kontrolü ve Analizi programı öğrencilerinin algı düzeylerinin Adalet, Bilgisayar Programcılığı ve Grafik Tasarımı programları öğrencilerine göre daha olumlu (yüksek) olduğu saptanmıştır.

“Öğrencilerin güvenlik eğitim seviyeleri” boyutuna göre, Gıda Kalite Kontrolü ve Analizi programı öğrencilerinin algı düzeylerinin Adalet ve Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programları öğrencilerine göre daha olumlu (yüksek) olduğu, Bankacılık ve Sigortacılık programı öğrencilerinin algı düzeylerinin Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programı öğrencilerine göre daha olumlu (yüksek) olduğu, Gıda Kalite Kontrolü ve Analizi programı öğrencilerinin algı düzeylerinin Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programı

öğrencilerine göre daha olumlu (yüksek) olduğu ve İnşaat Teknolojisi programı öğrencilerinin algı düzeylerinin Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programı öğrencilerine göre daha olumlu (yüksek) olduğu saptanmıştır.

“Öğrencilerin İSG çalışmalarına katılımı” boyutuna göre, Ormancılık ve Orman Ürünleri programı öğrencilerinin algı düzeylerinin Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programı öğrencilerine göre daha olumlu (yüksek) olduğu, Gıda Kalite Kontrolü ve Analizi programı öğrencilerinin algı düzeylerinin Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programı öğrencilerine göre daha olumlu (yüksek) olduğu, Giyim Üretim Teknolojisi programı öğrencilerinin algı düzeylerinin Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programı öğrencilerine göre daha olumlu (yüksek) olduğu saptanmıştır.

H₆: Güvenlik kültürü ölçeğinin boyutları ile öğrencilerin iş kazasına uğrama durumu arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

Güvenlik kültürü ölçeğinin boyutları ile öğrencilerin iş kazasına uğrama durumu arasındaki ilişki incelendiğinde, güvenlik kültürü ölçeği boyutlarından “Okul yönetimi ve öğrencilerin güvenlik iletişimi”, “Öğrencilerin güvenlik eğitimi seviyeleri”, “Öğrencilerin İSG çalışmalarına katılımı” ve “Öğrencilerin İSG problemlerini raporlaması” ile öğrencilerin iş kazası geçirme durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. “Çalışma hayatınız boyunca daha önce hiç iş kazasına uğradınız mı?” sorusuna “Hayır” yanıtı veren öğrencilerin puan ortalamaları güvenlik kültürü ölçeğinin tüm boyutlarda “Evet” yanıtı veren öğrencilerin puan ortalamalarına göre daha yüksektir. Bu sonuçtan yola çıkarak iş kazası geçirmemiş olan öğrencilerin iş kazası geçirmiş olan öğrencilere göre algı düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.

H₇: Güvenlik kültürü ölçeğinin boyutları ile öğrencilerin eğitim sırasında iş kazasına uğrama durumu arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

Güvenlik kültürü ölçeğinin boyutları ile öğrencilerin eğitim sırasında iş kazasına uğrama durumu arasındaki ilişki incelendiğinde, güvenlik kültürü ölçeği boyutlarından sadece “Okul yönetiminin iş güvenliğine olan bağlılığı” ile öğrencilerin eğitim sırasında iş kazası geçirme durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir.

“Eğitiminiz sırasında (laboratuvarda, atölyede veya staj sırasında) iş kazasına uğradınız mı?” sorusuna “Hayır” yanıtını veren öğrencilerin puan ortalamaları güvenlik kültürü ölçeğinin tüm boyutlarda “Evet” yanıtını veren öğrencilerin puan ortalamalarına göre daha yüksektir. Bu sonuçtan yola çıkarak eğitim sırasında iş kazası geçirmemiş olan öğrencilerin eğitim sırasında iş kazası geçirmiş olan öğrencilere göre algı düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.

H₈: Güvenlik kültürü ölçeğinin boyutları ile öğrencilerin eğitim sırasında ramak kala olayı yaşama durumu arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

Güvenlik kültürü ölçeğinin boyutları ile öğrencilerin eğitim sırasında ramak kala olayı yaşama durumu arasındaki ilişki incelendiğinde, güvenlik kültürü ölçeğinin boyutlarından “Okul yönetiminin iş güvenliğine olan bağlılığı” ve “Öğrencilerin güvenlik eğitimi seviyeleri” ile öğrencilerin eğitim sırasında ramak kala olayı yaşama durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. “Eğitiminiz sırasında ramak kala olayı (kıl payı atlatılan olay) başınıza geldi mi?” sorusuna “Hayır” yanıtını veren öğrencilerin puan ortalamaları güvenlik kültürü ölçeğinin tüm boyutlarda “Evet” yanıtını veren öğrencilerin puan ortalamalarına göre daha yüksektir. Bu sonuçtan yola çıkarak eğitim sırasında ramak kala olayı geçirmemiş olan öğrencilerin eğitim sırasında ramak kala olayı geçirmiş olan öğrencilere göre algı düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.

3) Demografik faktörlerin karşılaştırmalı analizleri sonucu elde edilen sonuçlar şu şekildedir;

Öğrencilerin iş kazasına en fazla neyin sebep olduğu hakkındaki düşüncelerinin cinsiyetle arasındaki ilişki incelendiğinde, iş kazasına en fazla neyin sebep olduğu hakkındaki düşüncelerin cinsiyet değişkeni ile arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda, cinsiyetin öğrencilerin iş kazasına en fazla neyin sebep olduğu hakkındaki düşüncelerinin belirlenmesi üzerinde düşük seviyede bir etkiye sahip olduğu sonucuna varılmıştır.

Öğrencilerin çalışma hayatında iş kazasına uğrama durumunun cinsiyetle arasındaki ilişki incelendiğinde, öğrencilerin çalışma hayatında iş kazasına uğrama ile cinsiyet

değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda, cinsiyetin öğrencilerin çalışma hayatında iş kazasına uğraması üzerinde düşük seviyede bir etkiye sahip olduğu sonucuna varılmıştır.

Öğrencilerin eğitim gördükleri alanda iş tecrübesi durumunun cinsiyetle arasındaki ilişki incelendiğinde, öğrencilerin iş tecrübeleri ile cinsiyetleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda, cinsiyetin öğrencilerin iş tecrübesi olması üzerinde düşük seviyede bir etkiye sahip olduğu sonucuna varılmıştır.

Öğrencilerin eğitim gördükleri alanda iş tecrübesi durumunun iş kazasına uğrama durumu ile arasındaki ilişki incelendiğinde, eğitim gördükleri alanda çalışan öğrencilerin iş kazasına maruz kalma durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda, öğrencilerin eğitim aldıkları alanda iş tecrübesi olmasının iş kazasına maruz kalması üzerinde düşük seviyede bir etkiye sahip olduğu sonucuna varılmıştır.

Öğrencilerin iş kazasına en fazla neyin sebep olduğu hakkındaki düşüncelerinin eğitim aldıkları MYO ile arasındaki ilişki incelendiğinde, öğrencilerin iş kazasına en fazla neyin sebep olduğu hakkındaki düşüncelerinin eğitim aldıkları MYO ile arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda, öğrencilerin eğitim aldıkları MYO'ların iş kazasına en fazla neyin sebep olduğu hakkındaki düşünceleri üzerinde çok düşük seviyede bir etkiye sahip olduğu sonucuna varılmıştır.

Öğrencilerin eğitim sırasında ramak kala olayı yaşama durumunun cinsiyete ile arasındaki ilişkisi incelendiğinde, öğrencilerin eğitim sırasında ramak kala olayı yaşamalarının cinsiyet ile arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda, cinsiyetin öğrencilerin eğitim sırasında ramak kala olayı yaşamaları üzerinde düşük seviyede bir etkiye sahip olduğu sonucuna varılmıştır.

Elde edilen tüm sonuçlarına göre öğrencilerin güvenlik kültürü algı düzeylerinin daha artırılabilmesi için aşağıda birtakım önerilerde bulunulmuştur.

İş kazalarının ve meslek hastalıklarının en aza indirgenebilmesi, çalışanların ve işletmelerin zarar görmesinin engellenebilmesi için güvenlik kültürünün oluşturulması birincil öncelik haline gelmelidir. Güvenlik kültürünün temellerinin eğitim kurumlarında atılması ve okullarda verilen eğitimler ile bu temellerin mümkün olduğunca sağlamlaştırılmaya çalışılması gerekmektedir. Mesleki ve teknik eğitim veren MYO'larda İSG dersleri ile öğrencilerde oluşturulmaya çalışılan İSG kültürünün ve farkındalığının geliştirilmesi için şu önerilerde bulunulabilir;

- Öncelikle MYO'ların bünyesinde bulunan tüm programlarının müfredatlarına İSG dersleri eklenmeli ve bu derslerin zorunlu olması sağlanmalıdır.
- MYO'larda güvenlik kültürü politikası belirlenmeli buna uygun stratejiler oluşturularak stratejilerin uygulanması sağlanmalıdır.
- Öğrencilerde güvenlik kültürü algısını geliştirmek için İSG panosu oluşturulmalı, panoda afişler ve broşürler sergilenmeli, konunun uzmanları davet edilerek güncel eğitimler verilmelidir.
- Eğitim sırasında yaşanmış olan tüm kazalar ve ramak kala olayları kayıt altına alınarak detaylı bir şekilde incelenmeli ve bunların neden kaynaklandıkları araştırılmalıdır. Böylece medyana gelmesi muhtemel iş kazalarının önüne geçilmesi sağlanmalıdır.
- İSG ile ilgili çalışmalarda öğrencilerin de sürece dahil olması sağlanmalıdır. Öğrenciler tarafından getirilen öneriler ve talepler dikkate alınarak değerlendirilmelidir. Öğrencilerin aidiyet duygusunun gelişebilmesi için onlarla iyi bir iletişim kurulmalı, önemsendikleri hissettirilmelidir.
- Öğrencilere çalışma hayatlarında maruz kalabilecekleri riskler hakkında bilgilendirmeler yapılmalı ve bu risklerle karşılaştıklarında nasıl mücadele edecekleri konusunda bilgi verilmelidir.

KAYNAKÇA

- Aksoy, S., Çevik, B. ve Çakıcıer, N. (2013). “Gümüşova Meslek Yüksekokulu’nda İş Güvenliği Bilincinin Belirlenmesi”. *Düzce Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 1(1), 69-76
- Aktay, N. (2014), İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitiminin İş Güvenliği Kültürüne Etkisi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Ana Bilim Dalı, İstanbul.
- Alkan, E. (2017), Meslek Lisesi Öğrencilerinin İş Güvenliği Kültürü ve Bilinci Üzerinde Bir Çalışma, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü İş Sağlığı ve Güvenliği Ana Bilim Dalı, İstanbul.
- Aşkın, A. ve Dinç, A. (2016). “İş Sağlığı ve Güvenliğinin Meslek Yüksekokulları İçin Önemi”. *VIII. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi*, 5-8 Mayıs 2016, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.1638-1644.
- Atan, M., Cam, E., Çelik, E., Arslan, B. ve Eravcı, D. (2017). Türkiye’de İş Sağlığı ve Güvenliği Algısı, ÇASGEM 58’nolu Rapor, Ankara.
- Ayçiçek, A. (2019), Üniversite Öğrencilerinin İş Sağlığı ve Güvenliği ile İlgili Bilgi Düzeylerinin Değerlendirilmesi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Bilim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Ana Bilim Dalı, İstanbul.
- Aygün, S. (2017), İş Güvenliği Uzmanı Olabilecekler İçin İş Güvenliğinin Anlamı, Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü İş Güvenliği Ana Bilim Dalı, Çanakkale.
- Aytaç, S. (2011). “İş Kazalarını Önlemede Güvenlik Kültürünün Önemi”. *Türk Metal Dergisi*, (147), 1-8.
- Baştürk, S. ve Taştepe, M. (2013). “Evren ve Örneklem”. S. Baştürk (ed.). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (s.129-159). Vize Yayıncılık: Ankara
- Baybora, D., Oral, A.İ., Gerek, H.N., Kaplan Senyen, E.T., Akın, L., Ekmekçi, Ö., Piyal, B. (2014). *İş Sağlığı ve Güvenliği*. Anadolu Üniversitesi Yayınları: Eskişehir.

- Bodur, S., Filiz, E., Durduran, Y. ve Durduran, S. S. (2011). "Mühendis ve tekniker adayları iş sağlığı ve güvenliğinden ne kadar haberdar?". *Harita Teknolojileri Elektronik Dergisi*, 3(3), 9-15.
- Cevahir, E. (2020). *SPSS ile Nicel Veri Analizi Rehberi*. Kibele Yayınları: İstanbul.
- Çabuk, A. (2020). İstanbul Anadolu Yakasında Eğitim-Öğretim Faaliyetini Gerçekleştiren Vakıf Üniversitelerinde Görev Alan Öğretim Elemanlarının İş Sağlığı ve Güvenliği Algısının Anket Yöntemiyle Ölçülmesi, Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü İş Sağlığı ve Güvenliği Ana Bilim Dalı, Kocaeli.
- Çelenk Kaya, E., Özaydın M.M. ve Ölmezoğlu, N.İ. (2015). "Çağrı Merkezinde Çalışan Müşteri Temsilcilerinin Çalışma Ortamlarının Ergonomik Analizi". *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 17(1), 82-106.
- Çelik, E. (2014). Güvenlik Kültürünün Güvenlik Performansına Etkisi: İş Tatmininin Aracılık Rolü, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı, Ankara.
- Çiçek, Ö. ve Öçal, M. (2016). "Dünya'da ve Türkiye'de İş Sağlığı ve İş Güvenliğinin Tarihsel Gelişimi". *Hak İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, 5(2), 106-129.
- Dursun, S. (2011). Güvenlik Kültürünün Güvenlik Performansı Üzerine Etkisine Yönelik Bir Uygulama. Doktora Tezi, Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Ana Bilim Dalı, Bursa.
- Erhan, Z. E. (2014). "Yeni İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun İşletmelerde Güvenlik İklimine Etkisi ve Alan Araştırması", Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı, İstanbul.
- Gerek, H.N. (2008). *İş Sağlığı ve Güvenliği*. Anadolu Üniversitesi AÖF Yayınları: Eskişehir.
- Gül, T. (2019). İş Sağlığı ve Güvenliği Önlisans ve Lisans Öğrencilerinin İş Sağlığı ve Güvenliği Bilgi Düzeylerinin Karşılaştırılması, Yüksek Lisans Tezi, Üsküdar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü İş Sağlığı ve Güvenliği Ana Bilim Dalı, İstanbul.
- Güngör, M. A. (2017), Meslek Liselerinde İş Sağlığı ve Güvenliğinin Bilinirliği: Yapılan ve Yapılması Gereken Çalışmalar Karabağlar İlçesi Örneği, Yüksek Lisans Tezi, İzmir

Katip Çelebi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü İş Sağlığı ve Güvenliği Ana Bilim Dalı, İzmir.

İleri, Ü. (2014). *İş sağlığı ve güvenliği Önlemleri ile Sosyo Ekonomik Sonuçları*. Elif Yayınevi: İzmir.

İş Sağlığı ve Güvenliği Profili Türkiye, (2016). Ankara: ILO

Kağnıcıoğlu, D. (2010). İnsan Kaynakları Yönetimi. Anadolu Üniversitesi: Eskişehir.

Karal, S. B. (2018), Sağlık Meslek Lisesi Öğrencilerinin İş Sağlığı ve Güvenliği Farkındalıklarının Değerlendirilmesi, Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü İşletme Yönetimi Ana Bilim Dalı, İstanbul.

Karaosmanoğlu, V. (1989). Türk Çalışma Mevzuatında İş Sağlığı ve Güvenliği, İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Sempozyumu, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İşçi Sağlığı Dairesi Başkanlığı Yayını, Ankara.

Karcıoğlu, F. (2001). “Örgüt Kültürü ve Örgüt İklimi İlişkisi”. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 15(1-2), 265-283.

Kocaay, F. (2020). Bir Fakülte Çalışanlarının İş Sağlığı ve Güvenliği Yeterlilik Algılarına İlişkin Ölçek Geliştirme Çalışması, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Ankara.

Korkutan, M. (2018), Sağlık Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin İş Sağlığı ve Güvenliği Algısının Değerlendirilmesi: Fırat Üniversitesi Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Sağlık Yönetimi Ana Bilim Dalı, Elâzığ.

Küçüköğlü, M. (2018), “Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde Mobilya ve İç Mekân Tasarımı Bölümlerinde Eğitim Gören Öğrencilerin İş Sağlığı ve Güvenliği Bilincinin Analizi: Kilis Örneği” Yüksek Lisans Tezi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü İş Sağlığı ve Güvenliği Ana Bilim Dalı, Gaziantep.

Meslek Hastalıkları Rehberi, (2011). Ankara: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü (İSGGM).

Özgüler, A. T. ve Koca, T. (2013). “Meslek yüksekokullarında İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitiminin Gerekliliği”. *Electronic Journal of Vocational Colleges*, 3(4), 15-20.

- Pınar, S. (2018), Mesleki ve Teknik Lise Öğretiminde İş Sağlığı ve Güvenliği Kültürünün Gelişmesinde Eğitimin Etkisi, Yüksek Lisans Tezi, İzmir Ekonomi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü İş sağlığı ve Güvenliği Ana Bilim Dalı, İzmir.
- Sarıbıyık, M. (2013) “Meslek Yüksekokullarında Nitelikli İşgücü Yetiştirmek için 3+1 Eğitim Modeli”, *Academic Platform - Journal of Engineering and Science*, 1(1), 39-41.
- Sarıkaya, M., Güllü, A. ve Seyman, N. (2009). “Meslek Yüksekokullarında İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi Verilmesinin Önemi Kırıkkale Meslek Yüksekokulu Örneği”. *TÜBAV Bilim Dergisi*, 2(3), 327-332.
- SGK (2008). 27873 sayılı “Çalışma Gücü ve Meslek te Kazanma Gücü Kaybı Oranı Tespit İşlemleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik Madde 1”
Erişim: 09.12.2021 <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/01/20110122-7.htm>
- SGK (2020). İstatistik Yıllıkları. Erişim: 08.12.2021, <http://www.sgk.gov.tr>
- Statistics of Occupational Injuries*, (1998). Geneva: ILO
- Şimşek, M. Ş. ve Öge, H. S. (2011). *İnsan Kaynakları Yönetimi*. Eğitim Akademi Yayınları: Konya.
- Tabachnick, B. G. and Fidell, L. S. (2013). *Using Multivariate Statistics* (6 b.). Pearson: Boston
- Tavşancıl, E. (2019). *Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi*. Nobel Akademik Yayıncılık: Ankara.
- TBMM (2006). 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu Erişim: 09.12.2021 <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2006/06/20060616-1.htm>
- TBMM (2011). Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurul Tutanağı. 23. Dönem 5. Yasama Yılı, 82. Birleşim (s.21) Erişim: 8.12.2021 https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tutanak_g.birlesim_baslangic?P4=20901&P5=H&page1=21&page2=21
- TBMM (2012). 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu. Erişim: 8.12.2021 https://www.ttb.org.tr/mevzuat/index.php?option=com_content&view=article&id=923:6331&catid=1:yasa&Itemid=28

TDK, (2019). Türk Dil Kurumu. Erişim: 3.12.2021 <https://sozluk.gov.tr>

Tirakioğulları, Ö. (2019), Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin İş Sağlığı ve Güvenliği Açısından Güvenlik Kültürlerinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Düzce Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Toplam Kalite Yönetimi Ana Bilim Dalı, Düzce.

Topgül, S. ve Alan, Ç. (2017). “Öğrencilerin İş Güvenliği ve İş Güvenliği Eğitimi Algısının Değerlendirilmesi”. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 22(2), 587-598.

Türüdü, N.O. (2019). Öğretmenlerin İş Güvenliği Kültürü İle Okula Yönelik Tutumları Arasındaki İlişki, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Sebahattin Zaim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, İstanbul.

Uslu, A., Ersoy Karaçuha, M. ve Cabar, H. D. (2018). “Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin İş Sağlığı ve İş Güvenliği Konusuna Yaklaşımlarının Değerlendirilmesi: Sinop Örneği”. *Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(2), 127-148.

Yaman, H. (2011). Gaziantep’teki Meksa-Gesop Çıraklık Eğitim Merkezindeki Kursiyerlerin İş Sağlığı ve İş Güvenliğine Bakışının Değerlendirilmesi, Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Ana Bilim Dalı, Gaziantep.

Yavuz, Ş., Bülter, A. ve Köse D. A. (2018). “Osmancık Ömer Derindere Meslek Yüksek Okulu’nda İş Sağlığı ve Güvenliği Kültürünün İncelenmesi”. *International Journal of Labour Life and Social Policy*, 1(2), 24-36.

Yıldırım, A. ve Çarıkçı, O. (2017). “Mesleki Eğitimin Gelecek Vizyonu; İnsan Kaynakları Planlaması Açısından Bir Bürokratik Model Denemesi”. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (29), 397-413.

Yılmaz, F. (2009). “Küreselleşme Sürecinde Gelişmekte Olan Ülkelerde ve Türkiye’de İş Sağlığı ve Güvenliği”. *Uluslararası İnsan Bilimi Dergisi*, 6(1), 45-72.

Yiğit, A. (2011). *İş Güvenliği ve İşçi Sağlığı*. Alfa Aktüel Yayınları: Bursa.

Yüksek Öğretim Kanunu, (1981). Erişim Tarihi: 12.11.2021 <https://yok.gov.tr>

EKLER
EK 1
ANKET SORULARI

“İş Sağlığı ve Güvenliği Dersini Alan ve Almayan Öğrencilerin İş Güvenliği Kültürü Algısının İncelenmesi: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksek Okulu ve Yenice Meslek Yüksekokulu’nda Uygulama” Yüksek Lisans Tezi

- 1- Yaşınız :
- 2- Cinsiyetiniz : () Erkek () Kadın
- 3- Bölümünüz (Programınız):

YENİCE MESLEK YÜKSEKOKULU	
ADALET	
ADALET (İÖ)	
BANKACILIK VE SİGORTACILIK	
BANKACILIK VE SİGORTACILIK (İÖ)	
DIŞ TİCARET	
ORMANCILIK VE ORMAN ÜRÜNLERİ	
MUHASEBE VE VERGİ UYGULAMALARI	
MİMARİ DEKORATİF SANATLAR	
LOJİSTİK	

TEKNİK BİLİMLER MYO	
BİLGİSAYAR PROGRAMCILIĞI	
BİLGİSAYAR PROGRAMCILIĞI (İÖ)	
ELEKTRİK	
ELEKTRİK (İÖ)	
GIDA KALİTE KONTROLÜ VE ANALİZİ	
GİYİM ÜRETİM TEKNOLOJİSİ	
GRAFİK TASARIMI	
İNŞAAT TEKNOLOJİSİ	
İNŞAAT TEKNOLOJİSİ (İÖ)	
MAKİNE	
MAKİNE (İÖ)	

4-Eğitim gördüğünüz alanda iş tecrübenizin var mı?

- a. İş tecrübeniz var () b. İş tecrübeniz yok ()

5-Çalışma hayatınız boyunca daha önce hiç iş kazasına uğradınız mı?

- a. Evet () b. Hayır ()

6-Eğitiminiz sırasında (laboratuvarda, atölyede veya staj sırasında) iş kazasına uğradınız mı?

- a. Evet () b. Hayır ()

7-Eğitiminiz sırasında ramak kala olay {kıl payı atlatılan kaza} başınıza geldi mi?

- a. Evet () b. Hayır ()

8-İş kazasına en fazla neyin sebep olduğunu düşünüyorsunuz?

- a. Çalışanın güvenli (emniyetli) olmayan davranışı ()
b. İş güvenliği olmayan (emniyetsiz) çalışma ortamı ()

Eğitimin Farkındalığa Katkısı

1-Okul yönetimi iş güvenliği sorunlarını hızlı bir şekilde düzeltir.

Hiç Katılmıyorum() Katılmıyorum() Kısmen Katılıyorum() Katılıyorum()
Tamamen Katılıyorum()

2-Okul yönetimi, sadece iş kazası meydana geldikten sonra harekete geçer.

Hiç Katılmıyorum() Katılmıyorum() Kısmen Katılıyorum() Katılıyorum()
Tamamen Katılıyorum()

3-Okul Yönetimi, düzenli olarak laboratuvarları ziyaret eder.

Hiç Katılmıyorum() Katılmıyorum() Kısmen Katılıyorum() Katılıyorum()
Tamamen Katılıyorum()

4-Okul yönetimi, öğrencilerin güvenliğinin büyük bir önem taşıdığını düşünür.

Hiç Katılmıyorum() Katılmıyorum() Kısmen Katılıyorum() Katılıyorum()
Tamamen Katılıyorum()

5-Okulumda, iş güvenliği kurallarının işleyişi dikkatli bir şekilde takip edilmektedir.

Hiç Katılmıyorum() Katılmıyorum() Kısmen Katılıyorum() Katılıyorum()
Tamamen Katılıyorum()

6-Okul Yönetimi, iş güvenliği eğitimi ile öğretimin aynı öneme sahip olduğunu düşünür.

Hiç Katılmıyorum() Katılmıyorum() Kısmen Katılıyorum() Katılıyorum()
Tamamen Katılıyorum()

7-İş güvenliği bilgi ve haberleri, öğretmenlerim tarafından her zaman dikkatime sunulur.

Hiç Katılmıyorum() Katılmıyorum() Kısmen Katılıyorum() Katılıyorum()
Tamamen Katılıyorum()

8-İş kazalarına eğitimsizliğin neden olduğuna inanıyorum.

Hiç Katılmıyorum() Katılmıyorum() Kısmen Katılıyorum() Katılıyorum()
Tamamen Katılıyorum()

9-Öğrenciler laboratuvarlarda deneylere başlamadan önce iş güvenliği eğitimi alırlar.

Hiç Katılmıyorum() Katılmıyorum() Kısmen Katılıyorum() Katılıyorum()
Tamamen Katılıyorum()

10-İş güvenliği eğitimi öğrencilerin laboratuvarlarda karşılaştıkları çeşitli durumları kapsar.

Hiç Katılmıyorum() Katılmıyorum() Kısmen Katılıyorum() Katılıyorum()
Tamamen Katılıyorum()

11-Öğrenciler, iş güvenliği konularında kapsamlı eğitim alırlar.

Hiç Katılmıyorum() Katılmıyorum() Kısmen Katılıyorum() Katılıyorum()
Tamamen Katılıyorum()

12-İş güvenliği ilişkin sorumluluklarımın bilincindeyim.

Hiç Katılmıyorum() Katılmıyorum() Kısmen Katılıyorum() Katılıyorum()
Tamamen Katılıyorum()

13-Güvenlik kurallarına her zaman uyuyorum.

Hiç Katılmıyorum() Katılmıyorum() Kısmen Katılıyorum() Katılıyorum()
Tamamen Katılıyorum()

14-Öğrenciler iş güvenliği sorunlarının belirlenmesine katılım sağlarlar.

Hiç Katılmıyorum() Katılmıyorum() Kısmen Katılıyorum() Katılıyorum()
Tamamen Katılıyorum()

15-Öğrenciler, çalışma koşullarında noksanlıklar olduğunda yazılı önerilerde bulunurlar.

Hiç Katılmıyorum() Katılmıyorum() Kısmen Katılıyorum() Katılıyorum()
Tamamen Katılıyorum()

16-Emniyetsiz koşulları bildirmeye teşvik ediliyorum.

Hiç Katılmıyorum() Katılmıyorum() Kısmen Katılıyorum() Katılıyorum()
Tamamen Katılıyorum()

17-Biz, yaşanan kazaları ve olayları her zaman okul yetkililerine bildiriyoruz.

Hiç Katılmıyorum() Katılmıyorum() Kısmen Katılıyorum() Katılıyorum()

Tamamen Katılıyorum()

EK 2 BİLDİRİ ÖZETİ

TRAKYA ÜNİVERSİTELER BİRLİĞİ
V. LİSANSÜSTÜ ÖĞRENCİ KONGRESİ 2021
Kasım 4-5, 2021 / Bandırma – Balıkesir / Türkiye

BANDIRMA
ONYEDİ EYLÜL
ÜNİVERSİTESİ

MESLEK YÜKSEKOKULLARINDA

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KÜLTÜRÜ ALGISININ İNCELENMESİ

Figen Şimşek¹, Ömer Faruk Öztürk²

ÖZET

İş Sağlığı ve Güvenliği (İSG), işin yürütümünden doğan zararlı koşulları ve güvenliği tehlikeye düşürecek durumları en aza indirmeye yönelik olarak üretimin devamlılığını sağlamak ve verimliliği arttırmak amacıyla yapılan çalışmalar olarak tanımlanabilir. Dünya genelinde gerçekleşen iş kazaları incelendiğinde, kazaların çalışanın güvenli olmayan davranışlarından (tehlikeli hareket) iş güvenliği olmayan çalışma ortamından (tehlikeli durum) meydana geldiği tespit edilmiştir. İSG kültürünün oluşturulması ile iş kazaları ve buna bağlı olarak meydana gelen olumsuzluklar ortadan kaldırılabılır veya en aza indirilebilir. Toplumsal düzeyde güvenlik kültürünün oluşturulmasında yapılan çalışmaların en etkin okullarda öğrencilere verilen eğitimlerdir. Üniversiteler de bu kültürün oluşturulması için yükseköğretim seviyesinde eğitim veren kurumların başında gelmektedir. Meslek Yüksekokulları (MYO), bir mesleğe yönelik yeterli teknik bilgiyle donanmış, mesleki beceriye sahip, sanayinin ara eleman ihtiyacına hitap edecek genç, dinamik ve başarılı bireyler yetiştirmeyi amaçlayan üniversitelerin önemli organlarından biridir. MYO'larında yapılan uygulamalı eğitimler ile öğrencilerin İSG kültürünün kazanılması sağlanmaktadır. Hazırlanan bu tez çalışmada, İSG dersini alan Çanakkale Teknik Bilimler MYO öğrencileri ile İSG dersini almayan Yenice MYO öğrencilerinin İSG algılarının ölçülmesi amaçlanmıştır. Araştırmada her iki MYO bünyesinde bulunan farklı bölümlerden toplamda 437 öğrenciye çevrimiçi 17 sorudan oluşan "Güvenlik Kültürü Ölçeği" anketi uygulanmış ve anket sonucunda elde edilen veriler hipotez geliştirilerek SPSS programı ile analiz edilmiştir. Geliştirilen hipotezlerin sınanmasında ilk olarak ankette yer alan demografik değişkenler ve sorular keşifsel analiz teknikleri (tanımlayıcı istatistikler, değişkenlerin grafiksel görselleştirilmesi vb.) ile incelenmiştir. İkinci bölümde ise öğrencilerin İSG ile ilgili bilgi düzeylerine yönelik sorular hazırlanmıştır. Çalışmadan elde edilen sonuçlara göre hem MYO'ları arasında hem de programlar arasında öğrencilerin güvenlik kültürü düzeylerinin farklı olduğu gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: İş Sağlığı ve Güvenliği, Güvenlik Kültürü, Meslek Yüksekokulu

¹Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Çanakkale, Türkiye, figen1605@gmail.com

²Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi, Çanakkale, Türkiye, ofozturk@comu.edu.tr